

DC

วิทยานิพนธ์

การบริหารระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สมุทรปราการ เขต 1

THE SCHOOL INTERNAL QUALITY ASSURANCE

ADMINISTRATION IN SAMUTPRAKARN

EDUCATIONAL OFFICE, AREA 1

ว่าที่ร้อยตรีลมบล บุญมานะ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

วัน เดือน ปี..... 21 S.A. 2550

เลขทะเบียน..... 00211658

สาขาวิชา.....
 เลขที่.....
 ชื่อ.....
 ปี.....

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาการบริหารการศึกษา

ปีการศึกษา 2550

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

โดย

สาขา

ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ดร.วิเชียร อินทรสมพันธ์

กรรมการ

รองศาสตราจารย์ ดร. สมกมล ทาวรกิจ

.....ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายงานบัณฑิตศึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรายุทธ์ เศรษฐขจร)

Stall A^c—

.....ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.สายหยุด จำปาทอง)

.....กรรมการ
(ดร.วิเชียร อินทรสมพันธ์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมกุล ถาวรทิพย์)

.....กรรมการ
(ดร.เปรมสุริย์ เขื่อนทอง)

.....กรรมการและเลขานุการ
(อาจารย์ทวิศักดิ์ จงประดับเกียรติ)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ประกาศคุณูปการ

ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี โดยได้รับความกรุณา เป็นอย่างยิ่ง จาก ดร.วิเชียร อินทรสมพันธ์ ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.สมกมล ถาวรกิจ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำปรึกษา เสนอแนะ ปรับปรุง ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ และประสบการณ์อย่างกว้างขวางในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ซึ่งประกอบไปด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรายุทธ เศรษฐขจร ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายงานบัณฑิตศึกษา รองศาสตราจารย์ สุภรณ์ ลิ้มบริบูรณ์ หัวหน้าโปรแกรมวิชาการวัดผลการศึกษา อาจารย์ดร.เก็จกนก เอื้อวงศ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพชรวดี จงประดับเกียรติ และนางสาวพรพรรณ เสี่ยงวงศ์ ศึกษาานิเทศก์ เชี่ยวชาญ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของเครื่องมือ และเสนอแนะสิ่งที่เป็นประโยชน์ ในการวิจัย ทำให้การวิจัยครั้งนี้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณคณะผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ที่ได้ให้ความตระหนักในความสำคัญ และคุณค่าของงานวิจัย จึงได้ให้ความอนุเคราะห์ ในการเก็บข้อมูลและตอบแบบสอบถาม พร้อมกันนี้ขอขอบพระคุณครูผู้รับผิดชอบระบบการประกัน ภายใน ที่กรุณาตอบแบบสอบถามและรวบรวมส่งคืนอย่างดียิ่ง

คุณประโยชน์ และแนวทางอันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบบูชาพระคุณของ บิดา มารดา ตลอดจนบูรพาจารย์ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาทุกท่าน

ว่าที่ร้อยตรีลมบล บุญมานะ

การบริหารระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรการ เขต 1

THE SCHOOL INTERNAL QUALITY ASSURANCE ADMINISTRATION
IN SAMUTPRAKARN EDUCATIONAL OFFICE, AREA 1

บทคัดย่อ
ของ
ว่าที่ร้อยตรีลมล บุญมานะ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
พ.ศ. 2550

ลบล บัญญัติ. (2550). การบริหารระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต.
 กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.คณะกรรมการ
 ความคุม : ดร.วิเชียร อินทรสมพันธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.สมกุล ถาวรกิจ
 การศึกษาค้นคว้านี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1.) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารระบบการประกัน
 คุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่สมุทรปราการ เขต 1 2.) เพื่อศึกษาสภาพ
 ปัญหาในการบริหารระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้รับผิดชอบระบบ
 การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของราชการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 สมุทรปราการเขต 1 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 120 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ และคำถามแบบปลายเปิด สถิติที่ใช้ในการ
 วิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า

1. สภาพการบริหารระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน
 เขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยรวมมีผลการปฏิบัติในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็น
 รายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด คือด้านการผดุงระบบการประกันคุณภาพ
 การศึกษา การพัฒนามาตรฐานการศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การรายงาน
 คุณภาพการศึกษาประจำปี การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ การดำเนินการตามแผนพัฒนา
 คุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพการศึกษา และด้านการตรวจสอบและการทบทวน
 คุณภาพการศึกษา ตามลำดับ

2. สภาพปัญหาในการบริหารระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัด
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยรวมมีสภาพปัญหาในระดับน้อย โดยเรียง
 จากสภาพปัญหาจากมากที่สุดไปน้อยที่สุดเป็นรายด้าน คือด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา
 การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ การดำเนินการตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการ
 ตรวจสอบ การทบทวนคุณภาพการศึกษา การพัฒนามาตรฐานการศึกษา การรายงานคุณภาพ
 การศึกษาประจำปี การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และด้านการผดุงระบบการประกัน
 คุณภาพการศึกษา ตามลำดับ

**THE SCHOOL INTERNAL QUALITY ASSURANCE
ADMINISTRATION IN SAMUTPRAKARN
EDUCATIONAL OFFICE, AREA 1**

LOMBON BOONMANA

**A Thesis in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Master of Educational Administration
at Bansomdejchaopraya Rajabhat University
Academic Year 2007**

LOMBON BOONMANA. (2007) THE SCHOOL INTERNAL QUALITY ASSURANCE
ADMINISTRATION IN SAMUTPRAKARN EDUCATIONAL OFFICE, AREA 1 .
GRADUATE SCHOOL, BANGKOK : BANSOMDEJCHAOPRAYA RAJABHAT
UNIVERSITY. ADVISORS COMMITTEE : DR. WICHIAN INTARASOMPUN :
ASSOC. PROF. SOMKUL THARWONKIT

The research objectives were to study the state and the problem of the internal quality assurance administration at schools in Samutprakarn educational office, area 1. The sample group was 120 school administrators and teachers who managed school internal assurance. By using the stratified random sampling, rating scales and open-ended questionnaires were used to collect the data. The statistical methods were used to analyze the data included frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The research results indicated that:

1. The state of the internal quality assurance administration of schools in Samutprakarn educational office, area 1 was performed at satisfactory level. Ranking from the highest to the lowest mean scores of 8 aspects, the maintain of the internal quality assurance system was at the highest, followed by the educational standard development , the execution of the educational quality development plan , the ducational quality annual report, the administration and information systematic management, the operation through the educational quality development plan, the educational quality assessment , and the internal quality audit and intervention respectively.

2. The problem the internal quality assurance administration of schools in Samutprakarn educational office, area 12 was at low level. Ranking from the highest to the lowest scores of 8 aspects; the educational quality assessment was at the highest, followed by the administration and information systematic management, the operation through the educational quality development plan, the internal quality audit and intervention , the educational standard development,the educational quality annual report, the execution of the educational quality development plan , and the maintain of the internal quality assurance system respectively.

สารบัญ

	หน้า
ประกาศคุณูปการ.....	ก
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญแผนภูมิ.....	ญ
บทที่	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ขอบเขตการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
2. แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
แนวความคิดเกี่ยวกับการบริหาร.....	8
แนวความคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา.....	21
ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.....	40
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	51
3. วิธีดำเนินการวิจัย	56
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	56
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	56
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	57
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	58
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	59
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	59
ตอนที่ 2 ผลการวิจัยการบริหารระบบการประกันคุณภาพภายใน.....	66
ตอนที่ 3 ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ปัญหา อุปสรรค.....	79

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5. สรุปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	83
สรุปผลการวิจัย.....	83
อภิปรายผลการวิจัย.....	85
ข้อเสนอแนะ.....	88
บรรณานุกรม.....	90
ภาคผนวก.....	98
รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	99
รายชื่อโรงเรียน จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	106
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	111
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	121

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลทั่วไป	60
2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและลำดับของระดับสภาพการบริหารระบบประกันคุณภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำแนกรายด้านและและโดยรวมทุกด้าน...	61
3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการบริหารการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ รายข้อและโดยรวม.....	62
4. ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการบริหารการพัฒนามาตรฐานการศึกษา รายข้อและโดยรวม.....	63
5. ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหารการทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา รายข้อและโดยรวม.....	64
6. ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหารการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา รายข้อและโดยรวม.....	65
7. ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหารการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา รายข้อและโดยรวม.....	66
8. ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหารการประเมินคุณภาพการศึกษา รายข้อและโดยรวม.....	67
9. ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหารการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี รายข้อและโดยรวม.....	68
10. ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหารการผดุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา รายข้อและโดยรวม.....	69
11. ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และลำดับของระดับสภาพปัญหาการบริหารระบบประกันคุณภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 รายข้อและโดยรวม.....	70
12. ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัญหาการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ รายข้อและโดยรวม.....	71
13. ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัญหา การการพัฒนามาตรฐานการศึกษา รายข้อและโดยรวม.....	72

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
14. ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัญหาการทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา รายข้อและโดยรวม.....	73
15. ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัญหาการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา รายข้อและโดยรวม.....	74
16. ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัญหาการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา รายข้อและโดยรวม.....	75
17. ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัญหาการประเมินคุณภาพการศึกษา รายข้อและโดยรวม.....	76
18. ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัญหาการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี รายข้อและโดยรวม.....	77
19. ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัญหาการผดุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา รายข้อและโดยรวม.....	78
20. ความถี่ และร้อยละของข้อเสนอแนะปัญหาและอุปสรรคในการบริหารระบบประกันคุณภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยแยกเป็นรายด้าน.....	79

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1	แผนภูมิกรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
2	แผนภูมิประกอบวงจรเดิมมีง.....	20
3	แผนภูมิการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา..	29

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกปัจจุบันได้ก้าวสู่ยุคโลกาภิวัตน์ที่มีความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการด้านการสื่อสาร โทรคมนาคมเทคโนโลยีสารสนเทศและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นที่แต่ละประเทศต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2544 : 1) การศึกษาจึงกลายเป็นประเด็นสำคัญสำหรับการศึกษาของไทยในยุคโลกาภิวัตน์ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2543 : 15)

การพัฒนาการศึกษาไทยในระยะเวลาที่ผ่านมา ต้องถือว่าประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง แต่ยังไม่เป็นการเพียงพอสำหรับปัจจุบันและอนาคตที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก เพราะการเปลี่ยนแปลงสังคมโลกก่อให้เกิดผลกระทบต่อสังคมไทยและการพัฒนาการศึกษาของไทย ด้วยเหตุนี้การพัฒนาการศึกษาจึงจำเป็นต้องเตรียมคนให้พร้อม ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมไทยในอนาคตได้อย่างสันติ (พญุงศักดิ์ จันทรสสุนทร 2541 : 6) จึงทำให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องตระหนักถึงความจำเป็นในการพัฒนา “คน” และ “คุณภาพของคน” โดยเห็นว่าคนเป็นทั้งเหตุปัจจัยและผลลัพธ์ที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศเพื่อความยั่งยืนอย่างแท้จริงดังตัวอย่างจากนานาชาติอารยประเทศในโลกที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาประเทศให้เจริญรุ่งเรืองก้าวหน้าไปด้วยดี ทั้งนี้เพราะประชากรที่มีคุณภาพ เครื่องมือที่สำคัญที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดในการพัฒนาคุณภาพคนคือ “การศึกษา” เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ที่จะดำรงชีวิตและประกอบอาชีพอย่างมีความสุข รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ร่วมเป็นพลังสร้างสรรค์ การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2540 : 1)

ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นที่จะต้องพัฒนาคุณภาพการศึกษาของไทยโดยจะต้องเริ่มจากสถานศึกษาทุกแห่ง ดำเนินการพัฒนาคุณภาพของตนเอง โดยการพัฒนาคุณภาพ ของสถานศึกษานั้นจะต้องมีการประกันคุณภาพภายในผสมผสานอยู่ในกระบวนการบริหารและการเรียนการสอนตามปกติของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา อันจะเป็นการสร้างเชื่อมั่นว่าสถานศึกษาจะต้องจัดการศึกษาให้มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานเพื่อทำให้เด็กไทยเป็นคนดี มีความสามารถและมีความสุข การประกันคุณภาพการศึกษา จึงเป็นงานสำคัญของสถานศึกษาดำเนินการโดยสถานศึกษาเพื่อผู้เรียนและสังคมโดยส่วนรวม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2544 : 2) ปัจจุบันหน่วยงานที่จัดการศึกษาได้ตื่นตัวและเริ่มให้ความสำคัญกับเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาเพิ่มขึ้น แต่ยังมีกลุ่มบุคคลที่ยังเข้าใจไม่ถูกต้องว่าการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการแยกส่วนกับการปฏิบัติจริง ทำให้งาน

ในหน้าที่บกพร่อง ดังนั้นการประกันคุณภาพจึงหมายถึงการมุ่งทำงานที่รับผิดชอบอยู่ ให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น พัฒนางานที่ทำอยู่ให้ดียิ่งขึ้น การประกันคุณภาพจึงมีแต่ผลในทางพัฒนาทั้งกระบวนการ การทำงานและผลสัมฤทธิ์ของงาน (จำรัส นองมาก 2544 : คำนำ)

ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 6 มาตรฐาน และการประกันคุณภาพการศึกษา ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบ การประกันคุณภาพภายนอก (มาตรา 47) ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายใน เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปี เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่ การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก (มาตรา 48) โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นองค์กรมหาชน เพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมาย และหลักการ และแนวจัดการศึกษาในแต่ละระดับตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ (มาตรา 49) สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับจะต้องมีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งแบ่งออกเป็น ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยมีหน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบ และระบบการประกันคุณภาพภายนอก ให้สำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ (สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา. 2548 : 28)

ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา 2546 : 9) จึงเห็นความรับผิดชอบของสถานศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานรับผิดชอบการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนโดยตรง โดยสถานศึกษาร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เขตพื้นที่การศึกษา ภายใต้การกำกับ ดูแล และสนับสนุน ส่งเสริมของหน่วยงานต้นสังกัด และการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย (กระทรวงศึกษาธิการ 2544 : 50 – 55) กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 หมวด 1 ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ให้สถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษา ประกอบด้วย การจัดระบบสารสนเทศ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษการตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพการศึกษา การจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี การศึกษา และการผดุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

การประเมินคุณภาพการศึกษา จะเป็นตัวบ่งชี้ว่า สถานศึกษานั้นๆ มีการจัดการศึกษาเป็นเช่นไร และรวมทั้งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการจัดการศึกษา (Stakeholder) เช่น ผู้ปกครอง ชุมชน สังคมนั้นๆ มั่นใจและพอใจกับผลผลิตที่เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนเพียงใด ชุมชนพอใจต่อสภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้นๆ ในระดับใด (ปราวณี สังขะตะวรรณ 2543 : 87) ผลจากการประเมิน ภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) รอบแรก พ.ศ. 2544 – 2548 จำนวน 30,010 แห่ง พบว่ามีสถานศึกษา 2 ใน 3 ของสถานศึกษาที่ได้รับการประเมินคุณภาพรอบแรก หรือ 20,000 แห่ง ไม่ได้มาตรฐานขั้นต่ำ หรือเป็นโรงเรียนที่จะต้องได้รับการช่วยเหลือเร่งด่วน ถึง 15,000 แห่ง สาเหตุจากการขาดความเป็นอิสระและความคล่องตัวในการบริหาร ปัญหา ขาดแคลนครู การบริหารวิชาการและการประกันคุณภาพภายในไม่ได้มาตรฐานไม่น่าผล การประเมินในรอบแรกไปใช้ในการพัฒนาโรงเรียน (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ 2549 : 12)

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าผู้บริหารมีบทบาทและมีความสำคัญต่อการดำเนินงานในฐานะที่เป็นผู้ควบคุมบังคับบัญชาเป็นผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติงานขององค์การให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (ชาติรี รัตนพิพิชัย 2542 : 3) การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา ซึ่งจะทำให้สถานศึกษามีระบบการบริหารจัดการ มีเป้าหมายการทำงานที่ชัดเจน มีการดำเนินงานตามแผน ก่อให้เกิดข้อมูลข่าวสาร และสารสนเทศที่สะท้อนการปฏิบัติงานของสถานศึกษาอันนำไปสู่การพัฒนาและปรับปรุงตนเอง ให้บรรลุตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด ดังนั้นสถานศึกษาทุกแห่ง ต้องดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง และถือว่าเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพการบริหารระบบการประกันคุณภาพภายใน และปัญหาอุปสรรค ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 เพราะความสำเร็จของการบริหารโรงเรียนก็คือคุณภาพของการศึกษาอันเป็นเจตนารมณ์ของการประกันคุณภาพภายในเพื่อเป็นข้อมูลในการส่งเสริมและพัฒนาการบริหารระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และเพิ่มพูนความพร้อมของผู้บริหารสถานศึกษาอันจะนำไปสู่ การแก้ไขในการดำเนิน การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการบริหารระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยการบริหารระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ครั้งนี้ศึกษาสภาพการบริหารและสภาพปัญหาจากผู้บริหารสถานศึกษาและผู้รับผิดชอบระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาโดยกำหนดขอบเขตการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ผู้บริหารโรงเรียน และผู้รับผิดชอบระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของราชการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 87 โรงเรียน รวมจำนวน 174 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มาจากประชากร โดยใช้ตารางกำหนดขนาดของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan. 1970 : 608-610) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 120 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย

ตัวแปรที่ศึกษา

1. สภาพการบริหารระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
2. สภาพปัญหาการบริหารระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับช่วงชั้นที่ 1 – 4 ของราชการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ที่รับผิดชอบระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่จัดการศึกษาระดับช่วงชั้นที่ 1 – 4 ของราชการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ในปีการศึกษา 2549

ผู้รับผิดชอบระบบงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง ครูที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบเป็นหัวหน้างานประกันคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หมายถึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

สภาพการบริหารระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง สภาพการทำงานร่วมกับผู้อื่น ในการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ การกำหนดมาตรฐานการศึกษา

ระดับสถานศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพการศึกษา การจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีการศึกษา การผุดงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสมกับบริบท ของโรงเรียนตามที่เป็นจริงและปัจจุบัน

สภาพปัญหาในการบริหารระบบการประกันคุณภาพภายใน หมายถึง ปัญหาอุปสรรคในการจัดระบบบริหาร และสารสนเทศ การกำหนดมาตรฐานการศึกษา ระดับสถานศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพการศึกษา การจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีการศึกษา การผุดงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

วงจรเดมมิ่ง (PDCA) หมายถึง การวางแผน (Plan) การดำเนินงานตามแผน (Do) การตรวจสอบผลที่ทำ (Check) และการปรับปรุงแก้ไข (Act)

การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การดำเนินการต่างๆ ในกระบวนการจัดการศึกษาตั้งแต่การวางแผนเพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ โดยอาศัยหลักการและวิธีการจัดการคุณภาพ (Quality Management)

ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (Internal Quality Assurance in Schools) หมายถึง การประเมินผล และการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นๆ หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัด ที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ หมายถึง การจัดโครงสร้างการบริหารให้เอื้อต่อการดำเนินงาน มีการประสานสัมพันธ์ ทุกคนมีส่วนร่วม มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อกำหนดแนวทางให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ แต่งตั้งคณะบุคคลทำการตรวจสอบ ทบทวน รายงานคุณภาพการศึกษา จัดให้มีข้อมูลที่เพียงพอในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อนำมากำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ และแผนพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา

การกำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษา หมายถึง การกำหนดแนวทางในการพัฒนามาตรฐานการศึกษาโดยใช้ข้อมูลจากสารสนเทศของสถานศึกษามาวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยของสถานศึกษา มาวิเคราะห์หลักสูตรและร่วมมือกับทุกคนในสถานศึกษารวมทั้งชุมชน กำหนดเป็น มาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นเกณฑ์เทียบเคียงในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ

การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง สถานศึกษาต้องจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพระยะยาวและแผนปฏิบัติการประจำปีที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ภารกิจของสถานศึกษา โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศปัจจุบันมาวิเคราะห์จุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุง และความต้องการ

การ ของผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน กำหนดเป็นเป้าหมายการพัฒนาที่ชัดเจนรวมทั้งระบุวิธีการดำเนินงานพัฒนาที่มีประสิทธิภาพที่มั่นใจว่าจะบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง การกำกับติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ให้บรรลุเป้าหมายตามแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาที่กำหนดไว้ โดยจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่ชัดเจน ครอบคลุมงาน / โครงการของสถานศึกษา ปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาเพื่อให้สามารถดำเนินงาน ตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาได้อย่างเข้าใจตรงกัน เชื่อมโยงประสานสัมพันธ์ในทุกขั้นตอนของกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ

การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา หมายถึง การกำหนดกระบวนการประเมินภายในของสถานศึกษาเพื่อการปรับปรุงแก้ไขให้เกิดคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ตามแผนปฏิบัติงานของตนเองโดยการบันทึกภาพความสำเร็จของงาน ปัญหา และการแก้ไข ไว้เป็นระยะๆ สรุปเป็นภาพรวมของคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

การประเมินคุณภาพการศึกษา หมายถึง การประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ที่ศึกษาอยู่ปีสุดท้ายของแต่ละช่วงชั้น โดยได้รับการประเมินด้วยเครื่องมือมาตรฐานในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ เป็นการดำเนินงานที่สถานศึกษาร่วมมือกับเขตพื้นที่การศึกษา หรือต้นสังกัดดำเนินการ เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพ และเป็นเกณฑ์เทียบเคียงกับมาตรฐานการศึกษา ที่สถานศึกษา กำหนด

การจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีการศึกษา หมายถึง การนำข้อมูลผลจากการประเมินภายในสถานศึกษา ที่ได้พัฒนางานตามแผนพัฒนาคุณภาพศึกษามาตลอดปีการศึกษา จัดทำเป็นรายงานต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผย ต่อสาธารณชนเพื่อให้ทราบผลการดำเนินการจัดการศึกษา ทั้งในด้านความสำเร็จ และปัญหาอุปสรรคที่ต้องการความร่วมมือในการแก้ไข หรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การส่งเสริมพัฒนา และประเมินประสิทธิภาพในการดำเนินงานของระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นกระบวนการต่อเนื่อง มีการศึกษาดันคว้าเทคนิควิธีที่จะสนับสนุนให้ระบบการประกันคุณภาพ มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และสร้างความรู้สึกร่วมกันของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ให้มุ่งมั่นพัฒนาสู่คุณภาพที่สูงขึ้น

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องศึกษากาการบริหารระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ครั้งนี้จะได้รับประโยชน์ดังนี้

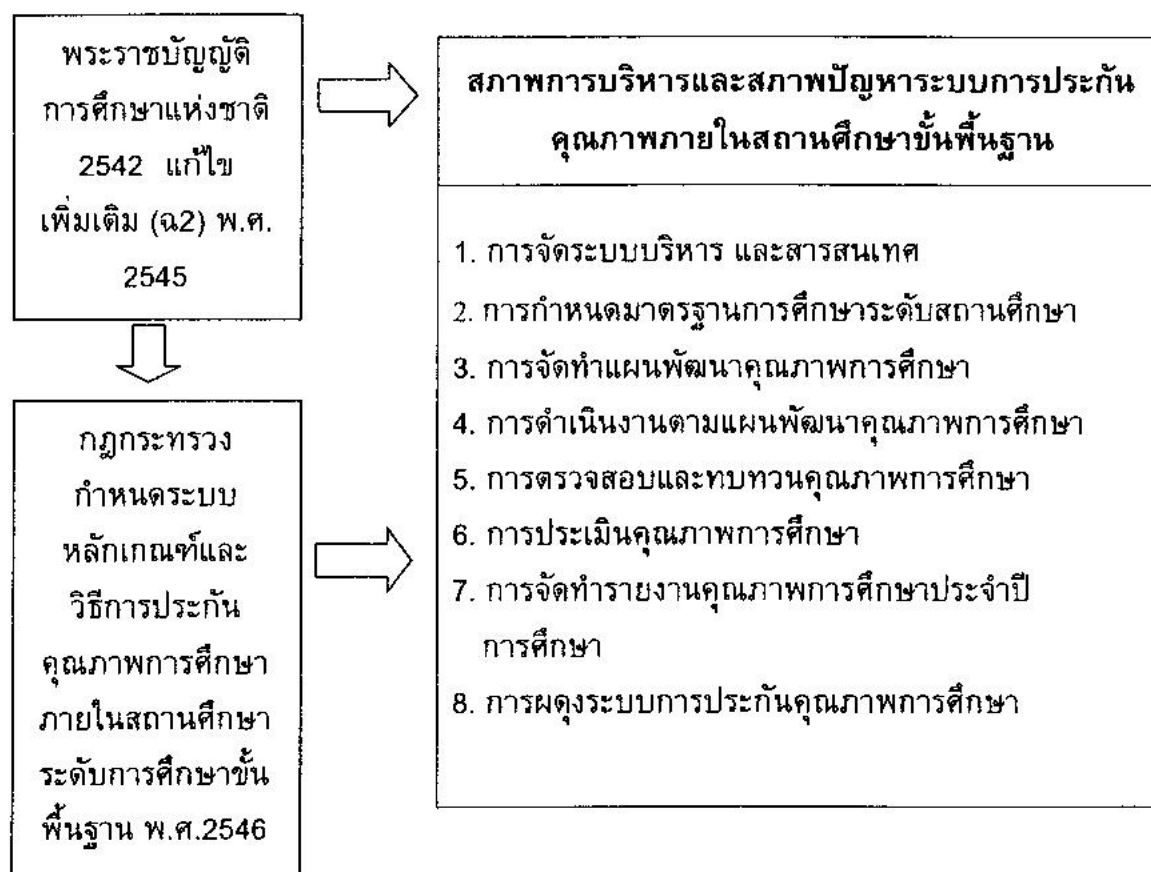
1. ผลการวิจัยทำให้ทราบถึงสภาพการบริหารระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

2. ผลการวิจัยทำให้ทราบถึงสภาพปัญหาในการบริหารระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

3. ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารหรือผู้เกี่ยวข้อง ในการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุง การปฏิบัติงานของโรงเรียนให้ได้ตามมาตรฐานการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาการบริหารระบบการประกันคุณภาพภายใน และศึกษาสภาพปัญหาในการบริหารระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 สรุปเป็นกรอบความคิดในการวิจัย ดังนี้

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. แนวความคิดเกี่ยวกับการบริหาร
 - 1.1 ความหมายของการบริหาร
 - 1.2 แนวคิดทฤษฎีการบริหาร
 - 1.3 เทคนิคการบริหารสมัยใหม่
 - 1.4 วงจรเดมมิง (Deming Cycle)
2. แนวความคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา
 - 2.1 ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา
 - 2.2 ความสำคัญและประโยชน์ของการประกันคุณภาพการศึกษา
 - 2.3 กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา
 - 2.4 ขั้นตอนในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา
 - 2.5 การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
 - 2.6 บทบาทผู้บริหารในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
 - 2.7 ขอบข่ายการบริหารและการจัดการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 2.8 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542
 - 2.9 กฎกระทรวงกำหนดระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2546
3. ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร

1. ความหมายของการบริหาร

มีผู้ให้ความหมายของคำว่า การบริหาร (Administration) ไว้หลายทัศนะด้วยกันดังนี้

วิจิตร ศรีสะอ้าน (2535 :19) ให้ความหมายการบริหารไว้ว่า เป็นกิจกรรมของกลุ่มบุคคล ตั้งแต่สองคนขึ้นไป ร่วมมือกันทำกิจกรรมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน โดยใช้กระบวนการและทรัพยากรที่เหมาะสม

ผกา แสงสุวรรณ (2536 : 1) สรุปไว้ว่า การบริหารเป็นกระบวนการทางสังคม (Social Process) ที่ผู้บริหารจะต้องดำเนินงานหรือริเริ่มโครงการ ที่จะทำงานให้สอดคล้องและเห็นชอบกับความต้องการของสมาชิกหรือบุคลากรในสังคมนั้น ๆ

สุรีย์ สุเมธีนิพนธ์ (2538 : 6) ให้ความหมายการบริหารคือการใช้ศาสตร์และศิลป์ที่นำเอาทรัพยากรการบริหารมาประกอบกันตามกระบวนการบริหารให้บรรลุวัตถุประสงค์ ที่กำหนดไว้ อย่างมีประสิทธิภาพ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 :17) สรุปว่า การบริหาร หมายถึงการที่บุคลากรหรือกลุ่มของบุคลากรร่วมกันดำเนินกิจกรรมให้สำเร็จเป้าหมายที่องค์กรกำหนดไว้

วิโรจน์ สารัตนะ (2546 :1) ได้ให้ความหมายของการบริหารไว้ว่าเป็นกระบวนการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กรโดยอาศัย " หน้าที่ทางการบริหาร " ที่สำคัญคือการวางแผน การจัดองค์การ การนำ และการควบคุม

วิลเลียม (Williams. 1980 : 7) ให้ความหมาย การบริหารว่ามีกิจกรรมหลัก 3 ประการ ในการบริหาร คือการดำเนินงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย การบำรุงรักษาองค์การให้อยู่รอด และป้องกันองค์การจากสิ่งแวดล้อมภายนอก

เฟสเลอร์ และ เคท (Fesler และ Kettl. 1991 : 7) ให้ความหมายว่า การบริหารเป็นการจัดการที่ทำให้เกิดความสำเร็และมองว่าการบริหารเป็นการระดมให้บุคลากรดำเนินการให้ไปสู่เป้าหมายได้ผลสำเร็จสูงสุด

มันดี และพรีมอร์ (Mondy Premeaux.1995 : 6) อ้างในชาติรี รัตนพิพิชัย (2547 : 13) กล่าวว่า การบริหาร คือศิลปะหรือกระบวนการของการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์โดยอาศัยผู้อื่น

จากแนวคิดและทัศนะดังกล่าว สรุปได้ว่า " การบริหาร " เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ที่ผู้บริหารนำมาใช้ ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

2. แนวคิดทฤษฎีการบริหาร

ทฤษฎีการบริหารเริ่มต้นในราวทศวรรษที่ 20 ในแต่ละช่วงจะมีแนวคิดที่เปลี่ยนแปลงไป จากเดิมขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม สถานการณ์ และความต้องการของบุคคลจากเอกสารหลายฉบับ แบ่งยุคการบริหารออกเป็น 4 ยุคด้วยกันคือ (กระทรวงศึกษาธิการ 2547 : 27)

2.1 ยุคการบริหารเชิงวิทยาศาสตร์ (1910 – 1935) (The Scientific Management of Administration Era) นักทฤษฎียุคนี้ได้แก่ Frederic W. Taylor ถือว่าเป็นบิดาแห่งการบริหารเชิงวิทยาศาสตร์เขาได้เสนอหลักบริหารเชิงวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับหลักของเวลา (Time – Study Principle) หลักการกำหนดหน่วยค่าจ้าง (Price Rate Principle) หลักการทำงานโดยวิธีวิทยาศาสตร์ (Scientific Method Principle) หลักการควบคุมโดยฝ่ายบริหาร (Managerial Control Principle) หลักการจัดระเบียบงาน (The Functional Management Principle)

ในยุคนี้ เฮนรี ฟาโยล (Henri Fayol) ได้เสนอหลักการบริหาร POCCC ซึ่งผู้บริหารมีหน้าที่ในการวางแผน การจัดองค์การ การบังคับบัญชา การประสานงาน การควบคุม ต่อมา ลูท กุลลิก (Luther Gulick) และไลนดอล ยูวิก (Lyndall Urwick) นำมาปรับการบริหารเป็น POSDCORB เพื่อให้ผู้บริหารรู้ว่าหน้าที่ที่ต้องทำได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ จัดบริหาร บุคลากร มีการสั่งการ การประสานงาน การรายงาน การงบประมาณ

2.2 ยุคการบริหารเชิงมนุษยสัมพันธ์ (1935 – 1950) (The Human Relationship of Administration Era) เอลตัน มาโย (Elton Mayo) เป็นนักวิทยาศาสตร์ในช่วงยุคทฤษฎีวิทยาศาสตร์ ทำการทดลองการทำงานในโรงงาน ในเมืองชิคาโก สรุปผลออกมาว่า

2.2.1. คนมิใช่เศรษฐกิจทรัพย์คนมีชีวิตจิตใจต้องการขวัญกำลังใจและความพึงพอใจในการทำงาน

2.2.2. เงินมิใช่สิ่งล่อเพียงอย่างเดียวรางวัลภายในทางจิตใจที่มีผลต่อการจูงใจมีผลไม่น้อยกว่าเงิน

2.2.3. ประสิทธิภาพการทำงานมิได้ขึ้นอยู่กับทางกายภาพอย่างเดียว แต่จะขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมทางสังคมด้วย

2.2.4. กลุ่มมีอิทธิพลต่อการดำเนินตามหน่วยงาน บรรยาภาสการทำงานแบบเผด็จการ บรรยาภาสแบบประชาธิปไตย บรรยาภาสแบบตามสบาย จะส่งผลต่อคุณภาพของผลงานด้วยเช่นกัน

2.3. ยุคการบริหารเชิงพฤติกรรมศาสตร์ (1950 – 1970) (The Behavioral Science of Administration Era) กล่าวถึงการบริหารเชิงพฤติกรรมศาสตร์ที่เป็นระบบ เน้นการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิภาพ

2.4. ยุคการบริหารเชิงระบบ (1970–ปัจจุบัน)(The System Approach of Administration Era) เป็นวิธีการเชิงระบบที่ประกอบด้วย ตัวป้อน กระบวนการ ผลลัพธ์ ข้อมูลย้อนกลับ และข้อมูลพื้นฐาน เคียฟแมน (Kaufman) นำเสนอระบบใช้ประโยชน์เป็นวิธีการเชิงระบบ ที่คิดว่างานควรจะเริ่มจากความต้องการของงาน ปัญหาที่ต้องแก้ไข วิธีการแก้ปัญหา วิธีการประเมินผลงาน และข้อเสนอแนะแก้ไขปรับปรุงต่อไป โดยควรยึดหลักต่อไปนี้

1. ค้นหาสาเหตุของความจำเป็น
2. ตรวจสอบสาเหตุความจำเป็น
3. กำหนดมาตรการในการดำเนินโครงการ
4. วางแผนให้สอดคล้องกับโครงการ
5. ตรวจสอบความสำเร็จของโครงการ
6. หาวิธีการแก้ไขปัญหา
7. ใช้วิธีการแก้ไขที่มีประสิทธิภาพ
8. อบรมบุคลากรต่างๆ

3. เทคนิคการบริหารสมัยใหม่

สำนักพัฒนาการฝึกหัดครู,สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ (2546) ได้กล่าวถึงเทคนิคการบริหารสมัยใหม่ไว้ดังนี้

3.1 การบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Results Based Management : RBM)

การบริหารมุ่งสัมฤทธิ์ผล คือวิธีการบริหารที่มุ่งเน้นสัมฤทธิ์ผลขององค์กรเป็นหลัก การปฏิบัติงานขององค์กรมีผลสัมฤทธิ์เพียงใดพิจารณาได้จากการเปรียบเทียบผลผลิตและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริงกับเป้าหมายที่กำหนดวัตถุประสงค์ขององค์กรและปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จ (Critical Success Factors : CSFs) ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการบรรลุวัตถุประสงค์การวัดผลความคืบหน้าของการบรรลุวัตถุประสงค์สามารถวัดได้จากกลุ่มตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลัก (Key Performance Indicators : KPIs)

ผลผลิต คืองานบริการ หรือกิจกรรมที่เจ้าหน้าที่ที่ทำเสร็จสมบูรณ์ เพื่อส่งมอบให้ประชาชนผู้รับบริการ ผลผลิตเป็นผลงานที่เกิดจากการดำเนินกิจกรรมขององค์กรโดยตรง เช่น ถนนที่ได้รับการซ่อมแซม และขยะที่จัดเก็บได้

ผลลัพธ์ คือผลที่เกิดขึ้นตามมาหรือเงื่อนไขที่เกิดจากผลผลิต ผลลัพธ์ มีความสัมพันธ์โดยตรงกับประชาชนผู้รับบริการและสาธารณสุข เช่น ประชาชน เดินทางไปอำเภอได้สะดวก เป็นผลลัพธ์ของการซ่อมแซมถนน และประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นเป็นผลลัพธ์ของการที่เทศบาลจัดเก็บขยะจนบ้านเมืองสะอาด เป็นต้น

ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จขององค์กรและผู้บริหารระดับสูงขององค์กรต้องพยายามสร้างให้เกิดขึ้นปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จควรมุ่งไปยังผลสัมฤทธิ์ที่คาดหวัง เป็นสิ่งที่ผู้บริหารให้การยอมรับ มีความเชื่อมโยงกับวิสัยทัศน์ มีความหมายที่เฉพาะเจาะจงและเข้าใจง่าย

ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จกำหนดจาก วิสัยทัศน์หรือพันธกิจขององค์กร โดยใช้เกณฑ์ต่อไปนี้

1. มุ่งความสำคัญไปที่ผลผลิตและผลลัพธ์
2. เชื่อมโยงกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์ขององค์กร
3. มีความหมายที่เฉพาะเจาะจงและสามารถเข้าใจได้ง่าย
4. ผู้บริหารให้การยอมรับ
5. องค์กรสามารถควบคุมให้เกิดขึ้นได้ในทางปฏิบัติ

การบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์มีวัตถุประสงค์ เพื่อปรับปรุงผลการปฏิบัติงานขององค์กรให้ดีขึ้น ผู้บริหารระดับสูงซึ่งมีหน้าที่ควบคุมทิศทางการปฏิบัติงานขององค์กรให้ตรงไปสู่วิสัยทัศน์ใช้รายงานผลการปฏิบัติตามรอบระยะเวลา ที่กำหนดของระบบการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์เป็นเครื่องช่วยให้ได้รับทราบความก้าวหน้าของการดำเนินงานว่าเป็นไปในทิศทางที่ถูกต้องหรือไม่และใกล้เคียง วิสัยทัศน์ขององค์กรเพียงใด หากผลการปฏิบัติงานต่ำกว่าเป้าหมายผู้บริหารจะมีเวลา

พอสำหรับการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์เพื่อให้ผลงานบรรลุวิสัยทัศน์ องค์การที่มีแผนกลยุทธ์สามารถใช้การบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์เป็นเครื่องมือวัดความสำเร็จของการนำกลยุทธ์มาปฏิบัติ หรือวัดความก้าวหน้าของการบรรลุวิสัยทัศน์กำหนดไว้ในแผนกลยุทธ์

3.2 การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School – Based Management : SBM)

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นแนวคิดที่กำเนิดขึ้นในประเทศสหรัฐอเมริกา เนื่องจากผู้บริหารไม่พึงพอใจในระบบการจัดการศึกษา และคุณภาพการศึกษาที่ตกต่ำจึงมีความคิด ที่จะเปลี่ยนแปลงระบบการบริหารและจัดการศึกษาใหม่ โดยให้โรงเรียนเป็นฐาน และได้เชื่อมโยงแนวคิด (TQM) ฯลฯ โดยเน้นการเสริมพลัง (Empower) ให้ผู้ปฏิบัติมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ลดช่องว่างระหว่างผู้บริหารกับผู้ปฏิบัติ เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้ปฏิบัติงานและลูกค้าพึงพอใจ รวมทั้งมีการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ การบริหารโรงเรียนเป็นฐาน จึงเป็นนวัตกรรมทางการบริหารการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีอิสระในการบริหารและการจัดการเรียนการสอน ถือเป็นกลยุทธ์ในการทำให้องค์การมีประสิทธิภาพในการทำงาน มีผลให้การปฏิบัติงานมีคุณภาพ สร้างความพึงพอใจให้แก่ลูกค้าหรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้ชัดเจนและประสบผลสำเร็จอย่างมาก ทำให้ประชาชน เห็นว่าการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดีขึ้นนั้นต้องปรับกระบวนการและวิธีการทางการศึกษาที่เคยเน้นอยู่กับการจัดการเรียนการสอน ไปสู่การปรับปรุงคุณภาพทั้งองค์การหรือบริหารโรงเรียนทั้งโรงเรียน (The Whole School) โดยมุ่งปรับโครงสร้างการบริหารโรงเรียน มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการไปยังโรงเรียนให้มากจึงมีการนำวิธีการบริหารงบประมาณด้วยตนเอง (Self – Budgeting School) การพัฒนาหลักสูตรโดยใช้โรงเรียนให้มากจึงมีการนำวิธีการบริหารงบประมาณการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการไปยังโรงเรียนให้มากจึงมีการนำวิธีการบริหารงบประมาณด้วยตนเอง (Self – Budgeting School) การพัฒนาบุคลากรโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน การพัฒนาบุคลากรโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School – based Staff Development) และการให้คำปรึกษานักเรียนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School – Based Student Counseling) เข้ามาใช้ ฟาซโมล (Passmore.1988)

นอกจากสหรัฐอเมริกาแล้ว ปัจจุบันหลายประเทศได้นำไปใช้ เช่น ฮองกงได้นำไปใช้ในระบบการจัดการศึกษาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534 โดยเริ่มจากความสมัครใจ จนประสบผลสำเร็จแล้วจึงประกาศให้ทุกโรงเรียนในฮองกงบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานภายในปี 2543

สำหรับประเทศไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 6 มาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรงนอกจากนี้ มาตรา 40 ยังได้กำหนดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาของแต่ละสถานศึกษาเพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของนักศึกษา ประกอบด้วยตัวแทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ โดยให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการ และเลขานุการของคณะกรรมการสถานศึกษา

การบริหารโรงเรียนเป็นฐาน (School – Based Management หรือ Site – based Management) หมายถึง “การบริหารและจัดการศึกษาที่หน่วยปฏิบัติ โดยมีโรงเรียนเป็นฐานหรือเป็นองค์กรหลักในการจัดการศึกษา ซึ่งจะต้องมีการกระจายอำนาจบริหารและจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังโรงเรียน ให้โรงเรียนมีอำนาจ หน้าที่ความรับผิดชอบ มีความอิสระคล่องตัวในการบริหารจัดการ ทั้งด้าน วิชาการ งบประมาณ บุคลากร และการบริหารทั่วไป ภายใต้คณะกรรมการโรงเรียน (School Board หรือ School Committee หรือ School Council) ซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนนักเรียน และผู้บริหารโรงเรียน เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปโดยมีส่วนร่วม และตรงตามความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชนมากที่สุด

3.2.1 หลักการของการบริหารโรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management)

3.2.1.1 หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) โดยการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน เช่นเดียวกับการสาธารณสุข ซึ่งการรักษาพยาบาลจะอยู่ที่โรงพยาบาล เป็นกิจกรรมระหว่างหมอกับคนไข้ ไม่ใช่อยู่ที่กระทรวงสาธารณสุข การศึกษาก็เช่นกันเป็นกิจกรรมที่โรงเรียนระหว่างครูกับผู้เรียน ไม่ใช่กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งในต่างประเทศมีการกระจายอำนาจจากรัฐและเขตการศึกษาไปยังโรงเรียน ในส่วนของประเทศไทยก็จะมีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางและเขตพื้นที่การศึกษาไปยังสถานศึกษาตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติเช่นเดียวกันโดยมีความเชื่อว่าโรงเรียนเป็นหน่วยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการศึกษาของเด็กผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ต่อการศึกษาหรืออยู่ใกล้ชิด เด็กสามารถจัดการศึกษาได้ดีที่สุด ตรงตามความต้องการของผู้เรียนและชุมชน อำนาจการตัดสินใจควรอยู่ที่ระดับปฏิบัติคือสถานศึกษา

3.2.1.2 หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participation or Collaboration or Involvement) เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) เช่น ผู้ปกครอง ชุมชน ศิษย์เก่า ซึ่งสามารถมีส่วนร่วมในการบริหาร ตัดสินใจ และร่วมจัดการศึกษา ทั้งครู ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน ตัวแทนศิษย์เก่าและตัวแทนนักเรียน โดยการกำหนดนโยบายและแผน ร่วมตัดสินใจ การกำหนดหลักสูตรท้องถิ่น การร่วมคิดร่วมทำ ฯลฯ และแม้จะบริหารโดยองค์คณะบุคคลก็ตาม ต้องเน้นการกระจายโอกาสไปให้ทั่วถึงทั้งองค์กร เพื่อโยงโยให้ทุกคนได้เข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุด

3.2.1.3. หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน

3.2.1.4. หลักการบริหารตนเอง (Self-Management) สถานศึกษาจะมีอิสระในการตัดสินใจด้วย ตนเองมากขึ้นภายใต้การบริหารในรูปขององค์คณะบุคคลคือคณะกรรมการโรงเรียนหรือคณะกรรมการสถานศึกษา

3.2.1.5. หลักการมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน ไม่ใช่ภาวะผู้นำแบบชี้แนะหรือสั่งการแต่เป็นภาวะผู้นำที่เน้นการสนับสนุนและอำนวยความสะดวก

3.2.1.6. หลักการพัฒนาทั้งระบบ (Whole School Approach) มีการปรับทั้งในเรื่องโครงสร้างและวัฒนธรรมขององค์กร โดยในการเปลี่ยนแปลงต้องให้ระบบทั้งหมดเห็นด้วยและสนับสนุน

3.2.1.7. หลักการความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (Accountability) เมื่อโรงเรียนได้รับอิสระและอำนาจมา ก็ต้องแสดงความรับผิดชอบที่จะให้มีการตรวจสอบ เพื่อให้การบริหารและจัดการศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้โรงเรียนจะต้องมีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบและภารกิจของผู้บริหาร ครู อาจารย์ บุคลากรทางการศึกษาและชุมชนอย่างชัดเจน ภารกิจเหล่านี้ต้องสามารถตรวจสอบความสำเร็จได้ เพื่อเป็นหลักประกันคุณภาพการศึกษาให้เกิดขึ้นตามที่กำหนด

3.2.2. ลักษณะสำคัญของโรงเรียนที่บริหารแบบโรงเรียนเป็นฐาน

3.2.2.1. พันธกิจของโรงเรียนต้องชัดเจน สมาชิกมีส่วนร่วมในการกำหนดและเป็นที่รับรู้ ของสมาชิกทุกคน

3.2.2.2. รูปแบบการบริหารโรงเรียนบริหารและจัดการศึกษาตามสภาพความต้องการและความจำเป็นของโรงเรียน

3.2.2.3. มุมมองเกี่ยวกับมนุษย์ใช้ทฤษฎี Y มองว่าผู้ร่วมงานทุกคนเป็นคนดี มีความสามารถ มีความรับผิดชอบ สามารถเรียนรู้และพัฒนาได้

3.2.2.4. รูปแบบการตัดสินใจ เป็นการตัดสินใจแบบกระจายอำนาจ โดยคณะกรรมการโรงเรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

3.2.2.5. รูปแบบภาวะผู้นำเป็นภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน อำนวยความสะดวก ไม่ใช่สั่งการและชี้แนะ

3.2.2.6. รูปแบบการใช้อำนาจ เป็นอำนาจของความรู้ความเชี่ยวชาญ

3.2.2.7. เทคนิคการบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากร ใช้วิธีบริหารเชิงกลยุทธ์เน้นที่ผลงาน แก้ปัญหาได้ทันการ และรู้จักระดมทรัพยากรต่างๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น มาใช้อย่างชาญฉลาด

3.2.2.8. บทบาทของโรงเรียน สร้างรูปแบบการพัฒนาโรงเรียนขึ้นเอง และมุ่งพัฒนาทั้งองค์กร

3.2.2.9. บทบาทของหน่วยงานส่วนกลาง เป็นผู้พัฒนาเป้าหมายการศึกษา

3.2.2.10. บทบาทผู้บริหารโรงเรียน เป็นผู้กระตุ้นและประสานงานให้บุคลากรร่วมมือกันปฏิบัติงาน และเป็นผู้พัฒนาทรัพยากร

3.2.2.11. บทบาทครู เป็นผู้ร่วมงาน เป็นผู้ตัดสินใจเป็นผู้ริเริ่ม และเป็นผู้ปฏิบัติงาน

3.2.2.12. บทบาทผู้ปกครอง มีส่วนร่วม สนับสนุนโรงเรียน และเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหา

3.2.2.13. บรรยากาศองค์กร เน้นการทำงานเป็นทีม ให้ความร่วมมือ และเคารพกันตามดี

3.2.2.14. คุณภาพผู้บริหารโรงเรียน ต้องมีความรู้ มีเทคนิคการบริหารที่ทันสมัยเรียนรู้ตลอดเวลา พัฒนาอย่างต่อเนื่อง ใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นของทุกคน

3.2.2.15. การประเมินประสิทธิผล ต้องประเมินทั้งระบบ ทั้ง Input Process และ Output เพื่อประกันคุณภาพและพัฒนาโรงเรียน

3.3 การบริหารตัวชี้วัดการปฏิบัติงาน (Key Performance Indicators : KPI)

เทคนิคการบริหารตัวชี้วัดการปฏิบัติงาน (KPI) หมายถึง "ตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงาน" ที่เป็นหลักฐานเชิงรูปธรรม สิ่งที่ได้จากการสังเกต และสิ่งที่วัดเชิงปริมาณได้

3.3.1 วิธีใช้เทคนิคการบริหารตัวชี้วัดการปฏิบัติงาน

3.3.1.1. วิเคราะห์ผลการปฏิบัติงานหรือผลลัพธ์ที่เป็นคุณลักษณะสำคัญของผลผลิต (Output) ผลลัพธ์ (Outcome) และผลกระทบ (Impact) ที่เกิดจากกระบวนการดำเนินงานขององค์กร

3.3.1.2. จากผลลัพธ์ที่ได้นำมาวิเคราะห์ระบุหลักฐานเชิงรูปธรรมที่แสดงถึงผลลัพธ์ที่ต้องการ

3.3.1.3. เขียนตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานในเชิงปริมาณ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ตัดสินผลการปฏิบัติงานจริง

3.3.2 องค์ประกอบตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงาน

รูปแบบการใช้ตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานว่าจะใช้ตัวชี้วัดใดบ้างย่อมขึ้นอยู่กับนโยบาย พันธกิจ วัตถุประสงค์ และเป้าหมายขององค์กรนั้นๆ องค์การโดยทั่วไปอาจกำหนดองค์ประกอบของตัวชี้วัดได้หลายด้าน เช่น

3.3.2.1. ด้านผลกระทบในทางสังคม

3.3.2.2. ด้านความพึงพอใจของผู้รับบริการ

3.3.2.3. ด้านการเรียนรู้และพัฒนาองค์กร

3.3.2.4. ด้านความพึงพอใจและการพัฒนาของพนักงาน

3.3.2.5. ด้านทางการเงิน

3.3.2.6. ด้านกระบวนการทำงานขององค์กร

ดังนั้นการวัดผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ จะช่วยผู้บริหารองค์กรมีสารสนเทศที่แสดงภาพองค์กรตามความเป็นจริง เพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจที่จะปรับปรุง เปลี่ยนแปลงแก้ไข ให้การบริหารองค์กรมุ่งสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

3.4 การบริหารเวลา (Time Management)

การบริหารเวลา (Time Management) หมายถึง กระบวนการทำงานโดยใช้เวลาน้อยที่สุดแต่ได้ผลมากที่สุด (เมธี ปิลันธนาพันธ์ 2528 : 8 อ้างในสำนักพัฒนาการฝึกหัดครู,สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ 2546 : 191)

3.4.1. การบริหารเวลา คือกระบวนการทำงานอย่างมีระบบโดยใช้เวลาน้อยแต่ให้ผลคุ้มค่ามากที่สุดการบริหารเวลามีใช้นำเวลามาบริหาร เพราะเวลาจับต้องไม่ได้ การบริหารเวลาจึงอยู่ที่จะต้องหาข้อมูลเกี่ยวกับการทำงานให้มากที่สุด ให้รู้วิธีการทำงานโดยละเอียด รวมทั้งปัจจัยที่เกี่ยวกับงานด้วยเพื่อประโยชน์นำมาใช้ในการวางแผนปฏิบัติงานและการบริหารเวลา (เฉลิม สุขะสมบัติ 2527 : 44 – 47 อ้างในสำนักพัฒนาการฝึกหัดครู,สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ 2546)

3.4.2 เทคนิคการใช้เวลาที่มีประสิทธิภาพ มีหลายชนิด แต่ในที่นี้ เทคนิค Gantt Chart และ CPM เป็นเทคนิคที่น่าจะก่อประโยชน์ในการบริหารเวลาที่ใช้กันอย่างแพร่หลาย โดยที่เห็นๆ อยู่แต่ไม่รู้ว่ามีคืออะไร และเกิดประโยชน์อย่างไร

3.4.2.1. เทคนิค Gantt Chart การดำเนินการโครงการใหญ่ๆ มีผู้ร่วมงานจำนวนมาก แต่จำเป็นจะต้องให้งานเสร็จโดยที่ไม่ต้องรอนานในส่วนอื่นๆ โดยให้งานส่วนอื่นๆ ดำเนินไปพร้อมๆ กันได้

3.4.2.2. การนำเทคนิค Pert.และ CPM. มาใช้เป็นการกำหนดกิจกรรมของงานตั้งแต่เริ่มจนกว่าจะจบกิจกรรม แล้วนำมาเขียนเป็นข่ายงาน (Net Work) เขียนข่ายงานของแต่ละกิจกรรมเป็นตัวเลข ซึ่งคิดว่าจะใช้ระยะเวลาเท่าไรหลังจากนั้นเขียนกิจกรรม โดยมีระยะเวลาควบคุมอยู่ด้านบนหรือด้านล่าง ของกิจกรรม

3.5 การบริหารตามวัตถุประสงค์ (Management by Objectives)

การบริหารตามวัตถุประสงค์ (Management by Objectives) ซึ่งใช้คำย่อว่า MBO เป็นแนวความคิดการบริหารอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งได้รับความสนใจจากวงการบริหารเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศที่พัฒนาแล้ว โดยเรียกชื่อแตกต่างกันไป เช่น การบริหารโดยมุ่งต่อผลงาน (Management by Results by Objectives and Results) เป็นต้น

3.5.1 ความหมายของการบริหารโดยยึดวัตถุประสงค์

ประทาน คงฤทธิศึกษากร (2529 : 192) ได้กล่าวว่าการบริหารวัตถุประสงค์หมายถึงการบริหารงานที่เปิดโอกาสให้ทุกคนในองค์กรมีส่วนร่วมในการทำงานด้วยกัน นับตั้งแต่การเปิดโอกาสในการกำหนดวัตถุประสงค์ในการทำงานขององค์กร การมีบทบาทและความรับผิดชอบร่วมกันในการทำงาน

สุรพันธ์ ยันต์ทอง (2533 : 34) ได้กล่าวว่าการบริหารวัตถุประสงค์หมายถึงระบบการบริหาร ที่จัดให้ทุกคนในองค์กรที่เกี่ยวข้องกันปฏิบัติงานโดยมีวัตถุประสงค์เป็นหลัก และใช้วัตถุประสงค์เป็นเครื่องมือประเมินผลการปฏิบัติงาน

วิลเลียม เจ เรดดิน (William J. Reddin. 1971 : 12) ได้กล่าวว่าการบริหารวัตถุประสงค์ หมายถึง การสร้างขอบเขตงานที่มีประสิทธิผล (Effectiveness Area) และมีมาตรฐานที่มีประสิทธิผล (Effectiveness Standard) สำหรับตำแหน่งที่ทำหน้าที่ทางด้านการบริหาร โดยมีการกำหนดวัตถุประสงค์เป็นระยะ เงื่อนไขเวลาที่วัดผลได้ และสัมพันธ์กันทั้งในระดับสูงและระดับเดียวกันทั้งจะต้องสัมพันธ์กับการวางแผนในอนาคตด้วย

ดังนั้นจากคำจำกัดความดังกล่าว การบริหารวัตถุประสงค์ จึงเป็นการบริหารงานลักษณะ ดังนี้

1. การบริหารที่คนในองค์กรมีส่วนร่วม ในการกำหนด วัตถุประสงค์
2. การบริหารที่คนในองค์กรมีส่วนร่วม ในการ ตัดสินใจ
3. การบริหารที่คนในองค์กรมีความ รับผิดชอบ ร่วมกัน
4. การบริหารที่คนในองค์กร ต้องรับผิดชอบหรือมีส่วนต่อผลงานที่จะมี
5. การบริหารที่คนในองค์กร มีผลกระทบต่อผลตอบแทนจากการทำงาน

ดังนั้นการบริหารวัตถุประสงค์หมายถึง ระบบการบริหารที่มีการร่วมกันกำหนด วัตถุประสงค์ทั้งระบบขององค์กร โดยผู้บริหารในทุกระดับขององค์กร ร่วมคิดในการกำหนด วัตถุประสงค์ร่วมกันรับผิดชอบต่อผลงานร่วมกันหลักจากที่ได้ตัดสินใจไปแล้วโดยดี

3.5.2. ขั้นตอนการนำเอาการบริหารวัตถุประสงค์ มาใช้นั้น จะต้องมีการกระบวนการ หรือขั้นตอนบางประการในการบริหารงาน ซึ่งอาจสรุปเป็นขั้นตอนที่สำคัญ 4 ประการ คือ

3.5.2.1. การกำหนดวัตถุประสงค์และการวางแผน หลักการที่สำคัญอันดับแรกของการบริหารวัตถุประสงค์คือ การกำหนดวัตถุประสงค์ขององค์กร โดยผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชากำหนดวัตถุประสงค์ร่วมกัน นักวิชาการบริหารบางท่านวิจัยแล้วพบว่า การบริหารที่มีประสิทธิภาพนั้น การกำหนดวัตถุประสงค์จะต้องไม่กำหนดจากเบื้องล่างหรือจากเบื้องล่างขึ้นสู่เบื้องบน แต่จะต้องร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์แล้วจึงวางแผนการปฏิบัติงานร่วมกัน โดยจัดลำดับความสำคัญของงานที่จะทำ (Priority) กำหนดระยะเวลาดำเนินการ กำหนดงบประมาณ ตลอดจนกำหนดมาตรฐาน การปฏิบัติงาน

3.5.2.2. การมอบหมายงานและหน้าที่รับผิดชอบแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา งานนี้เป็นการแจ้งให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้รับรู้ถึงขอบเขตของอำนาจหน้าที่ที่มีอยู่และสามารถกำหนด วัตถุประสงค์ในการทำงานด้วยตัวเอง โดยมอบความไว้วางใจและความเป็นอิสระในการทำงานให้ ทั้งนี้จะต้องชี้แจงให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทราบถึงงานหลักและมาตรฐานงานที่ต้องการเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามเป้าหมายรวมขององค์กร โดยผู้บังคับบัญชาร่วมที่จะให้คำปรึกษาหารือ เมื่อผู้ใต้บังคับบัญชาต้องการ

3.5.2.3. ตรวจสอบและแก้ไขปรับปรุงการปฏิบัติงานอย่างมีระเบียบ งานในขั้นนี้เป็นการตรวจสอบว่าการดำเนินงานที่ได้กำหนดไว้ก้าวหน้าไปมากน้อยเพียงใด และมีสิ่งใดที่ควรปรับปรุงแก้ไขให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้

3.5.2.4. การประเมินผลงาน การประเมินผลงานตามหลักของการบริหาร วัตถุประสงค์ นี่เป็นการประเมินผลงานที่เน้นวัตถุประสงค์และผลงาน (Result – Centered Method หรือ Appraisal by Results) เป็นสำคัญ

ดังนั้นการบริหารงานโดยยึดวัตถุประสงค์ (Management by Objective) หรือ MBO เป็นเทคนิคการบริหารงานที่จัดอยู่ในระบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นรูปแบบการบริหารงาน ในปัจจุบันซึ่งทั้งให้ความสำคัญกับคนหรือบุคลากรในองค์กร โดยมีแนวความคิดว่า การบริหาร หรือการทำงานนั้นควรตอบสนองความต้องการของคน เห็นความสำคัญของการทำงาน ในลักษณะร่วมแรงร่วมใจกันซึ่งให้ได้ผลงานที่ดีกว่าการบังคับหรือลงโทษ เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงาน ได้แสดงความคิดเห็นและรับผิดชอบร่วมกัน

3.6 การบริหารการเปลี่ยนแปลง (Change Management)

สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา (2549 : 5 - 8) ได้กล่าวถึงการ บริหารการเปลี่ยนแปลงไว้ว่าในช่วงก่อนเข้าสู่สหัสวรรษใหม่ เราจะเห็นได้ว่าหลายหน่วยงานไม่ว่า จะเป็นหน่วยงานที่สังกัดอยู่ในภาครัฐบาล หรือบริษัทเอกชนต่างก็หันมาเตรียมองค์กรของตนให้มีความพร้อมเพื่อที่จะสามารถเข้าสู่การแข่งขันที่จะเกิดขึ้นในศตวรรษใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเตรียมความพร้อมของหน่วยงานเหล่านี้ต่างมุ่งเน้นในการปรับปรุง องค์กรโดยหวังผลในการเพิ่ม ประสิทธิภาพที่จะเกิดขึ้นกับองค์กรในทุกด้านซึ่งส่วนใหญ่และจะประกอบด้วยสองปัจจัยหลักได้แก่

1. ปัจจัยภายนอก (External Factors) ได้แก่ สององค์ประกอบหลัก คือ

1. องค์ประกอบทางด้านการตลาดและฐานลูกค้า (Markets & Customers)
2. องค์ประกอบด้านผลิตภัณฑ์ และการบริการ (Products & Services)

2. ปัจจัยภายใน (Internal Factors) ได้แก่ 4 องค์ประกอบหลัก คือนโยบายของ องค์กรและกระบวนการการทำงาน (Policies And Business Processes) โดยเฉพาะกระบวนการ ทำงานที่เกี่ยวข้องกับงานหลักขององค์กร โครงสร้างขององค์กร (Organization Structure) การนำระบบเทคโนโลยีใหม่มาใช้งาน (New Technology) ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ไม่ สามารถที่จะทำงานให้เกิดความสำเร็จได้หากปราศจากองค์ประกอบหรือปัจจัยที่สำคัญ คือ ความ พร้อมของคน และวัฒนธรรมขององค์กร (People and Culture)

3.6.1 การบริหารการเปลี่ยนแปลง หมายถึงเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ “คน” ดังคำกล่าว ที่ว่า “Change Management Is About People Dimension” งานของการบริหารการเปลี่ยนแปลง เป็นกลุ่มของกิจกรรมที่ใช้กระตุ้นและสนับสนุนองค์กรให้สามารถผ่านช่วงของการปรับเปลี่ยนเพื่อ เข้าสู่สภาพแวดล้อมใหม่ในการทำงานได้อย่างสำเร็จ

3.6.2 ปัจจัยที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการเปลี่ยนแปลง ได้แก่

- องค์กรต้องมีการวางแผนการบริหารการเปลี่ยนแปลงที่ดี
- ผู้นำที่เกี่ยวข้องต้องเป็นผู้นำที่กระตือรือร้น (active leadership)
- การจัดการด้านพฤติกรรมของผู้บริหาร

- เป้าหมายและประโยชน์ที่องค์กรต้องการนั้นต้องมีความชัดเจน
- ประสิทธิภาพของการสื่อสารถึงผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงความเกี่ยวข้องการสื่อสารด้วย

- การฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพ
- การสร้างวัฒนธรรมขององค์กรเพื่อสนับสนุนสภาพแวดล้อมใหม่ขององค์กร
- การจัดการด้านระบบของการตอบแทนหรือการให้รางวัล

การบริหารการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารขององค์กรจะเกี่ยวข้องต่อการสร้างแนวทางใหม่ของการดำเนินธุรกิจขององค์กร การวางกลยุทธ์ขององค์กร รวมถึงการสนับสนุนให้มีการเปลี่ยนแปลงลักษณะการจัดการ (Management Styles) ในกรณีที่เป็น ผู้นำในการเปลี่ยนแปลง หรือที่เราเรียกว่า Change Agent จึงถือว่าเป็นศูนย์กลางของความสำเร็จในงานบริหารการเปลี่ยนแปลง ผู้นำในการเปลี่ยนแปลงมี บทบาทที่สำคัญคือ

1. เป็นผู้ที่ตั้งทิศทางในการเปลี่ยนแปลง
2. เป็นผู้แก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับงานบริหารการเปลี่ยนแปลง
3. ให้การสนับสนุนต่องานบริหารการเปลี่ยนแปลง

การงานบริหารการเปลี่ยนแปลงที่มีประสิทธิภาพ คือ สามารถประกันความสำเร็จของการเปลี่ยนแปลงได้ โดยการเตรียมองค์กรให้มีความพร้อมในขณะที่องค์กรเข้าสู่กระบวนการเปลี่ยนแปลงจากสภาพแวดล้อมปัจจุบันเข้าสู่สภาพแวดล้อมใหม่ ที่ต้องการหรือสภาพแวดล้อมเป้าหมาย

3.7 การบริหารจัดการคุณภาพสถานศึกษาทั้งระบบ (กรมวิชาการ 2544 : 41 - 50)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 39 และ 40 กำหนดให้กระจายอำนาจ การบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคลากรและการบริหารทั่วไป ไปยังสถานศึกษาโดยตรง โดยมีคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาแต่ละแห่งทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา เป็นการนำรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

3.7.1 รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นการดำเนินงานอยู่บนพื้นฐานการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วมของบุคลากรภายในสถานศึกษา บิดา มารดา ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อสร้างสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 8, 10, 30, และ 47) ดังต่อไปนี้

3.7.1.1. การกระจายอำนาจสู่สถานศึกษาเกิดประโยชน์หลายประการ เช่น ความคล่องตัวในการบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ สถานศึกษาสามารถเข้าถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น เน้นที่จะพัฒนาผู้เรียนได้ตามความต้องการของชุมชน สามารถหาทรัพยากรและบุคลากรเพื่อการพัฒนาผู้เรียนได้ตามประสงค์ เป้าหมายการพัฒนาที่กำหนดขึ้นจะเป็นที่ยอมรับของชุมชน ผู้อยู่ใกล้ชิดผู้เรียน คือสถานศึกษา บิดามารดา ชุมชน เป็นผู้ตัดสินใจ กำหนด

เป้าหมาย และทิศทางที่สนองผู้เรียน การกระจายอำนาจการตัดสินใจสู่สถานศึกษายังเป็นโอกาสให้เกิดการพัฒนาภาวะผู้นำ และความเจริญเติบโตทางวิชาชีพของบุคลากรในสถานศึกษา

3.7.1.2. การมีส่วนร่วม แนวคิดการมีส่วนร่วมของครูผู้สอน บิดามารดา ผู้ปกครอง และชุมชนจะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนได้สมบูรณ์ เพราะเป็นการร่วมในการตัดสินใจ จึงเกิดความตระหนักในความรับผิดชอบ ให้การสนับสนุนในด้านการเรียนการสอน การป้องกันและแก้ปัญหาาร่วมกัน (กมล สุดประเสริฐ 2540 : 1)

3.7.1.3. การแข่งขันด้านคุณภาพ สถานศึกษาดังตระหนักและมีความเชื่อในคุณค่า คือต้องสร้างความสามารถให้แข่งขันด้านคุณภาพการจัดการเรียนการสอน คุณภาพของการเอาใจใส่ดูแลผู้เรียน คุณภาพของสวัสดิการที่จัดให้ผู้เรียนที่สำคัญที่สุด คือคุณภาพของผู้เรียน คุณภาพเหล่านี้เป็นตัวชี้วัดที่สะท้อนมาตรฐานของสถานศึกษา และความพึงพอใจของบิดามารดา ผู้ปกครอง และชุมชน

4. วงจรเดมมิง (Deming Cycle)

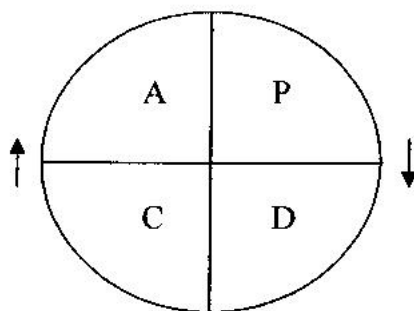
วงจรเดมมิง เป็นการทำงานที่มีลักษณะวงจรหมุนเวียนไปจนกว่าเรื่องที่ทำนั้นจะบรรลุเป้าหมาย ดร.เดมมิง (Deming อ้างใน รัชนิย พรหมพานิช 2529 : 10 – 11) ได้ให้หลักการไว้ 4 ขั้นตอนของวงจร ดังภาพประกอบ

P หมายถึง การวางแผน (Plan)

D หมายถึง การแก้ไขปรับปรุง (Do)

C หมายถึง การตรวจสอบผล (Check)

A หมายถึง การปฏิบัติภายหลังการตรวจสอบผล (Act)

แผนภูมิที่ 2 วงจรเดมมิง

ที่มา : รัชนิย พรหมพานิช. QC : การบริหารระบบคุณภาพสำหรับหน่วยงานและสถานศึกษา.

2529 : 11

4.1 การวางแผน (P) ประกอบด้วย

4.1.1. การเลือกหัวข้อปัญหาที่จะทำกิจกรรม

4.1.2. การรวบรวมข้อมูลและตั้งเป้าหมายในการแก้ไขปัญหา

4.1.3. วิเคราะห์หาสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหา

4.1.4. กำหนดวิธีแก้ไขปัญห

4.2 การแก้ไขปรับปรุง (D) ประกอบด้วย

4.2.1. สมาชิกของกลุ่มดำเนินการแก้ไขตามวิธีที่วางแผนไว้

4.2.2. ประชุมปรึกษากันเพื่อทราบความก้าวหน้าและปัญหาอุปสรรคของการแก้ไข

4.3 การตรวจสอบ (C) ประกอบด้วย

4.3.1. การตรวจสอบเป็นระยะๆ ระหว่างดำเนินการแก้ไขเพื่อให้ทราบถึงความก้าวหน้าหรือปัญหาอุปสรรค

4.3.2. ตรวจสอบผลครั้งใหญ่ ภายหลังการแก้ไขแล้วเปรียบเทียบข้อมูลก่อนการแก้ไขเพื่อจะได้ทราบว่าบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่

4.4 การปฏิบัติภายหลังการตรวจสอบ (A) ตรวจสอบเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ เพราะเหตุใด แก้ปัญหาได้ถูกจุดหรือไม่ วางแผนแก้ไขใหม่ หรือดำเนินโครงการต่อไป

ดังนั้นวงจรเดมมิง (Deming Cycle) เป็นกระบวนการทำงานที่มุ่งให้บรรลุตามเป้าหมายอย่างมีคุณภาพและพัฒนาให้งานก้าวหน้ายิ่งขึ้น

จึงสรุปได้ว่าผู้บริหารถือว่าเป็นผู้มีบทบาทและความสำคัญในการนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย หรือล้มเหลว ผู้บริหารจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจ ศึกษาแนวคิดทฤษฎีการบริหารต่างๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพการทำงานและวัฒนธรรมขององค์กรนั้น ๆ

แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

1. ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา

กรมสามัญศึกษา (2542 ข : 5) ได้ให้ความหมายว่า การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาการศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจและเป็นหลักประกันต่อผู้เรียน ผู้ปกครองชุมชน และสังคมว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนที่จบการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และเป็นที่ยอมรับของสังคม

เข็มทอง ศิริแสงเลิศ (2540 : 36) อธิบายว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การรับประกันคุณภาพของกระบวนการบริหารของโรงเรียน ว่าได้มีการวางแผนการทำงาน และดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อย่างมีระบบ เพื่อให้ได้ผลผลิตของโรงเรียนที่มีคุณภาพตรงตามมาตรฐานทางการศึกษา และตรงความต้องการของผู้รับบริการตลอดเวลา

เกษม วัฒนชัย (2541 : 15) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาหมายถึง กิจกรรมหรือการปฏิบัติ หากได้ดำเนินการตามระบบและแผนที่ได้กำหนดไว้ จะทำให้เกิดความเชื่อมั่นได้ว่าจะได้ผลผลิตที่มีคุณภาพตามลักษณะที่ประสงค์

สงบ ลักษณะ (2541 : 1) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ว่า เป็นกระบวนการวางแผนหรือการจัดการของผู้มีหน้าที่รับผิดชอบจัดการศึกษาที่จะรับประกันความเชื่อมั่นว่า จะพัฒนาผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ให้ครบถ้วนตามมาตรฐานคุณภาพที่ระบุไว้ในหลักสูตร และตรงกับความมุ่งหวังของสังคม

กรมวิชาการ (2544 : 9) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกลไกสำคัญที่ทำหน้าที่ส่งเสริมและผลักดันให้กระบวนการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ในทุกระดับของวงการศึกษาระบบราชการที่เกี่ยวข้อง ดำเนินไปอย่างประสานและสอดคล้องอย่างเป็นระบบมุ่งหน้าไปในทิศทางที่ได้ร่วมกันกำหนดไว้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้โดยอาศัยหลักการและวิธีการจัดการคุณภาพ (Quality Management) สมัยใหม่ที่เน้นการสร้าง ความมั่นใจให้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องว่าผลิตภัณฑ์หรือการบริการที่เป็น ผลผลิตขององค์กรจะมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544 : 7) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ว่า หมายถึงการบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการสร้าง ความมั่นใจให้ผู้รับบริการทางการศึกษาทั้งผู้รับบริการโดยตรงได้แก่ผู้เรียนและผู้ปกครอง และผู้รับบริการทางอ้อมได้แก่สถานประกอบการ ประชาชน และสังคมโดยส่วนรวมว่า การดำเนินงานของสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพ และทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพหรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด

อุทุมพร จามรมาน (2544 ก : 1) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนไว้ว่าเป็นการให้หลักฐาน ข้อมูลแก่ประชาชนว่าบุคคลในโรงเรียนทำงาน อย่างเต็ม-ความสามารถ เพื่อให้ผู้ปกครอง นักเรียน และสาธารณชนมั่นใจว่านักเรียนน่าจะมีคุณภาพตามที่ระบุไว้ในหลักสูตรและมาตรฐานคุณภาพการศึกษา

จำรัส นองมาก (2544 : 2) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ว่าเป็นกระบวนการที่สถานศึกษากำหนดขึ้นเป็นแนวปฏิบัติเพื่อให้มีความมั่นใจว่าถ้าทำตามกระบวนการที่กำหนดนี้แล้วการศึกษาจะมีคุณภาพเป็นที่พึงพอใจของผู้รับบริการ

บุรชัย สนธยานนท์ (2545 : 2) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ว่าเป็นกิจกรรมหรือการปฏิบัติใด ๆ ที่ถ้าหากได้ดำเนินการตามระบบและแผนที่วางไว้จะทำให้เกิดความเชื่อมั่นได้ว่าผลงานมีคุณภาพตรงตามลักษณะที่พึงประสงค์

พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์ และสุชาติ กิจพิทักษ์ (2545 : 2 อ้างถึงใน Murgatroyd, Stephen and Morgan, Colin 1994 : 45) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ว่าเป็นการดำเนินการเกี่ยวกับการกำหนดมาตรฐานคุณภาพการศึกษาและกระบวนการตรวจสอบหรือการประเมินว่าเป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษามากน้อยเพียงไร

จากความหมายข้างต้น สรุปได้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึงกระบวนการพัฒนาการศึกษา โดยอาศัยหลักการและวิธีการจัดการคุณภาพ (Quality Management) เพื่อสร้างความมั่นใจ และเป็นหลักประกันว่าสถานศึกษาได้จัดการศึกษาทำให้ ผู้เรียนมีคุณภาพหรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตรงตามมาตรฐานการศึกษา ตรงตามความต้องการของชุมชน

2. ความสำคัญและประโยชน์ของการประกันคุณภาพการศึกษา

2.1 ความสำคัญของการประกันคุณภาพ

การประกันคุณภาพการศึกษา ถือว่าเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญยิ่งที่หน่วยงานทางการศึกษาต่าง ๆ โดยการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของคนให้มุ่งสู่คุณลักษณะที่พึงประสงค์นั้นจำเป็นต้องจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพมีกลไก การรักษาคุณภาพและยกระดับคุณภาพอย่าง ต่อเนื่องแต่โดยภาพรวมแล้ว คุณภาพการจัดการศึกษาของไทยยังไม่ได้มาตรฐาน คุณภาพของผู้เรียนยังไม่มีที่พึงพอใจของสังคม ทางออกในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวก็คือ การประกันคุณภาพการศึกษาโดยมีทั้งการประเมินเพื่อตรวจสอบ ส่งเสริม ปรับปรุงและแก้ไขคุณภาพ การศึกษา และการประเมินเพื่อให้ได้การรับรองคุณภาพการศึกษา (กรมสามัญศึกษา 2542 : 3)

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 10 (2543 : 1-4) ได้กล่าวถึง เหตุผลความจำเป็นในการประกันคุณภาพการศึกษาไว้หลายประการ ดังนี้

1. กระแสโลกาภิวัตน์ ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้โลกเต็มไปด้วยข่าวสารข้อมูล และเกิดการเคลื่อนตัวอย่างรวดเร็ว ภาคธุรกิจอุตสาหกรรม จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนโครงสร้างเพื่อเพิ่มศักยภาพในการผลิตให้แข่งขันกับนานาชาติได้ การแข่งขันอย่างรุนแรงในตลาดโลกทำให้ทุกคนต้องสนใจคุณภาพของผลผลิต แรงงานที่มีคุณภาพ บุคคลที่มีความรู้ความสามารถ และทักษะเพียงพอในการใช้หรือควบคุมเทคโนโลยีต่างๆ ในการผลิตได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมยุคโลกาภิวัตน์ การศึกษาของไทยยุคใหม่ จึงต้องพัฒนาคนให้รู้จักใช้ข้อมูลข่าวสารมาพัฒนาการเรียนรู้ตนเองได้ เป็นการเตรียมคนโดยมีมาตรฐานการศึกษาเป็นตัวเทียบเคียง และรับรองคุณภาพ อย่างเป็นระบบ

2. สภาพเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมไทย จากการเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจของไทย ซึ่งเริ่มเห็นชัดตั้งแต่ปี 2539 เป็นต้นมา ส่งผลให้ความเป็นอยู่ของประชาชนลำบาก การเงินฝืดเคืองภาคธุรกิจต้องล้มอย่างกะทันหัน จำนวนผู้ตกงานเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ปัญหาต่างๆ ความยากอีกมากเช่นวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามาเบียดแทรกกับวัฒนธรรมอันดีงามแต่เดิมของไทย ปัญหา ด้านอื่นๆรวมทั้งประเทศไทยกำลังดำเนินการปฏิรูปทางการเมือง จึงจำเป็นที่จะต้องหันมาพัฒนาคุณภาพประชากร โดยวิธีการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ เพื่อสร้างทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพไปพัฒนาประเทศอีกต่อหนึ่ง

3. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ประเทศไทยได้ประกาศใช้เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2540 ซึ่งมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการศึกษาไว้ เช่น มาตรา 43 ระบุว่าบุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงโดยไม่

เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาอบรมของรัฐต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเอกชน และมาตรา 81 ระบุว่าให้รัฐจัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ เพื่อปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้อง พัฒนาวิชาชีพครูและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมของชาติ

4. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 เป็นกฎหมายหลักทางการศึกษาระดับแรกของประเทศไทย ที่ส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาของชาติอย่างมากนับตั้งแต่หมวด 1 ความมุ่งหมายและหลักการ หมวด 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา หมวด 3 ระบบการศึกษา หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา หมวด 5 การบริหารและการจัดการศึกษา หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา หมวด 7 ครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา หมวด 8 ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา หมวด 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และบทเฉพาะกาลทุกหมวดจะส่งผลให้ประเทศไทยเกิดการปฏิรูปการศึกษาครั้งใหญ่ สำหรับเรื่องมาตรฐานคุณภาพการศึกษานั้น ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 47-51 โดยให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษา มีมาตรฐานการศึกษา มีการประเมินคุณภาพการศึกษา มีระบบประกันคุณภาพภายในและระบบประกันคุณภาพภายนอก

5. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) เป็นแผนที่เน้นทรัพยากรบุคคลเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา จึงเกิดโครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขึ้นโดยการศึกษา มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของคนเพื่อเป็นพลังในการพัฒนาประเทศ ต่อไปถึงอนาคต

6. การปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ได้มีนโยบายปฏิรูปการศึกษา โดยได้ดำเนินการในด้านต่างๆ ดังนี้

6.1 วิสัยทัศน์ ในปีพ.ศ. 2550 คนไทยทุกคนมีโอกาสและความเสมอภาคในการได้รับบริการศึกษาอย่างทั่วถึง โดยทุกคนทุกส่วนในสังคม มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษา กระบวนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และเรียนรู้อย่างมีความสุข มีคุณภาพมาตรฐานสูงเป็นที่พอใจของสังคม โดยมีครูเก่ง ครูดี มีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ ครูมีกระบวนการบริหารจัดการศึกษาที่กระจายอำนาจให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม โปร่งใสและตรวจสอบได้

6.2 องค์ประกอบหลักของการปฏิรูปการศึกษา ประกอบด้วย การปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน การปฏิรูปหลักสูตร การปฏิรูปวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษาและการปฏิรูประบบบริหาร และการจัดการ

6.3 ยุทธศาสตร์ในการปฏิรูปการศึกษา ประกอบด้วย การกระจายอำนาจ ทางการศึกษา การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ หรือแผนปรับปรุงทุกระดับ การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม การเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการประกันคุณภาพการศึกษา

6.4 เป้าหมาย " ให้การจัดการศึกษามีความเป็นเลิศ โดยโรงเรียนมีคุณภาพ การเรียนการสอนที่มีคุณภาพ ห้องเรียนและผู้เรียนมีคุณภาพได้มาตรฐานสูงในระดับสากล ภายใน ปี 2550"

หน่วยศึกษานิเทศกรรมสามัญศึกษา (2542 ก : 2-3) ได้กล่าวถึงการประกันคุณภาพ การศึกษาว่าการศึกษาเพื่อพัฒนาคนนั้น นอกจากจะให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพ โดยตรงแล้ว ยังต้องคำนึงถึงระบบกลไกและสภาพแวดล้อมที่จะส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาอย่างเต็มที่ เพื่อเตรียมคนให้มีคุณลักษณะที่พร้อมจะเผชิญกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นและมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้ โดยการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพนั่นเองแต่การจัดการศึกษาที่ผ่านมาสังคมมีข้อสงสัยเกี่ยวกับคุณภาพของการจัดการศึกษาและมีข้อเรียกร้องจากสถานศึกษา หลายประการ เช่น สงสัยว่าผู้ที่จบการศึกษามีความรู้ความสามารถ ทักษะ เจตคติ ค่านิยม คุณธรรม และคุณสมบัติต่าง ๆ ครบถ้วนตามหลักสูตร ตามความคาดหวังของสังคมหรือไม่หรือยัง สงสัยเกี่ยวกับด้านปัจจัยและกระบวนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาต่าง ๆ ว่าเป็นมาตรฐานเหมาะสมใกล้เคียงกันหรือไม่ ปัจจุบันนี้หน่วยงานทางการศึกษาต่าง ๆ มีความตื่นตัว และขึ้นกับการประกันคุณภาพการศึกษา และจำเป็นต้องดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องด้วยเหตุผลและความจำเป็นต่าง ๆ ดังนี้

ความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา (อุทุมพร จามรมาน 2544ข : 3) กล่าวไว้ว่ามีสาระสำคัญ 4 ประการ คือ

1. เพื่อให้ทุกคนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ การศึกษาของไทยจะได้มีคุณภาพแข่งขันกับประเทศอื่นได้

2. เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการบริหารจัดการ

3. เพื่อให้ประชาชนได้ข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพของผลผลิตของสถานศึกษา

4. เพื่อให้ประชาชนได้ข้อมูลว่า ทุกคนในสถานศึกษาทำงานคุ้มค่ากับภาษีของเขา

จากที่กล่าวมาทั้งหมด สามารถสรุปความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาได้ ว่า การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาการศึกษา ทำให้สถานศึกษามีระบบ ที่มั่นคงในการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้มีคุณภาพตรงตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามที่หลักสูตรกำหนด และมีการรักษาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง เป็นที่เชื่อมั่นยอมรับของผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม

2.2 ประโยชน์ของการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษา มีประโยชน์ต่อนักเรียนโรงเรียน ประชาชนหน่วยงาน และสังคม ดังต่อไปนี้ (กรมวิชาการ 2542 : 29 ; สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร 2543 :12)

1. นักเรียนมีความรู้ ความสามารถ มีคุณลักษณะต่าง ๆ ครบถ้วนตามหลักสูตร มาตรฐานการศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของสังคม

2. โรงเรียนมีทิศทางการจัดการศึกษาที่ชัดเจนตามมาตรฐานกลาง ที่กำหนดโดยมีระบบบริหารคุณภาพ มีการทำงานที่เป็นมาตรฐานเกิดจากความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่าย มีการแสดงความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาที่สามารถตรวจสอบได้อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง
3. ชุมชน มีความมั่นใจในการจัดการศึกษาของโรงเรียน เข้าร่วมจัดการศึกษา และส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียน
4. สถานศึกษาและหน่วยงาน ที่รับผู้จบการศึกษามีความมั่นใจและพึงพอใจคุณภาพของผู้จบการศึกษา รับนักเรียนเข้าศึกษาต่อหรือทำงาน
5. สังคมมั่นใจในการจัดการศึกษาและมีหลักประคุณภาพของการจัดการศึกษา และการรายงานผลกับสาธารณชน

3. กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา

หน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา (2542 ก : 8-10) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบหลักของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาว่า ประกอบด้วยกระบวนการพัฒนาที่สำคัญ 3 ส่วน ซึ่งมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน ดังนี้

1. การควบคุมคุณภาพการศึกษา (Quality Control) หมายถึงกระบวนการพัฒนาหรือแนวดำเนินงานเพื่อการเข้าสู่คุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา ประกอบด้วยการดำเนินงาน 2 ขั้นตอน คือ

- 1.1 การกำหนดมาตรฐานการศึกษา (Educational Standards) เป็นการดำเนินงานเพื่อให้ได้มาตรฐานการศึกษา ทั้งด้านผลผลิต (Output) ปัจจัย (Input) และกระบวนการ (Process) ซึ่งจะใช้เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพและเป็นการประกันคุณภาพการศึกษา

- 1.2 การพัฒนาเข้าสู่มาตรฐานการศึกษา เช่น การพัฒนาครู ผู้บริหารสถานศึกษาศึกษานิเทศก์ และผู้บริหารการศึกษาเข้าสู่มาตรฐานวิชาชีพ การพัฒนากระบวนการบริหารจัดการ การพัฒนากระบวนการเรียนการสอน การสนับสนุนปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

2. การตรวจสอบทบทวนและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา (Internal Quality Audit and Intervention) หมายถึงกระบวนการพัฒนาหรือแนวดำเนินงานเพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศ (Information) ในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ประกอบด้วย การดำเนินงาน 3 ขั้นตอน คือ

- 2.1 การตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นการดำเนินงานเพื่อประเมินความก้าวหน้าของการจัดการศึกษา โดยให้สถานศึกษาประเมินตนเอง (School Self Evaluation) เพื่อการปรับปรุงพัฒนา แล้วจัดทำผลรายงานการจัดการศึกษาเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

2.2 การตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา เป็นการดำเนินงานของเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อตรวจสอบและควบคุมคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด แล้วจัดทำรายงานผลการจัดการศึกษาเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

2.3 การกำหนดมาตรการ ปรับปรุง ส่งเสริมคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ที่มีคุณภาพไม่ถึงเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา เป็นการดำเนินงานของเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อใช้มาตรการต่าง ๆ ในการปรับปรุงและส่งเสริมคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา

3. การประเมินและรับรองคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา (Quality Accreditation) หมายถึง กระบวนการพัฒนาหรือแนวดำเนินงานในการประเมินคุณภาพการศึกษาโดยมุ่งการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นการดำเนินงานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาหรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงานดังกล่าวรับรอง สำหรับสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินจะได้ไปรับรองมาตรฐานการศึกษาหรือคุณภาพการศึกษาจาก หน่วยงานที่ให้การรับรอง และให้สถานศึกษาเฝ้าระวังรักษาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาตลอดระยะเวลาที่ให้การรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา

อรรถณพ จินะวัฒน์ (2544 : 11-15) ได้กล่าวถึงแนวคิดด้านการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2539 ว่าเป็นการมุ่งเน้นเพื่อให้โรงเรียนมีการพัฒนาคุณภาพอย่างเข้มข้นมากขึ้น ประกอบกับได้มีแนวคิดเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของ

กรมวิชาการ (2544 : 11 - 15) โดยได้กล่าวไว้ว่าการดำเนินงานประกันคุณภาพ การศึกษาของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการมีทิศทาง และนำไปสู่การดำเนินการที่จริงจังมากยิ่งขึ้น โดยยึดแนวทางการดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพการศึกษา 3 ประการ

1. การควบคุมคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้สถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาจัดการศึกษามุ่งไปสู่มาตรฐานที่กำหนดไว้

2. การตรวจสอบ ทบทวน และปรับปรุงคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อยืนยันช่วยเหลือ ดูแลว่าการจัดการศึกษาเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด มุ่งไปสู่มาตรฐานที่ต้องการ

3. การประเมินและรับรองคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เป็นกระบวนการดำเนินงาน เพื่อประเมินและรับรองว่าสถานศึกษาได้คุณภาพตามที่มาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และกรมสามัญศึกษา ซึ่งมีการกิจการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาต่างได้นำระบบการประกันคุณภาพการศึกษาไปดำเนินงานกับสถานศึกษาในสังกัด ภายใต้หลักการและแนวปฏิบัติที่สอดคล้องกัน แต่อาจแตกต่างกันในรายละเอียดตามความเหมาะสมของภาระหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

คัทแทนส์ (Cuttance. 1993 : 8 - 9) ได้กล่าวถึงระบบการประกันคุณภาพการศึกษาว่าเป็นการนำระบบประกันคุณภาพมาใช้เพื่อประกันคุณภาพของการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และยังได้ให้ความเห็นว่า ในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา ควรนำวิธีการบริหารคุณภาพมาใช้ คือการควบคุมคุณภาพ (Quality Control - QC) ซึ่งเป็นระบบการเปรียบเทียบผลผลิตกับมาตรฐานการประกันผลผลิต กระบวนการผลิต รวมทั้งการบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์การ (Total Quality Management - TQM) มาใช้ร่วมกันเพื่อประกันคุณภาพของนักเรียนและการให้บริการของสถานศึกษา

ซอลลิส (Sallis. 1996 : 29) ได้ยืนยันว่า ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นระบบประกันคุณภาพของกระบวนการบริหาร การให้บริการทางการศึกษา เชื่อว่าเมื่อกระบวนการบริหารและการให้บริการมีคุณภาพแล้วจะทำให้ผลผลิต คือนักเรียนก็จะมีคุณภาพ โดยคาดว่า แม้นักเรียนที่สำเร็จการศึกษา จะมีคุณภาพไม่เท่าเทียมกัน แต่นักเรียนทุกคนจะมีคุณภาพไม่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำที่สถานศึกษาได้กำหนดไว้

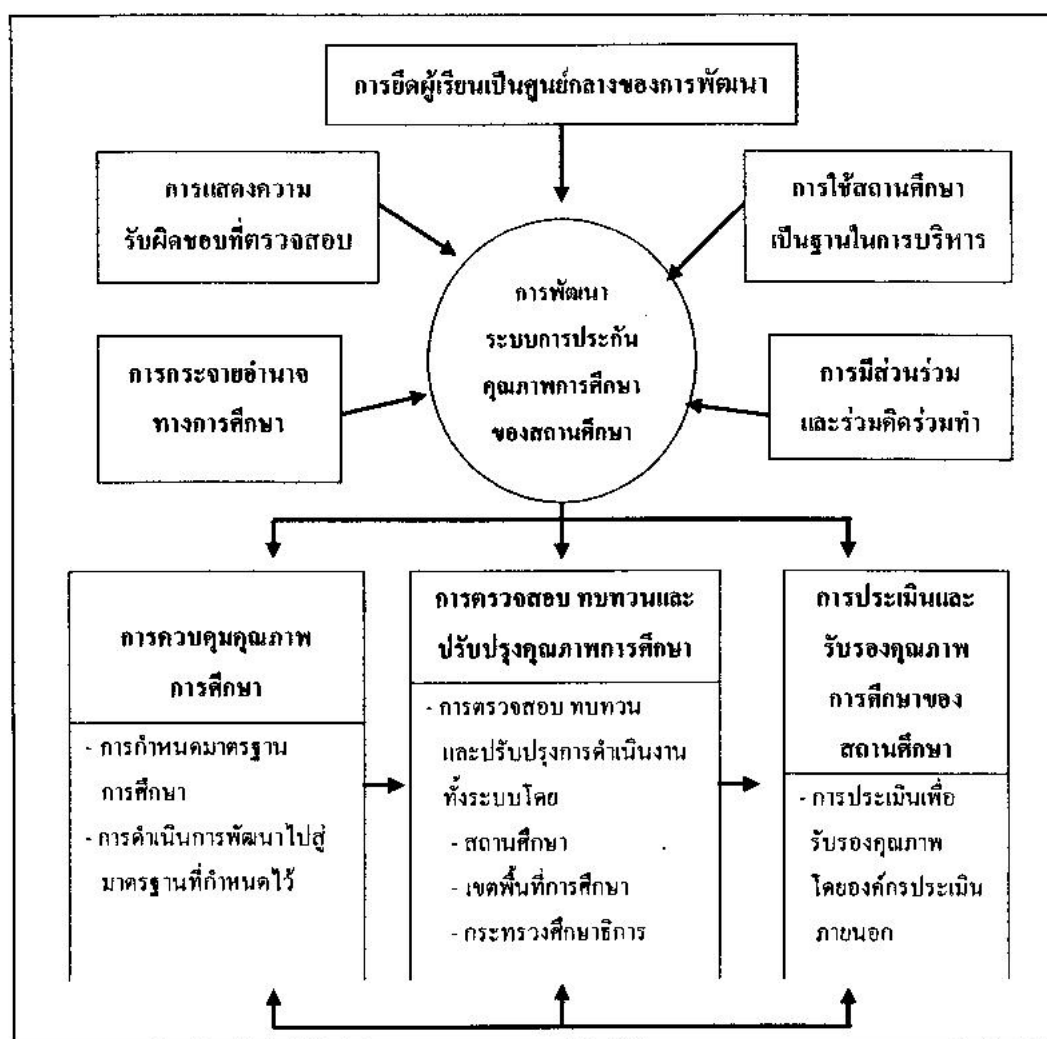
สรุปได้ว่า ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ตามแนวคิดของหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษา ตลอดจนนักวิชาการในประเทศ และต่างประเทศเป็นกระบวนการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่ต้องมีการวางแผนอย่างเป็นระบบ มีการควบคุม มีการทบทวน ตรวจสอบ และปรับปรุงการปฏิบัติงานให้สามารถบรรลุถึงมาตรฐานที่เป็นข้อกำหนดที่คาดหวังไว้ ตามแนวทางการบริหารคุณภาพทั้งองค์การ ซึ่งครู และบุคลากร ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินงานจัดการศึกษา เพื่อประกันคุณภาพของนักเรียน

4. ขั้นตอนในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา

กรมสามัญศึกษา (2542 ก : 23) ได้เสนอแนวทางในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 6 ขั้นตอนดังนี้

1. การศึกษาและการเตรียมการ
2. การวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา
3. การนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้
4. การตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
5. การพัฒนาและการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา
6. การเตรียมการรับการประเมินจากองค์กรภายนอก

จากที่กล่าวมาทั้งหมดในหัวข้อเรื่อง การประกันคุณภาพการศึกษา สรุปได้ดังนี้ การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นภาระกิจหลักที่หน่วยงานทางการศึกษา ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งไปที่การพัฒนาที่ผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด สร้างความมั่นใจให้ผู้ปกครองชุมชนและสังคมมีความเชื่อมั่นในการบริหารจัดการศึกษา โดยสถานศึกษาต้องดำเนินการตามแนวคิด หลักการ ระบบ และขั้นตอนของการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งสามารถสรุปเป็นแผนผังความคิดได้ดังนี้

แผนภูมิที่ 3 การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
(ที่มา : กรมสามัญศึกษา, 2542 ข : 19)

5. การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (2542, 45-46) หมวด 6 มาตรา 48 กำหนดว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่สถานศึกษาต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

กระทรวงศึกษาธิการ (2544 : 7-12) ได้สร้างความเข้าใจแก่สถานศึกษาว่าการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา ซึ่งเป็น กระบวนการ พัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และเป็นงานที่สถานศึกษาต้องปฏิบัติอยู่เป็น ปกติ

กรมวิชาการ (2544 : 9 - 10) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ว่าเป็นกลไกขับเคลื่อนให้สถานศึกษาพัฒนาไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่องบนหลักการมีส่วนร่วมของชุมชน และการพัฒนาภาระความรับผิดชอบการจัดการศึกษาที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง อันนำไปสู่การเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ให้สังคมมั่นใจว่าผู้เรียนทุกคนมีความรู้ ความสามารถ มีบุคลิกลักษณะ และคุณสมบัติ ตามหลักสูตรอย่างแท้จริง

สัมฤทธิ์ กางเพ็ง (2544 : 34 - 42) กล่าวว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึงการประเมินผลและติดตามตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานการศึกษาจากภายในสถานศึกษา โดยบุคลากรของสถานศึกษาเอง หรือหน่วยงานต้นสังกัด ที่มีหน้าที่ดูแลสถานศึกษา

สรุปว่าการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาจากภายในโดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเอง หรือหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่ดูแลสถานศึกษานั้น หน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษาจะต้องจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยคำนึงถึงหลักการและกระบวนการดังต่อไปนี้

5.1 หลักการของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

5.1.1. จุดมุ่งหมายของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาคือการที่สถานศึกษาร่วมกัน พัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา ไม่ใช่การจับผิดหรือทำให้บุคลากร เสียหน้าโดยเป้าหมายสำคัญอยู่ที่การพัฒนาคุณภาพให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน

5.1.2. การที่จะดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายตามข้อหนึ่ง ต้องทำให้การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการและการทำงานของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาไม่ใช่เป็นกระบวนการที่แยกส่วนจากการดำเนินงานตามปกติของสถานศึกษา โดยสถานศึกษาจะต้องวางแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการที่มีเป้าหมายชัดเจน ทำตามแผน ตรวจสอบประเมินผล และมีความโปร่งใส และมีจิตสำนึกในการพัฒนาคุณภาพการทำงาน

5.1.3. ครู อาจารย์ และบุคลากรอื่น ๆ ในสถานศึกษา โดยในการดำเนินงานจะต้องให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้เรียน ชุมชน เขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลเข้ามามีส่วนร่วม ในการกำหนดเป้าหมาย วางแผน ติดตามประเมินผล พัฒนาปรับปรุง ช่วยกันคิด ช่วยกันทำช่วยกันผลักดันให้สถานศึกษามีคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ดีมีคุณภาพ เป็นไปตามความต้องการของผู้ปกครอง สังคมและประเทศชาติ (หลักการสำคัญของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 2543 : 11)

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยังได้กำหนดหลักการเพิ่มเติม ดังนี้ (กรมวิชาการ 2544 :14-16)

1. คุณภาพการศึกษาในบริบทของการประกันคุณภาพ จะเน้นการสร้าง ความพึงพอใจให้กับผู้บริโภครวมทั้งภายในและภายนอก

1.1 คุณภาพภายใน หมายถึง ความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะของผู้เรียน ที่สร้างความพึงพอใจให้กับผู้รับช่วงต่อในทุกขั้นตอนของกระบวนการผลิต หรือทุกระดับชั้นเรียน

1.2 คุณภาพภายนอก หมายถึง ความพึงพอใจในเชิงเศรษฐกิจ และ สังคม ระดับมหัพภาค (Macro Socio – Economic Level) ซึ่งหมายถึง ความรู้ความสามารถและคุณลักษณะของผู้เรียนที่จำเป็นต่อการอยู่รอดและการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ การเมืองและวัฒนธรรมของประเทศชาติในการแข่งขันทางธุรกิจการค้า และทางเทคโนโลยีระดับภูมิภาคและระดับโลก

2. การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการสร้างความมั่นใจที่ตั้งอยู่บนรากฐาน ของหลักวิชา หลักฐานข้อเท็จจริงที่สามารถตรวจสอบได้ กระบวนการวิเคราะห์ และประมวลผลที่เป็นวิทยาศาสตร์ หลักตรรกและความสมเหตุสมผล

3. คุณภาพของการออกแบบ (มาตรฐานการศึกษา หลักสูตร และแผนการสอน) และกระบวนการทำงาน (การเรียนรู้ การสอน การบริหารหลักสูตร ครูและบุคลากรทางการศึกษา) เป็นองค์ประกอบสำคัญที่นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

4. การประกันคุณภาพการศึกษา เน้นความสำคัญของการสร้างความรู้ ทักษะและความมั่นใจ แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อสร้างสร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรเพื่อให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพและได้ประสิทธิผล

5. ภาวะความเป็นผู้นำ และความเอาใจจริงเอาใจ (Commitment) ของผู้บริหารสถานศึกษาและ การกระจายอำนาจความรับผิดชอบที่เหมาะสม เป็นปัจจัยสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา

สรุปได้ว่าหลักการของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นการบริหารเชิงบูรณาการแบบมีส่วนร่วมของครู บุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษา เพื่อดำเนินงานจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพทั้งกระบวนการบริหาร และกระบวนการจัดการเรียนการสอน โดยยึดประโยชน์ที่เกิดในตัวนักเรียนเป็นสำคัญ เพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะ และคุณสมบัติเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด และพร้อมที่จะให้สังคมตรวจสอบ เพื่อแสดงความรับผิดชอบ ต่อภาระหน้าที่ของสถานศึกษาในการจัดการศึกษาที่ได้ประสิทธิผล

5.2 กระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

กระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของประเทศไทยแนวคิด และหลักการของการประกันคุณภาพการศึกษาที่ผู้วิจัยได้ศึกษาทบทวนจากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องข้างต้นมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับกระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดไว้มี 3 ขั้นตอน คือ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2543 : 7)

1. การควบคุมคุณภาพ เป็นการกำหนดมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้เข้าสู่มาตรฐาน ซึ่งเป็นการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของการบริหารเพื่อให้แน่ใจว่างานจะมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด

2. การตรวจสอบคุณภาพ เป็นการตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงานของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด โดยผู้ตรวจสอบจะเป็นบุคคลหรือคณะบุคคลในสถานศึกษา หรือหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษานั้นเอง

3. การประเมินคุณภาพ เป็นการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาโดยสถานศึกษา และหน่วยงานต้นสังกัดในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับกระทรวง ซึ่งผลการประเมินคุณภาพ จะทำให้ทราบถึงจุดเด่น จุดด้อย แนวทางการพัฒนา ปรับปรุงสู่สภาพที่ดีขึ้นของสถานศึกษาได้อย่างต่อเนื่องกระบวนการประกันคุณภาพภายในตามแนวคิดของหลักการบริหารที่เป็นกระบวนการครบวงจร (PDCA) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน (Sallis, 1996 : 27) คือ

- 3.1. การร่วมกันวางแผน
- 3.2. การร่วมกันปฏิบัติตามแผน
- 3.3. การร่วมกันตรวจสอบ
- 3.4. การร่วมกันปรับปรุง

กรมวิชาการ ได้เสนอแนวคิดและขั้นตอนการดำเนินงานตามกระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีความสอดคล้องกับขั้นตอน และกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติโดยมุ่งเน้นให้สถานศึกษายึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษา ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายใต้การสนับสนุน และการกำกับดูแลของหน่วยงานต้นสังกัด (กรมวิชาการ 2544 : 24) อย่างไรก็ตามการดำเนินงานตามกระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2544 : 24 - 27) ได้เสนอแนะให้มีการดำเนินงานตามองค์ประกอบ ดังนี้

1. การจัดระบบบริหาร และสารสนเทศ
2. การพัฒนามาตรฐานการศึกษา
3. การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
4. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา
6. การประเมินคุณภาพการศึกษา
7. การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี
8. การผลจูงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

สรุปได้ว่า หน่วยงานทางการศึกษาที่มีบทบาท และภารกิจในการกำหนดนโยบายด้านการบริหารและการจัดการศึกษาในระดับต่าง ๆ ทั้งที่มีสถานศึกษาในความดูแลหรือไม่ก็ตาม ต่างได้พยายามเร่งรัด และกำหนดหลักเกณฑ์ ระบบ วิธีดำเนินงานตามกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีความสอดคล้องกันในระบบ และขั้นตอน หลักการ ได้แก่ การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบ ทบทวนและปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพการศึกษา โดยอาจมีรายละเอียดแตกต่างกันบ้าง ในประเด็นที่เป็นกระบวนการย่อยในแต่ละขั้นตอน ซึ่งขึ้นอยู่กับภารกิจ และบทบาทของหน่วยงานนั้น และกระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทุกสังกัด มีข้อสังเกตว่ามีความสัมพันธ์กับกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้เสนอแนะ และเป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการที่ได้กำหนดระบบแนวปฏิบัติหลักเกณฑ์ และวิธีการดำเนินงานตามกระบวนการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและปฐมวัย ที่ชัดเจน เพื่อให้สถานศึกษาได้นำไปดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ

6. บทบาทของผู้บริหารต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทและความสำคัญมากในการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นปัจจัยหลักในการบริหารจัดการ ให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนา ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรมจริยธรรม มีวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น อย่างมีความสุข ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารตำราและงานวิจัยต่าง ๆ เกี่ยวกับบทบาทและความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาในการประกันคุณภาพการศึกษา ดังนี้

สมบัติ บุญประคม (2544 : 37 – 39) กล่าวว่า ผู้บริหารเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่สุด และมีอิทธิพลต่อบรรยากาศในการทำงานให้บรรลุความสำเร็จ ทั้งด้านคุณภาพและปริมาณปัจจัยแห่งความสำเร็จขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพของผู้บริหาร เพื่อจูงใจให้ผู้ร่วมงานและผู้มี ส่วนเกี่ยวข้องให้ความร่วมมือในการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพผู้บริหารต้องมีความรู้ความสามารถรู้เทคนิคการบริหารมีทักษะทางด้านภาษาและการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยมีประสิทธิภาพ และมีปฏิภาณไหวพริบในการแก้ปัญหา

ถวิล อรัญเวศ (2544 : 28 – 32) กล่าวว่า ผู้บริหารเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่สุด เพราะเป็นผู้มีบทบาทมากที่สุด และมีอิทธิพลมากที่สุดต่อการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารต้อง เป็นผู้ มีศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงาน

รุ่งเรือง สุขามิรมย์ (2544 : 10) กล่าวว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญ ที่ช่วยให้การปฏิรูปการศึกษาประสบความสำเร็จ ประเทศต่าง ๆ จึงดำเนินยุทธศาสตร์ ให้ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เช่น สหราชอาณาจักรได้ระบุถึงผู้ที่จะเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ต้องมีทักษะในการบริหารจัดการ มีประสบการณ์มีผลงาน ที่รับผิดชอบต่อสาธารณะ โดยกำหนดมาตรฐานคุณสมบัติของผู้จะเป็นผู้บริหารสถานศึกษาไว้ในรูปของกฎหมาย ประเทศออสเตรเลียกำหนดบทบาทความเป็นผู้นำและความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษาไว้อย่าง

ชัดเจน ประเทศนิวซีแลนด์กำหนดแนวทางในการเตรียมความพร้อมให้แก่ครูที่จะรับหน้าที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา ประเทศสิงคโปร์ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างศักยภาพความเป็นผู้นำในทุกระดับและการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา เป็นต้น

รุ่ง แก้วแดง (2544 : 106 – 108) กล่าวว่า การประกันคุณภาพเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาต้องทำความเข้าใจให้ชัดเจนว่าการประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของผู้บริหาร และต้องเป็นผู้นำในเรื่องการศึกษาหาความรู้ ทำความเข้าใจที่ถูกต้อง เรื่องการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จึงขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญ

7. ขอบข่ายการบริหารและการจัดการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขอบข่ายการบริหารและการจัดการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานปรากฏในมาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 ข : 35 - 75) ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติ พอสังเขป ดังนี้

1. การบริหารวิชาการ งานวิชาการเป็นงานหลัก หรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มุ่งให้กระจายอำนาจการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็น ปัจจัยสำคัญให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผลประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัย เกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ โดยมีขอบข่ายและภารกิจดังนี้

- 1.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
- 1.2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 1.3. การวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน
- 1.4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 1.5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา
- 1.6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
- 1.7. การนิเทศการศึกษา

- 1.8. การแนะแนวการศึกษา
- 1.9. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
- 1.10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
- 1.11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
- 1.12. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวองค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

งานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

2. การบริหารงบประมาณ การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษามุ่งเน้น ความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารแบบ มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ (Result Based Management ,RBM) และการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้น ผลงาน (Performance Based Budgeting , PBB) ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของ สถานศึกษารวมทั้งจัดหารายได้จากบริการมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผล ให้เกิดคุณภาพที่ดีต่อผู้เรียน ซึ่งมีขอบข่ายภารกิจ ดังนี้

- 2.1. การจัดทำ และเสนอของบประมาณ
- 2.2. การจัดสรรงบประมาณ
- 2.3. การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการใช้เงินและผลการ

ดำเนินงาน

- 2.4. การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
- 2.5. การบริหารการเงิน
- 2.6. การบริหารบัญชี
- 2.7. การบริหารพัสดุและสินทรัพย์

3. การบริหารงานบุคคล การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา เป็นภารกิจสำคัญที่มุ่ง ส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา เพื่อดำเนินการด้ านการบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัว อิสระ ภายใต้กฎหมาย ระเบียบ เป็นไปตาม หลัก ธรรมาภิบาล ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนา มีความรู้ ความสามารถ มี ขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพซึ่งจะส่งผลต่อการ พัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งมีขอบข่ายภารกิจ ดังนี้

- 3.1. การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง
- 3.2. การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง
- 3.3. การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ
- 3.4. วินัยและการรักษาวินัย
- 3.5. การออกจากราชการ

4. การบริหารทั่วไป การบริหารทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบ บริหาร องค์กรให้การบริหารงานอื่นๆ บรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมี

บทบาทหลักในการประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกรูปแบบ มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมในการบริหารและจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตามหลักการบริหารงานที่ มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก โดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ซึ่งมีขอบข่ายภารกิจการบริหารทั่วไป ดังนี้

- 4.1. การดำเนินงานธุรการ
- 4.2. งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 4.3. การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
- 4.4. การประสานและการพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
- 4.5. การจัดระบบบริหารและพัฒนาองค์กร
- 4.6. งานเทคโนโลยีสารสนเทศ
- 4.7. การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคลากร และการบริหารทั่วไป
- 4.8. การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
- 4.9. การจัดทำสำมะโนผู้เรียน
- 4.10. การรับนักเรียน
- 4.11. การส่งเสริม ประสานงานการจัดการศึกษาในระบบนอกระบบ และตาม

อธยาศัย

- 4.12. การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
- 4.13. การส่งเสริมงานกิจการนักเรียน
- 4.14. การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา
- 4.15. การส่งเสริม สนับสนุนและประสานงานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา
- 4.16. งานประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น
- 4.17. การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน
- 4.18. งานบริการสาธารณะ
- 4.19. งานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่น

8. พรบ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545

หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ได้กำหนดไว้ในมาตรา 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก ระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก มาตรา 49 ให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มีฐานะเป็นองค์การมหาชนทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมายและหลักการ และแนวการจัดการศึกษาในแต่ละระดับตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ให้มีการประเมินผลคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุก ห้าปี นับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน มาตรา 50 ให้สถานศึกษาให้ความร่วมมือในการจัดเตรียมเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่มีข้อมูลเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ตลอดจนให้บุคลากรคณะกรรมการของสถานศึกษา รวมทั้งผู้ปกครองและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาให้ข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่พิจารณาเห็นว่า เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการกิจของสถานศึกษา ตามคำร้องขอของสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษาหรือบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงานดังกล่าวรับรอง ที่ทำการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษานั้น มาตรา 51 ในกรณีที่ผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษาใดไม่ได้ตามมาตรฐาน ที่กำหนดให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา จัดทำข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขต่อหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้สถานศึกษานั้นปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด หากมิได้ดำเนินการดังกล่าวให้สำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษารายงานต่อคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือคณะกรรมการอาชีวศึกษาหรือคณะกรรมการการอุดมศึกษาเพื่อดำเนินการให้มีการปรับปรุงแก้ไข

9. กฎกระทรวงกำหนดระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2546

ได้อาศัยอำนาจตามมาตรา 47 และมาตรา 74 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 รัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการออกกฎกระทรวงไว้ดังนี้

9.1 ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ในหน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้เกี่ยวข้องว่าผู้เรียนทุกคนจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพจากสถานศึกษาเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเต็มศักยภาพ ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย

9.1.1. การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ

9.1.2. การพัฒนามาตรฐานการศึกษา

9.1.3. การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

9.1.4. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

9.1.5. การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา

9.1.6. การประเมินคุณภาพการศึกษา

9.1.7. การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี

9.1.8. การผดุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

9.2. หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาประกอบด้วย

9.2.1. ให้สถานศึกษาจัดโครงสร้างการบริหารจัดการที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

9.2.2. ให้สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาให้มีอำนาจและหน้าที่ดังนี้

9.2.2.1 กำหนดแนวทางและวิธีดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

9.2.2.2 กำกับ ติดตาม และให้ความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

9.2.2.3 เสนอสถานศึกษาแต่งตั้งคณะบุคคลทำหน้าที่ตรวจสอบทบทวนและรายงานคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

9.2.3. ให้สถานศึกษาจัดระบบสารสนเทศที่มีข้อมูลอย่างเพียงพอ ต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

9.2.4. ให้สถานศึกษากำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษา ที่ครอบคลุมสาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสภาพผู้เรียน สถานศึกษาท้องถิ่น และสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

9.2.5. ให้สถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงหลักและครอบคลุมในเรื่องต่อไปนี้

9.2.5.1 เป็นแผนยุทธศาสตร์ที่ใช้ข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความจำเป็นอย่างเป็นระบบและมีแผนปฏิบัติการประจำปีรองรับ

9.2.5.2 กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายและสภาพความสำเร็จของการพัฒนาไว้อย่างต่อเนื่องชัดเจน และเป็นธรรม

9.2.5.3 กำหนดวิธีดำเนินงานที่มีหลักวิชา หรือผลการวิจัย หรือข้อมูลเชิงประจักษ์ ที่อ้างอิงได้ครอบคลุมการพัฒนาด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ การ

ส่งเสริม การเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การพัฒนาบุคลากรและการบริหารจัดการเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้

9.2.5.4 กำหนดแหล่งวิทยากรภายนอกที่ให้การสนับสนุนทางวิชาการ

9.2.5.5 กำหนดบทบาท หน้าที่ให้บุคลากรของสถานศึกษาทุกคนรวมทั้งผู้เรียน รับผิดชอบและดำเนินงานตามที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

9.2.5.6 กำหนดบทบาทหน้าที่และแนวทางให้บิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคลากรในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

9.2.5.7 กำหนดการจัดงบประมาณ และการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

9.2.6. ให้สถานศึกษาดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษา รวมทั้งมีการกำกับ ติดตามการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องและบรรลุเป้าหมาย ที่กำหนดไว้

9.2.7. ให้คณะบุคคลตามข้อ 2.3 ดำเนินการตรวจสอบทบทวน และรายงานการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ให้ใช้วิธีที่หลากหลายและเหมาะสม อาทิเช่น การสังเกตพฤติกรรมและกระบวนการทำงาน กระบวนการจัดการเรียนการสอน การสอบถามการสัมภาษณ์ การพิจารณาหลักฐาน ร่องรอยการปฏิบัติงาน ตัวอย่างผลงาน และแฟ้มสะสมงาน ตลอดจนการใช้แบบสำรวจ แบบสอบถาม แบบทดสอบและแบบวัดมาตรฐาน เป็นต้น

9.2.8. ให้สถานศึกษาจัดให้ผู้เรียนทุกคนในทุกระดับช่วงชั้นที่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด ได้รับการประเมินผลสัมฤทธิ์ในวิชาแกนหลัก และคุณลักษณะที่สำคัญ ด้วยเครื่องมือมาตรฐาน

9.2.9. ให้สถานศึกษาจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีโดยระบุความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา พร้อมหลักฐานข้อมูลและผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสาธารณชน

9.2.10. ให้องค์กรต้นสังกัด และสำนักงานการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เขตพื้นที่การศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน และร่วมดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ดังนี้ จัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ จัดให้มี การกำหนดสาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ในวิชาแกนหลักของสถานศึกษาร่วมกันเป็นรายปี/รายภาค และจัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ในวิชาแกนหลัก และคุณลักษณะที่สำคัญด้วยเครื่องมือมาตรฐาน

9.2.11. ให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเขตพื้นที่การศึกษา ดำเนินการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกสามปี และรายงานผลให้สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดทราบ

9.2.12. ให้หน่วยงานต้นสังกัดศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และเผยแพร่นวัตกรรมเกี่ยวกับรูปแบบและเทคนิควิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งกำกับ สนับสนุน ส่งเสริม ติดตาม ประเมินผลและผลดุงประสิทธิภาพของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาด้วย

9.2.13. ในระยะเริ่มแรก ยังไม่ได้มีการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาให้เป็นอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานต้นสังกัดระดับจังหวัด

ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

การดำเนินงานของสถานศึกษาที่เข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา โดยมีการนำระบบการประกันคุณภาพภายในมาใช้ สถานศึกษาต้องมีขั้นตอนในการดำเนินงาน ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศเรื่อง ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและปฐมวัย โดยกำหนดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา และกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ทั้งนี้ให้หน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาเพื่อสร้างความมั่นใจให้ผู้เกี่ยวข้องว่า ผู้เรียนทุกคน จะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพจากสถานศึกษา เพื่อการพัฒนาความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน อย่างเต็มศักยภาพระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง สามารถจัดลำดับภาระงานได้เป็น 8 ด้าน ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ 2544 ก : 50 - 55)

1. การจัดระบบบริหารและสารสนเทศของสถานศึกษา

ระบบสารสนเทศมีความสำคัญต่อการบริหารงาน กระทรวงศึกษาธิการได้จำแนก เป็น 3 ระบบ คือ ระบบทำด้วยมือ ระบบกึ่งอัตโนมัติ และระบบอัตโนมัติ ซึ่งสถานศึกษาทุกแห่งมีข้อมูลเกี่ยวกับสถานศึกษา ครู นักเรียน และชุมชนอยู่แล้ว ควรได้นำมาวิเคราะห์และแปลผลโดยอาจเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ต้นสังกัดกำหนดก็ได้ เพื่อนำมาใช้ตัดสินใจกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ และเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาใช้รูปแบบที่อ่านเข้าใจง่ายและรวดเร็วในการจัดระบบข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่ ซึ่งจะเป็นตัวบ่งชี้ คุณภาพทุกด้านของสถานศึกษาที่เป็นปัจจุบันได้แก่ ปัจจัยที่ส่งผลโดยตรงต่อการเรียนรู้ เช่น เวลาการเรียนรู้ของผู้เรียน คุณภาพและปริมาณของครู สื่อการเรียนการสอน สิ่งอำนวยความสะดวก เทคโนโลยีต่าง ๆ ประสิทธิภาพของหลักสูตร โครงการและบริการที่จัดให้ผู้เรียน การมีส่วนร่วมของบิดา มารดา ผู้ปกครอง และชุมชนและที่สำคัญ คือผลสัมฤทธิ์และความประพฤติของนักเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ 2544 ข : 8 - 31)

สถานศึกษาที่มีระบบสารสนเทศที่สมบูรณ์ ครบถ้วน เป็นปัจจุบันสามารถนำมาใช้ได้อย่างสะดวกและตรงตามความต้องการ ช่วยให้สถานศึกษาดำเนินงานพัฒนาคุณภาพได้อย่างมี

ประสิทธิภาพ เป็นการสร้างความมั่นใจที่ตั้งอยู่บนหลักฐานของหลักวิชา หลักฐานข้อเท็จจริง ที่สามารถตรวจสอบได้ มีกระบวนการวิเคราะห์และประมวลผลที่เป็นวิทยาศาสตร์ ซึ่งนำมาใช้ในการวางแผนการดำเนินงานและประกอบการตัดสินใจ (กระทรวงศึกษาธิการ 2544 : 8 - 12)

ข้อมูล (Data) หมายถึง ข้อเท็จจริงต่างๆ ซึ่งอาจแสดงเป็นตัวเลข ตัวหนังสือ หรือสัญลักษณ์ ข้อมูลเหล่านี้เป็นสิ่งที่เก็บรวบรวมมาโดยไม่ผ่านการประมวลผลหรือการวิเคราะห์ จัดกระทำ จึงทำให้ส่วนมากไม่มีความหมายสมบูรณ์พอที่จะนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจได้

สารสนเทศ (Information) หมายถึง ข้อมูลที่ได้ผ่านการประมวลผลหรือการวิเคราะห์ ด้วยวิธีการต่างๆ จนอยู่ในรูปแบบที่มีความหมาย สามารถนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจหรือนำไปใช้ในเรื่องราวต่างๆ ได้ตามวัตถุประสงค์

ระบบสารสนเทศ (Information System) หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล การประมวลผลข้อมูลให้อยู่ในรูปสารสนเทศที่เป็นประโยชน์สูงสุด และการจัดเก็บรักษา อย่างมีระบบ เพื่อสะดวกต่อการนำไปใช้ สามารถนำไปใช้สนับสนุนการบริหารและการตัดสินใจทั้งในระดับปฏิบัติ ระดับหมวด/งาน หรือระดับบริหาร

1.1 องค์ประกอบของระบบสารสนเทศ การจัดทำระบบสารสนเทศมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ส่วน คือ

1.1.1. ข้อมูล เป็นข้อเท็จจริงต่างๆ ภายในสถานศึกษาและในบริบท ของสถานศึกษา แต่ละแห่งเป็นปัจจัยนำเข้าของระบบสารสนเทศ

1.1.2. การจัดเก็บข้อมูล เป็นการรวบรวมและจัดเก็บรักษาข้อมูล และสารสนเทศ ที่มีอยู่ หรือที่ได้มาอย่างมีระบบ สะดวกต่อการนำมาประมวลผลหรือนำมาใช้ประโยชน์ และสามารถแก้ไข ปรับปรุง ให้เป็นปัจจุบันได้ง่าย

1.1.3. ประมวลผลหรือการวิเคราะห์ เป็นการกำหนดความสัมพันธ์ของข้อมูล จัดกระทำ ข้อมูลเพื่อความเหมาะสมต่อการนำไปใช้ ซึ่งมีวิธีการประมวลผลข้อมูลเพื่อให้ได้สารสนเทศมีอยู่มากมาย เช่นการจัดหมวดหมู่ การเรียงลำดับ การแจกแจง การทำ Crosstabulation (ตารางแจกแจง ข้อมูลตัวเลขแบบหลายประเภท ตลอดจนการใช้สูตรคณิตศาสตร์ (คำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน)

1.1.4. สารสนเทศ เป็นข้อมูลที่ได้ผ่านการประมวลผลหรือการวิเคราะห์แล้ว เป็นผลผลิตของระบบที่จะนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

1.2 การสร้างระบบสารสนเทศให้มีคุณภาพ ควรคำนึงถึงปัจจัยต่อไปนี้

1.2.1. มีการตรวจสอบความถูกต้อง (Verifiability)

1.2.2. มีความถูกต้องแม่นยำ (Accuracy)

1.2.3. มีความสมบูรณ์และครอบคลุม (Comprehensiveness) เพียงพอที่จะใช้ตัดสินใจ

1.2.4. มีความชัดเจน (Clarity) ไม่ต้องตีความ มีข้อความกระชับรัดกุมได้ใจความ

1.2.5. มีความเกี่ยวข้อง (Relevance) ตรงต่อความต้องการของผู้ใช้

1.2.6. มีความยืดหยุ่น (Flexibility) ปรับใช้ได้หลายสถานการณ์

1.2.7. ใช้ได้ง่าย รวดเร็ว (Accessibility)

1.2.8. สามารถจัดระบบตั้งแต่การเตรียมข้อมูลนำเข้า การประมวลผลและนำผล
รายงานในเวลาที่เหมาะสม (Timeliness)

1.3 การจำแนกระบบสารสนเทศภายในสถานศึกษาเพื่อให้เหมาะกับการนำไปใช้
สามารถจำแนกได้ ดังนี้

1.3.1. ระบบสารสนเทศพื้นฐานของสถานศึกษา ประกอบด้วยสารสนเทศ ที่
เกี่ยวกับภาพรวมของสถานศึกษา สภาพเศรษฐกิจ การเมือง สังคม ความต้องการของชุมชน
สภาพการบริหาร และการจัดการตามโครงสร้างและภารกิจ เช่น ปฏิทินปฏิบัติงานของสถานศึกษา
กิจกรรมประจำวันของสถานศึกษา ระบบเอกสารที่จำเป็นของสถานศึกษา เป็นต้น

1.3.2. ระบบสารสนเทศ เกี่ยวกับผู้เรียน เป็นระบบสารสนเทศ ที่รวบรวมข้อมูล
เกี่ยวกับ ตัวผู้เรียนทั้งหมด สารสนเทศส่วนนี้เกิดจากผู้สอน เช่น ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน จำแนกเป็น
รายชั้น รายปี ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน รายงานความประพฤติ/พฤติกรรมแสดงออกของ
ผู้เรียนเทคนิคการเรียนรู้ของนักเรียน เป็นต้น

1.3.3. ระบบสารสนเทศการบริหารงานวิชาการ เป็นการจัดระบบสารสนเทศ
เกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล การพัฒนากิจกรรมแนะแนว และ
การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น การมีส่วนร่วมในการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน
บรรยากาศการเรียนการสอน ความหลากหลายในวิธีการและการใช้เครื่องมือประเมินสภาพ ผล
การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

1.3.4. ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ สารสนเทศประเภทนี้ต้องมีการ
ประมวลผล รวม มีการเปรียบเทียบข้อมูลอย่างถูกต้องและทันสมัยจึงจะมีความหมายต่อการ
จัดการและการบริหารงานอย่างเต็มประสิทธิภาพ เช่นงานธุรการ งานการเงิน งานบุคลากร งาน
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน งานพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวก งานอาคาร
สถานที่

1.3.5. ระบบสารสนเทศเพื่อการรายงาน สถานศึกษาทุกแห่งจะต้องรายงาน
คุณภาพ การ ศึกษาประจำปี เพื่อรายงานต่อเขตพื้นที่การศึกษาที่รับผิดชอบ หน่วยงานที่
เกี่ยวข้อง ผู้ปกครอง ชุมชน และสาธารณชน โดยนำข้อมูลและสารสนเทศทั้ง 4 ส่วนมาสรุปเป็น
ภาพรวมที่เข้าใจง่ายกระชับรัด ระบุผลสำเร็จตามสภาพและผลพัฒนาที่เกิดขึ้น

2. การพัฒนามาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษา

การจัดการคุณภาพการศึกษาทั้งระบบ เน้นความพึงพอใจของผู้รับบริการ การป้องกัน
มากกว่าแก้ไข ในการจัดการบริหารให้มีคุณภาพ ต้องมีการวิเคราะห์ความต้องการ การจัดหา

ทรัพยากร การวางแผน การดำเนินการ การตรวจสอบการดำเนินการ การปรับปรุงแก้ไข การอนุมัติการเรียนและการจบหลักสูตร การรายงานผล (กรมวิชาการ ลำดับที่ 3, 2544)

ระบบการประกันคุณภาพ ประกอบด้วยการควบคุมคุณภาพและการตรวจสอบ กับหลักการบริหารที่เป็นระบบครบวงจร (PDCA) วงจรเดิมมี ซึ่งประกอบด้วยร่วมกันวางแผน (P) การร่วมมือการปฏิบัติงาน (D) ร่วมกันตรวจสอบ (C) ร่วมกันปรับปรุง (A) (สมศ.แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา : เพื่อรับการประเมินภายนอก 2544 : 10)

2.1 รูปแบบการพัฒนาคุณภาพทั้งระบบให้ความสำคัญกับองค์ประกอบ 5 ประการ คือ

2.1.1. ทีมงาน ประกอบด้วยทุกกลุ่ม/ฝ่ายที่เกี่ยวข้องที่ต้องทำงานร่วมกัน มีความรู้ความเข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างงานของตน

2.2.2. พันธะผูกพัน เป็นองค์ประกอบหลักที่จะสนับสนุนให้เกิดการสั่นไหวในการประสานความร่วมมือ เกิดการริเริ่มสร้างสรรค์ และความเพียรพยายามให้บรรลุเป้าหมาย

2.2.3. ความรู้ ในงานที่ทำอันจะทำให้ภารกิจขององค์กรสู่การปฏิบัติได้

2.2.4. เครื่องมือเทคนิค และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ เพื่อการดำเนินงาน อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2.5. การสื่อสาร ระหว่างกลุ่มฝ่ายต่าง ๆ ภายในองค์กรและภายนอกองค์กร เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีในระหว่างปฏิบัติงาน

2.2. แนวความคิดการพัฒนาการองค์กรแห่งการเรียนรู้ (บริษัทคู่แข่ง 2543 : 12) ของ ดร.ปีเตอร์ เอ็ม เซงก์ (Dr.Peter M. Senge) ได้เสนอวินัย 5 ประการที่ครอบคลุมตั้งแต่บุคคลไปจนถึงองค์กรที่ต้องมีเป้าหมายและมีระบบงานในการพัฒนาผู้นำและสมาชิกทุกคนในองค์กร เพื่อให้มีการเรียนรู้ ธรรมชาติ และถือปฏิบัติร่วมกันที่จะทำให้เกิดผลชัดเจน คือ

2.2.1. การมุ่งสู่ความเป็นเลิศ (Personal Mastery)

2.2.2. รูปแบบ วิธีการคิดและมุมมองที่เปิดกว้าง (Mental Models)

2.2.3. การสร้างและสานวิสัยทัศน์ (shared Vision)

2.2.4. การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม (Team Learning)

2.2.5. การคิดและความเข้าใจเชิงระบบ (Systems Thinking)

2.3 ลักษณะสำคัญของสถานศึกษาที่มีคุณภาพ (กรมวิชาการ ลำดับที่ 3,2544 : 83)

2.3.1. วิสัยทัศน์ผู้นำ ผู้บริหารศึกษาต้องกำหนดทิศทาง และเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ มีทิศทางการดำเนินงานที่ชัดเจนมีความคาดหวังสูง ค่านิยมซึ่งต้องสอดคล้องกับความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ผู้นำต้องมีส่วนในการพัฒนาระบบยุทธศาสตร์และวิชาการที่จะนำไปสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษา ให้เกิดนวัตกรรมใหม่สร้างความรู้และประสิทธิภาพของสถานศึกษา

2.3.2. การเน้นผู้เรียนเป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนา การบริหารการศึกษา เป็นการเรียนรู้ที่สนองความต้องการของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และความรับผิดชอบต่อพลเมืองในชีวิต

2.3.3. การเรียนรู้ของบุคลากรในสถานศึกษาให้เรียนรู้และเป็นสังคมการเรียนรู้ การเรียนรู้ในสถานศึกษา หมายถึงการพัฒนาอย่างต่อเนื่องของสถานศึกษาซึ่งเป็นกระบวนการ และวิธีการที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง เพื่อนำไปสู่เป้าหมายการเรียนรู้ จะเกิดตามที่สถานศึกษา ปฏิบัติ คือการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นได้ การพัฒนาการศึกษาควรเน้นที่ความก้าวหน้า การศึกษาที่มี ประสิทธิภาพ หลักสูตรและสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ทั้งหมดควรได้รับการจัดระบบที่มีจุดประสงค์ การเรียนรู้ ที่ชัดเจนและคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และควรประกอบด้วยวิธีการประเมิน ความก้าวหน้าของนักเรียน

2.3.4. การสร้างความสัมพันธ์ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในทุกหน่วยงาน ความ สำเร็จของสถานศึกษาขึ้นอยู่กับการพัฒนาความรู้ ทักษะการสร้างสรรค์ และแรงจูงใจของ คณะบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องของคณะบุคลากรและผู้เกี่ยวข้องของสถานศึกษา การก่อให้เกิด ความพึงพอใจมีการพัฒนาและมีความสุข

การพัฒนามาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดแนวทางให้สถานศึกษา พัฒนามาตรฐานการศึกษาโดยใช้ข้อมูลจากสารสนเทศของสถานศึกษาเองวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อย ของสถานศึกษา วิเคราะห์หลักสูตร และร่วมมือกับทุกคนรวมทั้งชุมชนกำหนดเป็นมาตรฐาน การศึกษาระดับสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นเกณฑ์เทียบเคียงในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ 2544 ค : 43 - 87)

3. การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา (กรมวิชาการ ลำดับที่ 4 ,2544 : 5)

การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาหมายถึงแผนที่จัดทำอย่างเป็นระบบบนพื้นฐาน ข้อมูลของสถานศึกษาประกอบด้วยเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ และแนวปฏิบัติที่ชัดเจน สมบูรณ์ ครอบคลุม การพัฒนาทุกกิจกรรมที่เป็นส่วนประกอบหลักของการจัดการศึกษาและเป็นที่ยอมรับ ร่วมกันจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง นำไปปฏิบัติเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมาย สอดรับกับวิสัยทัศน์ และมาตรฐานการศึกษา

การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา เป็นหัวใจของการประกันคุณภาพการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้วางแนวทางให้สถานศึกษา ร่วมมือกับทุกฝ่าย วิเคราะห์ข้อมูลจากสารสนเทศของสถานศึกษา และศักยภาพของสถานศึกษา ในทุก ๆ ด้าน ใช้บทเรียนจากจุดเด่นและจุดด้อยที่ผ่านมากำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ และเป้าหมาย การจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้ชัดเจนโดยพยายามใช้ศักยภาพของสถานศึกษาอย่างคุ้มค่า ประหยัด และมีประสิทธิภาพ แผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษานี้ เป็นหัวใจของการพัฒนา คุณภาพการศึกษา และนำไปสู่การประเมินคุณภาพภายใน และรองรับการประกันคุณภาพ

ภายนอก ต้องเริ่มประเมินจากแผนว่าเป็นแผนที่ดีใช้ข้อมูล ศักยภาพสถานศึกษาอย่างเต็มที่แล้ว และประเมินผลสำเร็จ แผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาจึงต้อง เป็นแผนที่ทุกฝ่ายทุกคนควรมีส่วนร่วม ต้องทำความเข้าใจร่วมกันได้ชัดเจน จัดทำไว้ให้ทุกคนเปิดอ่านได้บ่อย ๆ และทุกฝ่ายทุกหมวดวิชาหรือทุกหน่วยงานตามโครงสร้างบริหารจัดการ สามารถนำไปจัดทำเป็นแผนปฏิบัติงานประจำปีของแต่ละหน่วยต่อไปได้อย่างสอดคล้องกัน (กระทรวงศึกษาธิการ 2544 ง : 19 - 94)

กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การเตรียมการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษามีดังนี้

- 1.1 การจัดตั้งคณะจัดทำแผนงาน
- 1.2 การทำความเข้าใจในบทบาทหน้าที่
- 1.3 การประสานความร่วมมือทางวิชาการ
- 1.4 การวางแผนการทำงานของคณะจัดทำแผน

ขั้นที่ 2 การประเมินความต้องการและความจำเป็นของสถานศึกษา มีดังนี้

- 2.1 การทำความเข้าใจวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา
- 2.2 การจัดทำภาพรวมของสถานศึกษา
- 2.3 การสำรวจความต้องการทางการศึกษาของผู้เรียน
- 2.4 การวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการด้านการศึกษาของผู้เรียนและกำหนด

ประเด็นสำคัญการพัฒนา

ขั้นที่ 3 การวิเคราะห์ปัญหาสาเหตุและพิจารณาแนวทางแก้ไขตามประเด็นสำคัญการพัฒนา

- 3.1 ทบทวนประเด็นความสำคัญการพัฒนา
- 3.2 ตัดสินใจเลือกประเด็นที่จะดำเนินการ
- 3.3 เขียนเป้าหมายการพัฒนา
- 3.4 เขียนยุทธศาสตร์การพัฒนา

ขั้นที่ 4 การกำหนดแผนปฏิบัติการรายปี มีดังนี้

- 4.1 การกำหนดแผนปฏิบัติการรายปี
- 4.2 การตรวจสอบความเชื่อมโยงระหว่างเป้าหมายการพัฒนากับแผนรายปี

ขั้นที่ 5 การเขียนแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งสะท้อนถึงแหล่งงบประมาณ และทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อใช้ในกิจกรรมตามโครงการ

ขั้นที่ 6 การนำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสู่การปฏิบัติ มีดังนี้

- 6.1 สร้างการยอมรับแผน
- 6.2 มอบหมายการปฏิบัติงานอย่างเป็นทางการ
- 6.3 ทำความเข้าใจส่วนต่างๆ ของแผน

4. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาจะต้องปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาเพื่อให้สามารถดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาได้อย่างเข้าใจตรงกัน ดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน มีการเชื่อมโยงประสานสัมพันธ์ในทุกขั้นตอนของกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ ควรได้พิจารณาบทบาทของโครงสร้างการบริหาร จัดการภายในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาและให้ทุกคนมีส่วนร่วมมีการกำหนดบทบาทหน้าที่รับผิดชอบและภาระงานอย่างชัดเจน และควรมีคณะทำงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษา จากทุกหน่วยของระบบบริหารจัดการเพื่อร่วมกันรับผิดชอบงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ควรจัดทำเป็นเอกสารให้ทุกคนได้รับทราบและใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน

5. การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา (กรมวิชาการ ลำดับที่ 5,2544 : 8)

5.1 ความหมายของการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นกระบวนการประเมินตนเองของสถานศึกษาอย่างมีระบบ ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยความร่วมมือของบุคลากรในสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชน ซึ่งสะท้อนให้เห็นเป้าหมาย จุดเน้น และทิศทางการพัฒนาสถานศึกษา จำแนกได้ ดังนี้

5.1.1.การตรวจสอบเป็นการรวบรวมข้อมูลการดำเนินงาน และผลการดำเนินงานของสถานศึกษาสำหรับนำไปเป็นข้อมูลประกอบการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง โดยความร่วมมือของบุคลากรในสถานศึกษา

5.1.2.การทบทวนเป็นการนำข้อมูลการดำเนินงานและผลการดำเนินงาน ของสถานศึกษา ที่ผ่านการตรวจสอบแล้วมาพิจารณาเปรียบเทียบว่าเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่เพียงพอ และหาสาเหตุตลอดจนแนวทางแก้ไขปรับปรุง และพัฒนาเพื่อให้เกิดความมั่นใจในคุณภาพและประสิทธิภาพของสถานศึกษา

5.2 ความสำคัญของการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

5.2.1.เป็นกระบวนการติดตามรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศการดำเนินงาน และผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

5.2.2.ให้สถานศึกษา วิเคราะห์ตนเองเพื่อทราบความก้าวหน้าจุดเด่นและจุดด้อยของการดำเนินการอันนำไปสู่การร่วมกันปรับปรุงพัฒนา และตรวจสอบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด

5.2.3.เป็นแนวทางสำคัญที่ช่วยให้บุคลากรในสถานศึกษาร่วมมือกันแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาอย่างมีระบบ

5.3 วัตถุประสงค์ของการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

5.3.1. เพื่อให้สถานศึกษาสามารถติดตามรวบรวมข้อมูลความก้าวหน้าของการดำเนินงาน และการปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่อง

5.3.2. เพื่อรวบรวมจัดระบบสารสนเทศ และนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด

5.3.3. เพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาและเป็นที่ยอมรับเพื่อสร้างความพึงพอใจแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง

5.3.4. เพื่อเตรียมความพร้อมในการรับการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพจากภายนอก กระบวนการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาประกอบด้วย

5.3.4.1 การวางแผนดำเนินการตรวจสอบและทบทวนภายในสถานศึกษา

5.3.4.2 วิธีดำเนินงาน

5.3.4.3 การสรุปผลการตรวจสอบและทบทวนภายใน

5.3.4.4 การรายงานผล

5.3.4.5 การปฏิบัติเพื่อพัฒนาและปรับปรุงแก้ไข

5.4 แนวทางตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา มีดังนี้

5.4.1. สถานศึกษาจะต้องตอบคำถามที่สำคัญเกี่ยวกับเป้าหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งมีประเด็นที่สำคัญ 3 ข้อ คือ

5.4.1.1 นักเรียนทุกคนมีการเรียนรู้และได้รับการบริการหรือไม่

5.4.1.2 สถานศึกษาทราบได้อย่างไรว่านักเรียนเกิดการเรียนรู้

5.4.1.3 กิจกรรมที่ควรปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเพื่อให้นักเรียน ประสบความสำเร็จดีขึ้น มีอะไรบ้าง

5.4.2. สถานศึกษาต้องตอบคำถามสำคัญเพื่อ จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดังนี้

5.4.2.1 ขณะนี้สถานศึกษาอยู่ที่ไหน มีสภาพอย่างไร โดยศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหา และความต้องการ (Need Assessment)

5.4.2.2 เป้าหมายการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5.4.2.3 สถานศึกษาจะบรรลุเป้าหมายอย่างไร

5.4.2.4 สถานศึกษาจะรู้ความสำเร็จอย่างไร

5.4.3. สถานศึกษาจะต้องตรวจสอบทบทวนและรายงานคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยให้บุคลากรทุกคนในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการดำเนินการ

5.5. ขอบข่ายการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

5.5.1. วิสัยทัศน์และภารกิจของสถานศึกษา

5.5.2. แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5.5.3. การเรียนการสอน

5.5.4. การเรียนรู้ ความก้าวหน้าและผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

5.5.5. การบริหารและการจัดการ

การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานี้กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้เป็นกระบวนการประเมินภายในของสถานศึกษาเพื่อการปรับปรุงแก้ไขให้เกิดคุณภาพอย่างต่อเนื่อง การประเมินภายในนี้ต้องเริ่มต้นจากครูและบุคลากรทุกคนของสถานศึกษา ต้องประเมินตนเอง ตามแผนปฏิบัติงานของตนเองโดยการบันทึกภาพความสำเร็จของงาน ปัญหาและการแก้ไขไว้เป็นระยะๆ โดยกำหนดภาพความสำเร็จที่ต้องการไว้ให้ชัดเจนเพื่อนำไปสู่การประเมินคุณภาพโดยรวมของสถานศึกษาได้และคณะทำงานด้านการประกันคุณภาพ ควรได้ประเมินภาพความสำเร็จของการจัดการศึกษาทั้งระบบของสถานศึกษาเป็น ระยะ ๆ เช่นกันโดยใช้ผลการประเมินจากหมวด กลุ่ม หรือฝ่ายและการสัมภาษณ์พิจารณาผลงานที่มีหลักฐานร่องรอย ปรากฏจากการปฏิบัติงานของทุกคน สรุปเป็นภาพรวมของคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งควรทำเป็นประจำอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง นำไปสู่การตรวจสอบ ทบทวนเพื่อรองรับการประเมินจากภายนอกต่อไป โดยต้องทำอย่างต่อเนื่องทุกคน ต้องยอมรับผลการประเมินเพื่อปรับปรุงพัฒนางานให้มีคุณภาพการประเมินต้องครอบคลุมวิสัยทัศน์ ภารกิจ แผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพกระบวนการบริหารจัดการ กระบวนการเรียนการสอน ผลการเรียนรู้ และคุณสมบัติต่าง ๆ ของผู้เรียนตามมาตรฐานหลักสูตร ตลอดจนความร่วมมือ สนับสนุนส่งเสริมจากชุมชน (กระทรวงศึกษาธิการ 2544 จ : 10 - 56)

6. การประเมินมาตรฐานการศึกษา การประเมินคุณภาพการศึกษา มี 2 ลักษณะ

6.1. การประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา มีผู้รับผิดชอบการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา คือ

6.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้นำการประเมินที่สำคัญสำหรับสถานศึกษา

6.1.2 คณะกรรมการประเมินภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย กลุ่มบุคลากรที่เป็นตัวแทนจากทุกฝ่าย/งาน/หมวด

6.1.3 หัวหน้าฝ่าย/หมวด/งาน ซึ่งรับผิดชอบมาตรฐาน/ตัวชี้วัด ตามที่สถานศึกษามอบหมาย

6.1.4 ครูและบุคลากรทุกคน ที่รับผิดชอบมาตรฐาน/ตัวชี้วัด ที่ฝ่าย/หมวด/งานมอบหมายให้ดำเนินการ

การประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นการประเมิน และเก็บข้อมูลผลการประเมินโดยผู้ปฏิบัติ/ผู้รับผิดชอบงานนั้นๆ ในระหว่างดำเนินงาน การปรับปรุง แก้ไขปัญหาอุปสรรค เพื่อพัฒนาให้ได้คุณภาพตามที่กำหนด ประเมินและเก็บข้อมูล เพื่อสรุปเปรียบเทียบเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด เพื่อนำผลมาใช้ในการพัฒนาปรับปรุงสถานศึกษาทั้งระบบ และจัดทำ

รายงานการประเมินผลตนเองของสถานศึกษา (Self Assessment Report : SAR) หรือรายงานประจำปี (Annual Report)

6.2. การประเมินผลคุณภาพภายนอก สถานศึกษาต้องจัดทำรายงานการประเมินผลตนเองของสถานศึกษา (SAR) ตามมาตรฐานของสถาบันส่งเสริมการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ (สมศ) มีขั้นตอนดังนี้

6.2.1. ก่อนการตรวจเยี่ยมสถานศึกษา คณะผู้ประเมินจะศึกษารายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา และร่วมกันวางแผนการกำหนดประเด็นและรายงานข้อมูลที่ตรวจสอบ กำหนดตารางการปฏิบัติงาน มอบหมายงานให้ผู้ประเมินภายนอกแต่ละคน และแจ้งกำหนดวันเยี่ยมสถานศึกษาก่อนล่วงหน้า 2 สัปดาห์

6.2.2. ระหว่างการตรวจเยี่ยมสถานศึกษา มีกำหนดประมาณ 3 วันผู้ประเมินจะทำการประเมินทั้งด้านบริหารจัดการ การจัดสรรทรัพยากร หลักสูตรการจัดการเรียนการสอน โดยใช้รายงานประเมินตนเองของสถานศึกษาเป็นหลัก จึงตรวจสอบเพื่อยืนยันผลการประเมินตนเอง ในมาตรฐานต่างๆ ตามเหตุผลรองรับและหลักฐานสนับสนุน เมื่อได้รับข้อมูลครบถ้วนแล้ว คณะผู้ประเมินจะนำข้อมูลที่ค้นพบมาอภิปรายร่วมกัน เพื่อวิเคราะห์สรุปผลตามมาตรฐาน และให้ข้อเสนอแนะ วันสุดท้ายต้องนำผลการประเมินเสนอต่อบุคลากรของสถานศึกษาด้วยวาจา

6.2.3. หลังการตรวจเยี่ยมสถานศึกษา ผู้ประเมินจะร่วมกันทำรายงานการประเมินสถาน ศึกษา โอนนำข้อมูลหลักฐานต่างๆ ตรงตามที่รายงานให้สถานศึกษาทราบ โดยวาจา แล้วจัดส่งให้สถานศึกษาตรวจสอบและโต้แย้งภายใน 15 วัน

7. การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี (กรมวิชาการ ลำดับที่ 6, 2544 : 5)

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาตรา 48 ให้สถานศึกษาจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี จะต้องสะท้อนคุณภาพการจัดการของสถานศึกษา อันเป็นผลจากการดำเนินการงานพัฒนาคุณภาพตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา และแผนปฏิบัติงานในรอบปีการศึกษา โดยมีผลลัพธ์ที่สร้างความมั่นใจให้กับผู้ที่เกี่ยวข้อง 2 ประการ คือ

1. คุณภาพผู้เรียน คือผู้เรียนทุกคนมีความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะ ตามที่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

2. ศักยภาพของสถานศึกษาในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามเป้าหมายของแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การเขียนรายงาน ต้องชัดเจนครอบคลุมเนื้อหาสาระสำคัญ โดยแสดงหลักฐาน ข้อมูล และผลสัมฤทธิ์ของสถานศึกษาในรอบปีการศึกษาที่เที่ยงตรง เชื่อถือได้ ซึ่งได้จากกระบวนการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาลดข้อบกพร่อง ที่มุ่งสู่การพัฒนาผู้เรียนอย่างจริงจังต่อเนื่อง

ตามเป้าหมายของแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ข้อมูลที่นำเสนอควรมีรูปแบบที่น่าสนใจ เข้าใจง่าย และต้องจัดเก็บไว้ในระบบสารสนเทศของสถานศึกษา มีแนวการเขียนรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีมี ดังนี้

1. บรรยายสรุปสภาพและผลการดำเนินงานที่สถานศึกษาปฏิบัติจนเกิดความสำเร็จตามเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ และวิธีการที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาประจำปี และแผนปฏิบัติงานประจำปี

2. นำเสนอข้อมูลและผลการดำเนินงานที่ปรากฏจากการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพสถานศึกษา และการประเมินคุณภาพการศึกษาตามเป้าหมายความสำเร็จที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งอาจนำเสนอในรูปของตาราง แผนภูมิ กราฟ พร้อมแปลผลข้อมูลให้ชัดเจน สัมพันธ์กับตัวบ่งชี้ที่กำหนดในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

3. สรุปผลการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาเทียบกับ ระดับคุณภาพ การดำเนินงานที่ต้องการ โดยอาจนำข้อมูลจากการดำเนินการในข้อ 2 มาเทียบกับระดับคุณภาพของจังหวัด หรือเขตการศึกษา โดยใช้ตารางเปรียบเทียบหรือกราฟ พร้อมทั้งวิเคราะห์สรุปให้เห็นถึงระดับคุณภาพการศึกษาในปีการศึกษานั้น เสนอแนวทางพัฒนา การจัดการศึกษาของสถานศึกษาในปีต่อไป

8. การผุดงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

การผุดงระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการต่อเนื่องสถานศึกษา ควรได้มีการศึกษาค้นคว้าเทคนิควิธีที่จะสนับสนุนให้ระบบการประกันคุณภาพมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และสร้างความรู้สึกรักของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้มุ่งมั่นพัฒนาสู่คุณภาพที่สูงขึ้น ดังนั้นขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา จึงต้องดำเนินการตามหมวด 6 มาตรา 47 และ 48 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และตามมาตรฐานการศึกษา โดยต้องพัฒนามาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ตามกระบวนการบริหารคุณภาพวงจรเดมมิง (Deming cycle) หรือวงจร PDCA ที่ประกอบด้วย

1. การวางแผน
2. การดำเนินการตามแผน
3. การตรวจสอบประเมินผล
4. การนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไข

ซึ่งกระบวนการบริหารดังกล่าวสถานศึกษาต้องตระหนักถึงความสำคัญ และความจำเป็นในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ทั้ง 8 ด้านดังกล่าว โดยใช้กระบวนการบริหารคุณภาพ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญตามแนวการปฏิรูปการเรียนรู้ ให้ประสบผลสำเร็จตามแนวคิดของการพัฒนาสถานศึกษาทั้งระบบเป็นแนวทางในการประกันคุณภาพการศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

จักรพันธ์ จันตะสา (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ.2536 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุโขทัย พบว่า

1. ผู้บริหารและครูผู้สอนมีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2536 โดยรวมทุกงาน และในแต่ละงานอยู่ในระดับมากยกเว้นงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง
2. ผู้บริหารและครูผู้สอนมีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2536 โดยรวมทุกงานและในแต่ละงานไม่แตกต่างกัน ยกเว้นงานความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดแตกต่างกัน มีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2536 โดยรวมทุกงานและในแต่ละงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้นงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
4. ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีกลุ่มอายุแตกต่างกัน มีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2536 ไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่างกัน มีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ.2536 ไม่แตกต่างกัน แต่ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่างกันมีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2536 โดยรวมทุกงานและในแต่ละงานไม่แตกต่างกัน ยกเว้นอาคารสถานที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

สยาม สุ่มงาม (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษากระบวนการดำเนินงานปัญหา และแนวทางการแก้ปัญหาประกันคุณภาพการศึกษา,กรณีศึกษาสถานศึกษานำร่องสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี พบว่า การนำความรู้ไปถ่ายทอดของศึกษานิเทศก์ให้กับผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ใช้วิธีการผนวกในงานปกติคือ การประชุมผู้บริหารประจำเดือน น้อยแห่งที่ใช้การฝึกอบรมพิเศษทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาบางคนได้รับความรู้ไม่ชัดเจนเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ การศึกษาการนิเทศ กำกับ ติดตาม การถ่ายทอดยังไม่เป็น ระบบ ทักษะคิดและพฤติกรรมการทำงานของบุคลากรทางการศึกษาบางคนยังไม่เปลี่ยนแปลงความรู้ความตระหนักในเรื่อง ของการมีส่วนร่วมของชุมชน งบประมาณมิได้จัดสรรให้สอดคล้องกับโครงการประกันคุณภาพ การศึกษา

สุวรรณ ศรีจันทร์แสง (2542 : 131) ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องความพร้อมของสถาบันราชภัฏ เขตกรุงเทพมหานครในการนำระบบประกันคุณภาพ ISO9000มาประยุกต์ใช้ โดยศึกษาจากกลุ่ม จากตัวอย่าง คืออาจารย์ผู้สอนประจำในสถาบันราชภัฏเขตกรุงเทพมหานคร 6 แห่ง จำนวน 304 คน พบว่าอาจารย์ผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจารย์ผู้มีประสบการณ์ในอาชีพต่างกัน มีความเห็นต่อระดับ ความพร้อมไม่แตกต่าง

กันส่วนอาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาประสบการณ์ในการประชุมอบรม และสัมมนาเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพแตกต่างกัน มีความเห็นต่อความพร้อมในการนำระบบประกันคุณภาพมาประยุกต์ใช้ต่างกัน

กาญจนา เวชวิฐานและคณะ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องการศึกษาความพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรีพบว่า ความพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามขนาดโรงเรียนพบว่า โดยภาพรวมโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความพร้อมแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 และเมื่อทดสอบค่าความแตกต่างรายคู่ ปรากฏว่า โรงเรียนขนาดใหญ่มีความพร้อมมากกว่าขนาดกลางส่วนความแตกต่างรายคู่ ปรากฏว่าโรงเรียนขนาดกลางกับขนาดเล็ก มีความพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษาที่ไม่แตกต่างกัน เมื่อศึกษาเปรียบเทียบรายด้านตามขนาดโรงเรียนในด้านการศึกษาและการเตรียมการประกันคุณภาพการศึกษา การวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา การปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาของกรมสามัญศึกษา และด้านความรู้ความสามารถเรื่องการประเมินผลพบว่าโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันจะมีความพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษา ในด้านนั้น ๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน

เกียรติศักดิ์ ทับจันทร์ (2543 : 131) ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร พบว่าโดยเฉลี่ยมีปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับน้อย ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชรจำแนกตามขนาดโรงเรียน วุฒิการศึกษาและประสบการณ์ของผู้บริหารโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ทำเนียบ มหาพรหม (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการติดตามการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานีพบว่าสถานศึกษาได้ปฏิบัติงานตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาโดยภาพรวมทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง ทุกด้าน เรียงลำดับคือ ด้านบริหารและการจัดการ ด้านหลักสูตรและการสอน ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม และด้านบุคลากร

สมกุล ถาวรกิจ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏพบว่าการศึกษารองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ คุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏมี 4 องค์ประกอบหลัก คือการบริหารและการจัดการเรียนการสอน อาจารย์และบุคลากร นักศึกษาและบัณฑิต มีองค์ประกอบย่อย 38 องค์ประกอบ ผู้บริหารและอาจารย์เห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมาก และตัวบ่งชี้คุณภาพ 112 ตัวบ่งชี้ มีความเหมาะสมระดับปานกลางและมาก และพบว่ารูปแบบการประกันคุณภาพประกอบด้วย หลักการประกันคุณภาพ ระบบและกลไกการบริหารการประกันคุณภาพ วิธีดำเนินการประกัน

คุณภาพการศึกษา ที่กำหนดไว้ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า มีความเหมาะสมมากที่สุด สามารถนำไปใช้ได้
ดีมาก

สุรัชย์ วังบุญคง (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพ
การศึกษาของครูโรงเรียนเอกชนประเภทอาชีวศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า

1. ครูโรงเรียนเอกชนประเภทอาชีวศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ปฏิบัติงานการ
ประกันคุณภาพการศึกษาในภาพรวมและรายปัจจัยอยู่ในระดับสูงกว่าระดับปานกลาง อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ .001

2. ครูโรงเรียนเอกชนประเภทอาชีวศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีวุฒิการศึกษาต่าง
กันปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาในภาพรวมและรายปัจจัยไม่แตกต่างกัน

3. ครูโรงเรียนเอกชนประเภทอาชีวศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีประสบการณ์ใน
การทำงานต่างกันปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาในภาพรวมและรายปัจจัยไม่แตกต่าง
กัน

กัญญา ปุโรทกานนท์ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการ
ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา พบว่า ระบบสารสนเทศที่พัฒนาขึ้น มีความ
สอดคล้องกับมาตรฐานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา อยู่ในระดับมาก
และผู้ใช้ระบบสารสนเทศมีความพึงพอใจต่อระบบการนำเข้าข้อมูลกระบวนการทำงานและผลลัพธ์
หรือรายงานของระบบอยู่ในระดับมาก

ปรียา ชูโชติ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานตามนโยบายการประกัน
คุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มที่ 7 สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร
พบว่าการดำเนินงานในด้านการควบคุมคุณภาพการศึกษามีระดับค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่นๆ เรียง
ตามลำดับคือ ด้านการพัฒนาและการปรับปรุงคุณภาพการศึกษามาตรฐานการศึกษา ด้านการ
ตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาและด้านการประเมินและรับรองคุณภาพการศึกษา
โรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีระดับการดำเนินนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาแตกต่าง
กัน

นวลจันทร์ ลักษิตานนท์ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพร้อมและปัญหาในการ
ดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขต
การศึกษา 5 พบว่าความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน
มัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 ระหว่างโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ทั้งใน
ภาพรวมและรายด้าน มีความพร้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยโรงเรียน
ขนาดใหญ่มีความพร้อมมากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดกลางมีความพร้อมมากกว่า
โรงเรียนขนาดเล็ก

ชาติรี รัตนพิพิชัย (2547 : 95 - 98) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการ
บริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกับการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 พบว่า การใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน 5 ด้านคือ ทักษะด้านความคิดรวบยอด ทักษะด้านมนุษย ทักษะด้านการศึกษาและการสอน ทักษะด้านเทคนิค ทักษะด้านความรู้ความคิด มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการประกันคุณภาพในโรงเรียน เนื่องจากผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จในการบริหารจำเป็นต้องมีทักษะในการบริหารงาน ซึ่งเป็นเครื่องมือที่จะผลักดันกิจกรรมต่าง ๆ ให้ดำเนินไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วันชัย ศิริชนะ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการประกันคุณภาพ การศึกษาระดับอุดมศึกษา สำหรับสถาบันอุดมศึกษาในประเทศอเมริกา อังกฤษ ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย สหพันธ์-สาธารณรัฐเยอรมันและประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่าระบบการประกันคุณภาพ การศึกษาของทุกประเทศที่ศึกษาได้เน้นถึงหลักการในเรื่องความเป็นอิสระ (Autonomy) ควบคู่ไป กับความพร้อมที่จะรับการตรวจสอบจากภายนอก (Accountability) ของสถาบันอุดมศึกษา โดย ที่แต่ละประเทศมีกลไกการดำเนินการและวิธีการในรายละเอียดที่แตกต่างกันออกไปตาม ประสิทธิภาพ และจารีตนิยมของตน

งานวิจัยต่างประเทศ

ดีซอทเทล (Desautel, 1978 : 42 – A) ได้ศึกษาการรับรู้บทบาทในการ ปฏิบัติงานของ ผู้บริหารโรงเรียนในรัฐดาโกตาเหนือ ประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ใน การจัดการเรียนการสอนและการปฏิบัติหน้าที่ตามที่รับผิดชอบให้มากกว่าที่ได้ปฏิบัติไปแล้ว โดย ถือว่าการปฏิบัติหน้าที่เป็นบทบาทที่สำคัญที่สุดของผู้บริหาร

มิทเชลล์ (Mitchell, 1992 , <http://www.buu.ac.th/dao/detail.nsp>) ได้ศึกษาข้อบังคับ ของการประกันคุณภาพการศึกษาในสถาบันดูแลสุขภาพ โดยศึกษาจากเมืองบริติชโคลัมเบีย ประเทศแคนาดา และวอชิงตัน ประเทศสหรัฐอเมริกา เก็บรวบรวมข้อมูลจาก 3 แหล่ง คือ เอกสาร จากการเขียนที่เกี่ยวข้องกับพื้นฐานการประกันคุณภาพ การสำรวจข้อมูลจากการสอบถาม และ การสัมภาษณ์ โดยสำรวจจากผู้เชี่ยวชาญด้านการประกันคุณภาพจำนวน 109 คน โดยให้พัฒนา รูปแบบและ/หรือปฏิบัติ ผลการวิจัยพบว่า ข้อบังคับในการประกันคุณภาพ ด้านการจัดการ คุณภาพ การประเมินคุณภาพ และการปรับปรุงคุณภาพ ทั้งสองแห่งใกล้เคียงกัน

มิลเลอร์ (Miller, 1993 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้ได้ของเกณฑ์การรับรอง แห่งชาติของแมลคอล์ม บอลดริจ ในการประเมินกิจการนักศึกษาในมหาวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า เกณฑ์การรับรองแห่งชาติของแมลคอล์ม บอลดริจ มีความเหมาะสมในการประเมินคุณภาพของ กิจการนักศึกษาในมหาวิทยาลัย เกณฑ์เพิ่มเติมที่เป็นไปได้ คือการประเมินผลลัพธ์ทางวิชาการ และการพัฒนานักศึกษา และคุณภาพของการบริหารด้านการเงิน หัวหน้ากองกิจการนักศึกษา ได้เสนอว่าเกณฑ์เพิ่มเติมอาจเพิ่มเข้าไปภายในเจ็ดประเภทของเกณฑ์ได้งานวิจัยเกี่ยวกับการ ประกันคุณภาพการศึกษาของต่างประเทศข้างต้น สรุปได้ว่าการประกันคุณภาพการศึกษาเกี่ยว ข้องกับมาตรฐานการศึกษา การประเมินและการปรับปรุงคุณภาพ ตลอดจนการประเมินผลการ

ปฏิบัติงาน ทั้งนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องมี บทบาทสำคัญในการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง

จากการศึกษาแนวคิด เอกสาร ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ ทำให้เห็นว่าการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารที่จะต้องดำเนินการควบคู่กันไป และมีผลต่อคุณภาพการศึกษาโดยรวม ผู้วิจัยดำรงตำแหน่งในฝ่ายบริหาร จึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพการบริหารระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน และสภาพปัญหาในการบริหารระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 เพื่อนำผลการวิจัยไปพัฒนาปรับปรุงระบบการประกันคุณภาพภายในให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้รับผิดชอบงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 87 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 174 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มาจากประชากร โดยใช้ตารางกำหนดขนาดของเครชชี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 608 - 610) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 120 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อศึกษาการบริหารระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่งหน้าที่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และระดับช่วงชั้นที่จัดการศึกษา เป็นแบบสอบถามประเภทกำหนดคำตอบให้เลือก (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารและสภาพปัญหาการบริหารระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และสภาพปัญหา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 แบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) โดยกำหนดค่าคะแนนออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีสภาพการบริหาร/สภาพปัญหา มากที่สุด
- 4 หมายถึง มีสภาพการบริหาร/สภาพปัญหา มาก
- 3 หมายถึง มีสภาพการบริหาร/สภาพปัญหา ปานกลาง
- 2 หมายถึง มีสภาพการบริหาร/สภาพปัญหา น้อย
- 1 หมายถึง มีสภาพการบริหาร/สภาพปัญหา น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามชนิดปลายเปิด (Open - ended) แสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ปัญหา อุปสรรค ในการบริหารระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 1

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เอกสาร ตำรา และผลงานวิจัยต่างๆ
2. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารมาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย และสร้างข้อคำถามเป็นเครื่องมือสำหรับการวิจัย โดยมีอาจารย์ควบคุมวิทยานิพนธ์เป็นผู้ให้คำปรึกษา
3. นำแบบสอบถาม เสนอต่ออาจารย์ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อขอคำชี้แนะตรวจสอบ ภาษา ความตรง และวิเคราะห์ข้อคำถามแก้ไขให้เหมาะสม
4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน พิจารณาค่า (Index of consistency : IOC) ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) คัดเลือกข้อคำถามที่มีดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปไว้ใช้ ส่วนข้อที่มีค่าความสอดคล้องต่ำกว่า 0.5 นำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ
5. นำผลการตรวจสอบแบบสอบถาม และข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ มาพิจารณาปรับปรุงข้อคำถาม แล้วนำเสนอต่ออาจารย์ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อปรับปรุงและพัฒนา ข้อคำถามให้มีความเหมาะสมอีกครั้ง
6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา สถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้รับผิดชอบระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2 จำนวน 35 คน 35 โรงเรียน โดยการสุ่มอย่างง่าย แล้วนำผลที่ได้จากแบบสอบถามวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีทดสอบหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่า (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) และได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.95

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. นำหนังสือจาก มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ไปขอความอนุเคราะห์ การเก็บข้อมูล จากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 1 เพื่อประสาน

ไปยังโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 และแจกแบบสอบถาม จำนวน 120 ฉบับ

2. ผู้วิจัยดำเนินการแจกและเก็บแบบสอบถามคืนจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ด้วยตนเอง นำแบบสอบถามที่ได้มา จำนวน 120 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ตรวจสอบความสมบูรณ์ จัดเรียงข้อมูล แยกข้อมูล นำไปวิเคราะห์ตามขั้นตอนทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาพิจารณาตรวจสอบความสมบูรณ์ และจัดระเบียบข้อมูล ประชากร สถานศึกษาชั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 แล้วดำเนินการวิเคราะห์เนื้อหา และสถิติพื้นฐาน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปจากคอมพิวเตอร์ วิเคราะห์ข้อมูล ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปด้านสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์สภาพการบริหารและสภาพปัญหาการบริหารระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ตามระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและผู้รับผิดชอบระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยใช้วิธีหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายด้าน และรายข้อ โดยใช้เกณฑ์การตัดสินค่าเฉลี่ย ตามเกณฑ์ดังนี้ (ประคอง กรรณสูตร, 2535 : 77)

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง มีสภาพการบริหาร/สภาพปัญหา มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง มีสภาพการบริหาร/สภาพปัญหา มาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง มีสภาพการบริหาร/สภาพปัญหา ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง มีสภาพการบริหาร/สภาพปัญหา น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง มีสภาพการบริหาร/สภาพปัญหา น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลคำถามแบบปลายเปิด (Open - ended) ตามข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษาและผู้รับผิดชอบระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 นำมาวิเคราะห์เนื้อหา โดยใช้ค่าความถี่ของผู้ตอบแบบสอบถาม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนก เพศ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการรับผิดชอบระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และระดับช่วงชั้นที่โรงเรียนจัดการศึกษา จากผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 120 คน นำเสนอข้อมูลในตารางประกอบการบรรยาย ดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลทั่วไป

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	45	37.50
หญิง	75	62.50
2. ตำแหน่งหน้าที่ปฏิบัติงานในปัจจุบัน		
ผู้อำนวยการโรงเรียน	36	30.00
รองผู้อำนวยการโรงเรียน	50	41.70
ผู้รับผิดชอบงานระบบประกันคุณภาพภายใน	34	28.30
3. วุฒิการศึกษาสูงสุด		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	1	0.80
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	54	45.00
สูงกว่าปริญญาตรี	65	54.20
4. ประสบการณ์ในการรับผิดชอบระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา		
ต่ำกว่า 2 ปี	21	17.50
ระหว่าง 3 - 4 ปี	58	48.30
มากกว่า 5 ปี	41	34.20
5. ระดับช่วงชั้นที่โรงเรียนจัดการศึกษา		
ช่วงชั้นที่ 1 - 2	69	57.50
ช่วงชั้นที่ 1 - 3	36	30.00
ช่วงชั้นที่ 3 - 4	15	12.50
รวม	120	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 62.50 ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในตำแหน่งรองผู้อำนวยการโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 41.70 ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 54.20 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการรับผิดชอบระบบการประกันคุณภาพภายในระหว่าง 3-4 ปี คิดเป็นร้อยละ 48.30 และผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับช่วงชั้นที่ 1 - 2 คิดเป็นร้อยละ 57.50

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารและสภาพปัญหาการบริหารระบบประกันคุณภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

2.1 ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารระบบประกันคุณภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ในการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ การกำหนดมาตรฐานการศึกษา ระดับสถานศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพการศึกษา การจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีการศึกษา และการผดุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา โดยรวม และรายด้าน ดังปรากฏในตารางที่ 2 – 10

2.1.1 ผลการวิเคราะห์ สภาพการบริหารระบบประกันคุณภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สมุทรปราการ เขต 1 จำแนกรายด้านและโดยรวมสามารถแสดงได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและลำดับของระดับสภาพการบริหารระบบประกันคุณภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำแนกรายด้าน และโดยรวมทุกด้าน ดังนี้

สภาพการบริหารระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ	3.91	0.94	มาก
2. การพัฒนามาตรฐานการศึกษา	4.01	0.87	มาก
3. การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.94	0.86	มาก
4. การดำเนินการตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.88	0.91	มาก
5. การตรวจสอบและการทบทวนคุณภาพการศึกษา	3.80	0.91	มาก
6. การประเมินคุณภาพการศึกษา	3.84	0.95	มาก
7. การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี	3.94	0.88	มาก
8. การผดุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา	4.03	0.94	มาก
รวม	3.92	0.91	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า สภาพการบริหารระบบประกันคุณภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยรวมทุกด้านมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.92$)

ซึ่งเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยสูงที่สุดไปค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านการผดุงระบบการประกันคุณภาพ การศึกษา ($\bar{X} = 4.03$) ด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษา ($\bar{X} = 4.01$) ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 3.94$) ด้านการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี ($\bar{X} = 3.94$) ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ($\bar{X} = 3.91$) ด้านการดำเนินการตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 3.88$) ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 3.84$) และด้านการตรวจสอบ และการทบทวนคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 3.80$) ตามลำดับ

2.1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการบริหารการจัดการระบบบริหาร และสารสนเทศ รายข้อและโดยรวม สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการบริหาร การจัดการระบบ บริหาร และ สารสนเทศ รายข้อและโดยรวม

สภาพการบริหารการจัดการระบบบริหารและสารสนเทศ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ผู้บริหาร วิเคราะห์งาน เพื่อมอบหมายงานให้สอดคล้อง กับ ความสามารถ และความถนัดของครูได้อย่างเหมาะสม	3.88	0.91	มาก
2. ผู้บริหารกำหนดหน้าที่ของคณะกรรมการประกันคุณภาพ การศึกษาไว้อย่างชัดเจน	4.05	0.81	มาก
3. ผู้บริหารจัดประชุมชี้แจงเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ ของแต่ละ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ระบบการประกันคุณภาพภายใน เข้ากับการทำงานตามภารกิจของบุคลากร	3.91	0.98	มาก
4. ผู้บริหารใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ที่มีการร่วมคิด และ แก้ปัญหาร่วมกัน	4.07	1.12	มาก
5. สถานศึกษาจัดทำระบบสารสนเทศที่มีความถูกต้อง สมบูรณ์ และเป็นปัจจุบัน	3.76	0.72	มาก
6. ผู้บริหารนำผลที่ได้จากการประเมินคุณภาพภายใน มาใช้ เป็นข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.85	1.02	มาก
รวม	3.91	0.94	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า สภาพการบริหารการจัดการระบบบริหาร และสารสนเทศ มีค่าเฉลี่ย โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.91$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าผู้บริหารใช้การบริหารแบบมี ส่วนร่วม ที่มีการร่วมคิด และแก้ปัญหาร่วมกัน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.07$) รองลงมาได้แก่ ผู้บริหารกำหนดหน้าที่ของคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาไว้อย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.05$) และสถานศึกษาจัดทำระบบสารสนเทศที่มีความถูกต้อง สมบูรณ์ และเป็นปัจจุบัน มีค่าเฉลี่ยต่ำ ที่สุด ($\bar{X} = 3.76$)

2.1.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการบริหารด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษา รายข้อและโดยรวม สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการบริหารด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษา รายข้อ และโดยรวม

สภาพการบริหารการพัฒนามาตรฐานการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ผู้บริหารและคณะกรรมการประกันคุณภาพภายใน ร่วมกันวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล โดยจำแนกตามมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้	3.94	0.88	มาก
2. ผู้บริหารสถานศึกษาทำการประเมินตามมาตรฐานการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัด	4.15	0.80	มาก
3. ผู้บริหารและคณะทำงานด้านประกันคุณภาพภายในจัดกลุ่มของมาตรฐานการศึกษาที่จะรายงานให้เป็นไป ในแนวเดียวกัน	4.07	0.84	มาก
4. ผู้บริหารและคณะทำงานด้านประกันคุณภาพภายใน เสนอแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อให้ได้ตามมาตรฐานไว้ในรายงานอย่างชัดเจน	4.02	0.84	มาก
5. ผู้บริหารสถานศึกษาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคณะครูถึงวิธีการที่จะทำให้สถานศึกษามีลักษณะเด่นหรือแตกต่างๆไปจากสถานศึกษาอื่น	3.74	0.99	มาก
6. ผู้บริหารร่วมกับทุกฝ่ายกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา	4.14	0.85	มาก
รวม	4.01	0.87	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า สภาพการบริหารการพัฒนามาตรฐานการศึกษา มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.01$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาทำการประเมินตามมาตรฐานการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัด มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.15$) รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารร่วมกับทุกฝ่ายกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.14$) และผู้บริหารสถานศึกษาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคณะครูถึงวิธีการที่จะทำให้สถานศึกษามีลักษณะเด่นหรือแตกต่างๆ ไปจากสถานศึกษาอื่น มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.74$)

2.1.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการบริหารการทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา รายข้อและโดยรวม สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการบริหารการทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา รายข้อและโดยรวม

สภาพการบริหารการทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. ผู้บริหารสามารถนำนโยบายของรัฐบาล สพฐ. และเขตพื้นที่การศึกษาที่กำหนดเป็นแผนพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม	4.02	0.85	มาก
2. ผู้บริหารนำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ประกอบในการวางแผนพัฒนาคุณภาพของโรงเรียน	3.97	0.86	มาก
3. สถานศึกษามีการประมวลผลข้อมูลทุกฝ่ายนำมาวิเคราะห์ SWOT เพื่อการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.87	0.95	มาก
4. ผู้บริหารนำผลการวิเคราะห์งบประมาณประเภทต่าง ๆ ที่โรงเรียนได้รับ มาจัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่มีประสิทธิภาพสามารถตรวจสอบได้	3.89	0.79	มาก
5. ผู้บริหารกำหนดเป้าหมายและแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายในไว้อย่างชัดเจนในการวางแผน	3.94	0.86	มาก
6. ในการวางแผนพัฒนาคุณภาพผู้บริหารมีการกำหนดเป้าหมาย แนวทาง การดำเนินงาน ไว้อย่างชัดเจน และคำนึงถึงความสอดคล้องกับสถานภาพของโรงเรียน	3.99	0.89	มาก
รวม	3.94	0.86	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า สภาพการบริหารการทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 3.94$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารสามารถนำนโยบายของรัฐบาล สพฐ. และเขตพื้นที่การศึกษาที่กำหนดเป็นแผนพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{x} = 4.02$) รองลงมาได้แก่ในการวางแผนพัฒนาคุณภาพผู้บริหารมีการกำหนดเป้าหมาย แนวทาง การดำเนินงาน ไว้อย่างชัดเจน และคำนึงถึงความสอดคล้องกับสถานภาพของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.99$) และสถานศึกษามีการประมวลผลข้อมูลทุกฝ่ายนำมาวิเคราะห์ SWOT เพื่อการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษามีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{x} = 3.87$)

2.1.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการบริหารการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา รายข้อและโดยรวม สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการบริหารการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา รายข้อและโดยรวม

สภาพการบริหารการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.	ผู้บริหารได้จัดทำงบประมาณสนับสนุนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในอย่างเพียงพอ	3.89	0.87	มาก
2.	ผู้บริหารจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพภายใน ตามความจำเป็นเร่งด่วน	3.97	0.86	มาก
3.	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองชุมชนและองค์กรท้องถิ่น มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.82	0.90	มาก
4.	ผู้บริหารมีการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อการดำเนินงานตามแผนงานโครงการคุณภาพ	3.82	0.97	มาก
5.	ผู้บริหารได้เน้นให้มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงของแผนพัฒนาคุณภาพต่างๆ ที่สถานศึกษาจัดทำขึ้น	3.81	0.89	มาก
6.	ผู้บริหารนำวงจรเดมมิง (PDCA) มาใช้ในการจัดการระบบประกันคุณภาพการศึกษา	4.00	0.95	มาก
รวม		3.88	0.91	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า สภาพการบริหารการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.88$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าผู้บริหารนำวงจรเดมมิง (PDCA) มาใช้ในการจัดการระบบประกันคุณภาพการศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.00$) รองลงมาได้แก่ผู้บริหารจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพภายใน ตามความจำเป็นเร่งด่วน ($\bar{X} = 3.97$) และพบว่าผู้บริหารได้เน้นให้มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงของแผนพัฒนาคุณภาพต่างๆ ที่สถานศึกษาจัดทำขึ้น มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.81$)

2.1.6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการบริหารการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพ การศึกษา รายข้อและโดยรวม สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการบริหารการตรวจสอบและทบทวน คุณภาพการศึกษา รายข้อและโดยรวม

สภาพการบริหารการตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพ การศึกษา		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.	ผู้บริหารได้ส่งเสริมให้มีการวางแผนการประเมินผลไปพร้อมกับแผนต่างๆ ที่สถานศึกษาจัดทำขึ้น	3.79	0.94	มาก
2.	ผู้บริหารนำผลการประเมินคุณภาพภายในมานำเสนอในที่ประชุมเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้บริหารและบุคลากร	3.93	0.91	มาก
3.	ผู้บริหารและคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน กำหนดกรอบการประเมิน เชื่อมโยงกับเป้าหมายการจัดการศึกษาและมาตรฐานการศึกษาที่ระบุไว้ในแผน	3.88	0.84	มาก
4.	ผู้บริหารและคณะทำงานที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน ตรวจสอบประเมินผลตามแผนเป็นระยะๆ เพื่อพิจารณาว่าการดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมาย	3.72	0.91	มาก
5.	ผู้บริหารนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาอภิปราย ทบทวนในที่ประชุม เพื่อจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และหาวิธีแก้ปัญหา	3.80	0.99	มาก
6.	สถานศึกษามีการกำหนดแผนการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษอย่างเป็นระบบ	3.68	0.87	มาก
รวม		3.80	0.91	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่า สภาพการบริหารการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.80$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าผู้บริหารนำผลการประเมินคุณภาพภายในมานำเสนอในที่ประชุมเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้บริหารและบุคลากร มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.93$) รองลงมาได้แก่ผู้บริหารและคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน กำหนดกรอบการประเมิน เชื่อมโยงกับเป้าหมายการจัดการศึกษาและมาตรฐานการศึกษาที่ระบุไว้ในแผน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.88$) และสถานศึกษามีการกำหนดแผนการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษอย่างเป็นระบบ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.68$)

2.1.7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการบริหารการประเมินคุณภาพการศึกษา รายข้อ และโดยรวม สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการบริหารการประเมินคุณภาพ การศึกษา รายข้อและโดยรวม

สภาพการบริหารการประเมินคุณภาพการศึกษา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. ผู้บริหารกำหนดให้มีคณะกรรมการประเมินผลสัมฤทธิ์ และ พัฒนาเครื่องมือประเมินผลสัมฤทธิ์ที่มีมาตรฐาน	3.77	0.98	มาก
2. ผู้บริหารกำหนดให้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ จัดทำเครื่องมือ ประเมินผลสัมฤทธิ์ที่มีมาตรฐาน	3.79	0.85	มาก
3. ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ผู้เรียน ใน ปีสุดท้ายในแต่ละช่วงชั้นด้วยเครื่องมือมาตรฐาน	3.82	0.97	มาก
4. ผู้บริหารสถานศึกษาชี้แจงให้ครู นักเรียนและผู้เกี่ยวข้องทราบ เกี่ยวกับความสำคัญของการประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน	4.09	0.88	มาก
5. สถานศึกษาร่วมกับหน่วยงานต้นสังกัด เขตพื้นที่การศึกษา ประเมินผลสัมฤทธิ์ผู้เรียนทุกปีการศึกษา	4.11	0.89	มาก
6. สถานศึกษามีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน เฉลี่ย ได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน	3.47	0.97	ปาน กลาง
รวม	3.84	0.95	มาก

จากตารางที่ 8 พบว่า สภาพการบริหารการประเมินคุณภาพการศึกษา โดยรวมมี ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 3.84$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าสถานศึกษาร่วมกับ หน่วยงานต้นสังกัด เขตพื้นที่การศึกษาประเมินผลสัมฤทธิ์ผู้เรียนทุกปีการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.11$) รองลงมาได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาชี้แจงให้ครู นักเรียนและผู้เกี่ยวข้องทราบ เกี่ยวกับความสำคัญของการประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ($\bar{x} = 4.09$) และสถานศึกษามีระดับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเฉลี่ยได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางมี ค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x} = 3.47$)

2.1.8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการบริหารการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี รายข้อ และโดยรวม สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการบริหารการรายงานคุณภาพ การศึกษาประจำปี รายข้อและโดยรวม

สภาพการบริหารการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. สถานศึกษากำหนดผู้รับผิดชอบในการจัดทำรายงานประเมินตนเอง	4.21	0.79	มาก
2. ผู้บริหารและคณะกรรมการประกันคุณภาพภายใน ได้รวบรวมผลการดำเนินการและผลการประเมินอย่างเป็นระบบ	4.02	0.79	มาก
3. ผู้บริหารและคณะกรรมการประกันคุณภาพภายใน ได้ร่วมกันสรุปจุดเด่น และเงื่อนไขที่ทำให้สำเร็จ	3.87	0.89	มาก
4. ผู้บริหารและคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในได้ร่วมกันจัดทำรายงานประจำปีเพื่อเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด และเผยแพร่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบทุกปี	4.04	0.87	มาก
5. ผู้บริหารและคณะทำงานด้านประกันคุณภาพภายใน จัดทำรายงานโดยนำเสนอข้อมูลพื้นฐาน สภาพการดำเนินงานผลการประเมินตามมาตรฐาน และการพัฒนาสถานศึกษาในอนาคต	3.88	0.84	มาก
6. ผู้บริหารและคณะทำงานด้านประกันคุณภาพภายในจัดทำรายงานในส่วนที่สามารถทำได้ไปเรื่อยๆ ก่อนสิ้นปีการศึกษา โดยไม่รอให้ถึงสิ้นปีการศึกษา	3.67	0.99	มาก
รวม	3.94	0.88	มาก

จากตารางที่ 9 พบว่า สภาพการบริหารการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 3.94$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สถานศึกษากำหนดผู้รับผิดชอบในการจัดทำรายงานประเมินตนเอง ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.21$) รองลงมาได้แก่ ผู้บริหารและคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในได้ร่วมกัน จัดทำรายงานประจำปีเพื่อเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด และเผยแพร่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบทุกปี ($\bar{x} = 4.21$) และผู้บริหารและคณะทำงานด้านประกันคุณภาพภายในจัดทำรายงานในส่วนที่สามารถทำได้ไปเรื่อยๆ ก่อนสิ้นปีการศึกษาโดยไม่รอให้ถึงสิ้นปีการศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{x} = 3.67$)

2.1.9 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการบริหารการผดุงระบบการประกันคุณภาพ การศึกษา รายข้อ และโดยรวม สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการบริหารการผดุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา รายข้อและโดยรวม

สภาพการบริหารการผดุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ผู้บริหารส่งเสริมให้คณะครูเข้ารับการศึกษ อบรมเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน	4.0	0.91	มาก
2. ผู้บริหารสถานศึกษาทำการประเมินสถานศึกษาตามมาตรฐาน การศึกษาอย่างต่อเนื่อง	3.97	0.93	มาก
3. ผู้บริหารประชุม ชี้แจงเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ เรื่องการ ประกันคุณภาพภายในแก่บุคลากร	4.05	0.95	มาก
4. สถานศึกษามีการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาทุกปี	4.17	0.90	มาก
5. ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมมือร่วมใจในการทำงานเป็นทีมซึ่งเป็น ปัจจัยสำคัญที่ทำให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จ	4.05	1.0	มาก
6. ผู้บริหารและคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในได้ร่วมกัน สรุปจุดที่ต้องปรับปรุงเพื่อหาสาเหตุ และแนวทาง แก้ไขต่อไป	3.95	0.94	มาก
รวม	4.03	0.94	มาก

จากตารางที่ 10 พบว่า สภาพการบริหารการผดุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.03$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าสถานศึกษามีการ ดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาทุกปี มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.17$) รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารประชุม ชี้แจงเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ เรื่องการประกันคุณภาพภายในแก่บุคลากร ($\bar{X} = 4.05$) และผู้บริหาร และคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในได้ร่วมกันสรุปจุดที่ต้อง ปรับปรุงเพื่อหาสาเหตุ และแนวทาง แก้ไขต่อไป มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.95$)

2.2 ผลการวิเคราะห์ สภาพปัญหาการบริหารระบบประกันคุณภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ในการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพการศึกษา การจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีการศึกษา และการผุดงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา โดยรวม และรายด้าน ดังปรากฏในตารางที่ 11 – 19

2.2.1 ผลการวิเคราะห์ สภาพปัญหาการบริหารระบบประกันคุณภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สมุทรปราการ เขต 1 จำแนกรายด้าน และโดยรวมสามารถแสดงได้ดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัญหาการบริหารระบบประกันคุณภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำแนกรายด้านและโดยรวมทุกด้าน ดังนี้

สภาพปัญหาการบริหารระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ	2.43	1.04	น้อย
2. การพัฒนามาตรฐานการศึกษา	2.26	1.08	น้อย
3. การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา	2.24	1.06	น้อย
4. การดำเนินการตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา	2.31	1.08	น้อย
5. การตรวจสอบและการทบทวนคุณภาพการศึกษา	2.31	1.02	น้อย
6. การประเมินคุณภาพการศึกษา	2.44	1.10	น้อย
7. การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี	2.26	1.03	น้อย
8. การผุดงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา	2.16	1.03	น้อย
รวม	2.30	1.06	น้อย

จากตารางที่ 11 พบว่า สภาพปัญหาการบริหารระบบประกันคุณภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 มีสภาพปัญหาโดยรวมทุกด้านมีสภาพปัญหาในระดับ น้อย มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.30$) ด้านที่มีสภาพปัญหาค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ ด้าน

การประเมินคุณภาพการศึกษา ($\bar{x} = 2.44$) ส่วนที่มีค่ารองลงมา ได้แก่ด้านการจัดระบบบริหาร และสารสนเทศ ($\bar{x} = 2.43$) ด้านการดำเนินการตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการตรวจสอบและการทบทวนคุณภาพการศึกษา ($\bar{x} = 2.31$) ด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษา และการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี ($\bar{x} = 2.26$) ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{x} = 2.24$) และด้านการผดุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{x} = 2.16$)

2.2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สภาพปัญหาการบริหารการจัดระบบบริหาร และสารสนเทศ รายข้อและโดยรวม สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัญหาการบริหารและสารสนเทศ รายข้อและโดยรวม

สภาพปัญหาการบริหารและสารสนเทศ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. ผู้บริหาร วิเคราะห์งาน เพื่อบอหมายงานให้สอดคล้อง กับความสามารถ และความถนัดของครูได้อย่างเหมาะสม	2.45	1.12	น้อย
2. ผู้บริหารกำหนดหน้าที่ของคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาไว้อย่างชัดเจน	2.38	0.94	น้อย
3. ผู้บริหารจัดประชุมชี้แจงเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ ของแต่ละฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อทำให้ระบบการประกันคุณภาพภายใน เข้ากับการทำงานตามภารกิจของบุคลากร	2.37	1.06	น้อย
4. ผู้บริหารใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ที่มีการร่วมคิด และแก้ปัญหาาร่วมกัน	2.33	1.06	น้อย
5. สถานศึกษาจัดทำระบบสารสนเทศที่มีความถูกต้อง สมบูรณ์ และเป็นปัจจุบัน	2.61	0.97	ปานกลาง
6. ผู้บริหารนำผลที่ได้จากการประเมินคุณภาพภายใน มาใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	2.44	1.08	น้อย
รวม	2.43	1.04	น้อย

จากตารางที่ 12 พบว่า สภาพปัญหาการบริหารและสารสนเทศ โดยรวมในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 2.43$) ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สถานศึกษาจัดทำระบบสารสนเทศที่มีความถูกต้อง สมบูรณ์ และเป็นปัจจุบัน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{x} = 2.61$) รองลงมา ได้แก่ผู้บริหาร วิเคราะห์งาน เพื่อบอหมายงานให้สอดคล้อง กับความสามารถ และความถนัด

ของครูได้อย่างเหมาะสมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 2.45$) และผู้บริหารใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ที่มีการร่วมคิด และแก้ปัญหาพร้อมกัน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{x} = 2.33$)

2.2.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สภาพปัญหาการพัฒนามาตรฐานการศึกษา รายข้อ และโดยรวม สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัญหาการพัฒนามาตรฐานการศึกษา รายข้อและโดยรวม

สภาพปัญหาการพัฒนามาตรฐานการศึกษา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. ผู้บริหารและคณะกรรมการประกันคุณภาพภายใน ร่วมกันวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล โดยจำแนกตามมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้	2.32	1.02	น้อย
2. ผู้บริหารสถานศึกษาทำการประเมินตามมาตรฐานการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัด	2.20	1.08	น้อย
3. ผู้บริหารและคณะทำงานด้านประกันคุณภาพภายในจัดกลุ่มของมาตรฐานการศึกษาที่จะรายงานให้เป็นไป ในแนวเดียวกัน	2.16	1.13	น้อย
4. ผู้บริหารและคณะทำงานด้านประกันคุณภาพภายใน เสนอแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อให้ได้ตามมาตรฐานไว้ในรายงานอย่างชัดเจน	2.30	1.07	น้อย
5. ผู้บริหารสถานศึกษาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคณะครูถึงวิธีการที่จะทำให้สถานศึกษามีลักษณะเด่นหรือแตกต่างไปจากสถานศึกษาอื่น	2.43	1.12	น้อย
6. ผู้บริหารร่วมกับทุกฝ่ายกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา	2.16	1.07	น้อย
รวม	2.26	1.08	น้อย

จากตารางที่ 13 พบว่า สภาพปัญหาการพัฒนามาตรฐานการศึกษา โดยรวมในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 2.26$) ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคณะครูถึงวิธีการที่จะทำให้สถานศึกษามีลักษณะเด่นหรือแตกต่างไปจากสถานศึกษาอื่น มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{x} = 2.43$) รองลงมาได้แก่ ผู้บริหารและคณะกรรมการประกันคุณภาพภายใน ร่วมกันวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล โดยจำแนกตามมาตรฐานการศึกษา และตัวบ่งชี้ ($\bar{x} = 2.32$) และผู้บริหาร และคณะทำงานด้านประกันคุณภาพภายใน จัดกลุ่มของมาตรฐาน

การศึกษาที่จะรายงานให้เป็นไปในแนวเดียวกัน และผู้บริหารร่วมกับทุกฝ่ายกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 2.16$)

2.2.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สภาพปัญหาการทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ราย ข้อ และโดยรวม สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัญหาการทำแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษา รายข้อและโดยรวม

สภาพปัญหาการทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ผู้บริหารสามารถนำนโยบายของรัฐบาล สพฐ. และเขตพื้นที่ การศึกษามากำหนดเป็นแผนพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนได้ อย่างเหมาะสม	2.21	1.08	น้อย
2. ผู้บริหารนำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ประกอบในการวางแผน พัฒนาคุณภาพของโรงเรียน	2.23	1.05	น้อย
3. สถานศึกษามีการประมวลผลข้อมูลทุกฝ่ายนำมาวิเคราะห์ SWOT เพื่อการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา	2.35	1.06	น้อย
4. ผู้บริหารนำผลการวิเคราะห์งบประมาณประเภทต่าง ๆ ที่ โรงเรียนได้รับ มาจัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่มี ประสิทธิภาพสามารถตรวจสอบได้	2.20	1.07	น้อย
5. ผู้บริหารกำหนดเป้าหมายและแนวทางการดำเนินการประกัน คุณภาพภายในไว้อย่างชัดเจนในการวางแผน	2.20	1.05	น้อย
6. ในการวางแผนพัฒนาคุณภาพผู้บริหารมีการกำหนดเป้าหมาย แนวทาง การดำเนินงาน ไว้อย่างชัดเจน และคำนึงถึงความ สอดคล้องกับสถานภาพของโรงเรียน	2.23	1.07	น้อย
รวม	2.24	1.06	น้อย

จากตารางที่ 14 พบว่า สภาพปัญหาการทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับ น้อย มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.24$) ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าสถานศึกษามีการ ประมวลผลข้อมูลทุกฝ่ายนำมาวิเคราะห์ SWOT เพื่อการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา มี ค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 2.35$) รองลงมาได้แก่ ผู้บริหารนำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ประกอบในการ วางแผนพัฒนาคุณภาพของโรงเรียน และในการวางแผนพัฒนาคุณภาพผู้บริหารมีการกำหนด เป้าหมาย แนวทาง การดำเนินงาน ไว้อย่างชัดเจน และคำนึงถึงความสอดคล้องกับสถานภาพของ โรงเรียน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.23$) และผู้บริหารนำผลการวิเคราะห์งบประมาณประเภทต่าง ๆ ที่

โรงเรียนได้รับ มาจัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่มีประสิทธิภาพสามารถตรวจสอบได้ และผู้บริหารกำหนดเป้าหมายและแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายในไว้อย่างชัดเจนในการวางแผน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 2.20$)

2.2.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สภาพปัญหาการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา รายข้อ และโดยรวม สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 15

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัญหาการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา รายข้อและโดยรวม

สภาพปัญหาการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ผู้บริหารได้จัดหางบประมาณสนับสนุนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในอย่างเพียงพอ	2.41	1.11	น้อย
2. ผู้บริหารจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพภายใน ตามความจำเป็นเร่งด่วน	2.36	1.09	น้อย
3. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองชุมชนและองค์กรท้องถิ่น มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา	2.35	1.08	น้อย
4. ผู้บริหารมีการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการคุณภาพ	2.25	1.08	น้อย
5. ผู้บริหารได้เน้นให้มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงของแผนพัฒนาคุณภาพต่างๆ ที่สถานศึกษาจัดทำขึ้น	2.26	1.09	น้อย
6. ผู้บริหารนำวงจรเดมมิง (PDCA) มาใช้ในการจัดการระบบประกันคุณภาพการศึกษา	2.23	1.06	น้อย
รวม	2.31	1.08	น้อย

จากตารางที่ 15 พบว่า สภาพปัญหาการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับ น้อย มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.31$) ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารได้จัดหางบประมาณสนับสนุนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในอย่างเพียงพอ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 2.41$) รองลงมาได้แก่ ผู้บริหารจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพภายในตามความจำเป็นเร่งด่วน ($\bar{X} = 2.36$) และผู้บริหารนำวงจรเดมมิง (PDCA) มาใช้ในการจัดการระบบประกันคุณภาพการศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 2.23$)

2.2.6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สภาพปัญหาการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพ การศึกษา รายข้อ และโดยรวม สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัญหาการตรวจสอบและทบทวน คุณภาพการศึกษา รายข้อและโดยรวม

สภาพปัญหาการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. ผู้บริหารได้ส่งเสริมให้มีการวางแผนการประเมินผลไปพร้อมกับ แผนต่างๆ ที่สถานศึกษาจัดทำขึ้น	2.33	1.03	น้อย
2. ผู้บริหารนำผลการประเมินคุณภาพภายในมานำเสนอในที่ ประชุมเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของ ผู้บริหารและบุคลากร	2.26	1.08	น้อย
3. ผู้บริหารและคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน กำหนด กรอบการประเมิน เชื่อมโยงกับเป้าหมายการจัดการศึกษาและ มาตรฐานการศึกษาที่ระบุไว้ในแผน	2.25	1.03	น้อย
4. ผู้บริหารและคณะทำงานที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน ตรวจสอบ ประเมินผลตามแผนเป็นระยะๆ เพื่อพิจารณาว่าการดำเนินงาน เป็นไปตามเป้าหมาย	2.33	0.96	น้อย
5. ผู้บริหารนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาอภิปรายทบทวน ในที่ประชุม เพื่อจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและหาวิธี แก้ปัญหา	2.39	1.07	น้อย
6. สถานศึกษามีการกำหนดแผนการตรวจสอบและทบทวน คุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ	2.33	0.98	น้อย
รวม	2.31	1.02	น้อย

จากตารางที่ 16 พบว่า สภาพปัญหาการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับ น้อย มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 2.31$) ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารนำ ผลการประเมินคุณภาพภายในมาอภิปรายทบทวนในที่ประชุม เพื่อจัดลำดับความสำคัญของ ปัญหา และหาวิธีแก้ปัญหา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 2.39$) รองลงมา ได้แก่ผู้บริหารได้ส่งเสริมให้ มี การวางแผนการประเมินผลไปพร้อมกับ แผนต่างๆ ที่สถานศึกษาจัดทำขึ้น ผู้บริหารและ คณะทำงานที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน ตรวจสอบประเมินผลตามแผนเป็นระยะๆ เพื่อพิจารณาว่า การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมาย และสถานศึกษามีการกำหนดแผนการตรวจสอบและทบทวน คุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 2.33$) และผู้บริหาร และคณะกรรมการที่

เกี่ยวข้องกับการประเมิน กำหนดกรอบการประเมิน เชื่อมโยงกับเป้าหมายการจัดการศึกษาและมาตรฐานการศึกษาที่ระบุไว้ในแผน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 2.25$)

2.2.7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สภาพปัญหาการประเมินคุณภาพการศึกษา รายข้อ และโดยรวม สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัญหาการประเมินคุณภาพการศึกษา รายข้อและโดยรวม

สภาพปัญหาการประเมินคุณภาพการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ผู้บริหารกำหนดให้มีคณะกรรมการประเมินผลสัมฤทธิ์ และพัฒนาเครื่องมือประเมินผลสัมฤทธิ์ที่มีมาตรฐาน	2.43	1.02	น้อย
2. ผู้บริหารกำหนดให้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ จัดทำเครื่องมือประเมินผลสัมฤทธิ์ที่มีมาตรฐาน	2.50	1.00	น้อย
3. ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ผู้เรียนใน ปีสุดท้ายในแต่ละช่วงชั้นด้วยเครื่องมือมาตรฐาน	2.39	1.11	น้อย
4. ผู้บริหารสถานศึกษาชี้แจงให้ครู นักเรียนและผู้เกี่ยวข้อง ทราบ เกี่ยวกับความสำคัญของการประเมินผลสัมฤทธิ์ของ ผู้เรียน	2.26	1.12	น้อย
5. สถานศึกษาร่วมกับหน่วยงานต้นสังกัด เขตพื้นที่การศึกษา ประเมินผลสัมฤทธิ์ผู้เรียนทุกปีการศึกษา	2.32	1.16	น้อย
6. สถานศึกษามีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเฉลี่ย ได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน	2.73	1.16	ปาน กลาง
รวม	2.44	1.10	น้อย

จากตารางที่ 17 พบว่า สภาพปัญหาการประเมินคุณภาพการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับ ระดับ น้อย มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.44$) ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สถานศึกษามีระดับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเฉลี่ยได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 2.73$) รองลงมา ได้แก่ผู้บริหารกำหนดให้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ จัดทำเครื่องมือประเมินผลสัมฤทธิ์ที่มี มาตรฐาน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.50$) และ ผู้บริหารสถานศึกษาชี้แจงให้ครู นักเรียนและผู้เกี่ยวข้อง ทราบ เกี่ยวกับความสำคัญของการประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 2.26$)

2.2.8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สภาพปัญหาการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี รายข้อ และโดยรวม สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 18

ตารางที่ 18 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัญหาการรายงานคุณภาพการศึกษา ประจำปี รายข้อและโดยรวม

สภาพปัญหาการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. สถานศึกษากำหนดผู้รับผิดชอบในการจัดทำรายงานประเมินตนเอง	2.22	1.04	น้อย
2. ผู้บริหารและคณะกรรมการประกันคุณภาพภายใน ได้รวบรวมผลการดำเนินการและผลการประเมินอย่างเป็นระบบ	2.20	1.02	น้อย
3. ผู้บริหารและคณะกรรมการการประกันคุณภาพภายใน ได้ร่วมกันสรุปจุดเด่น และเงื่อนไขที่ทำให้สำเร็จ	2.18	1.00	น้อย
4. ผู้บริหารและคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในได้ร่วมกันจัดทำรายงานประจำปีเพื่อเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด และเผยแพร่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบทุกปี	2.25	1.06	น้อย
5. ผู้บริหารและคณะทำงานด้านประกันคุณภาพภายใน จัดทำรายงานโดยนำเสนอข้อมูลพื้นฐาน สภาพการดำเนินงาน ผลการประเมินตามมาตรฐาน และการพัฒนาสถานศึกษาในอนาคต	2.28	1.02	น้อย
6. ผู้บริหารและคณะทำงานด้านประกันคุณภาพภายในจัดทำรายงานในส่วนที่สามารถทำได้ไปเรื่อยๆ ก่อนสิ้นปีการศึกษาโดยไม่รอให้ถึงสิ้นปีการศึกษา	2.44	1.05	น้อย
รวม	2.26	1.03	น้อย

จากตารางที่ 18 พบว่า สภาพปัญหาการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี โดยรวมอยู่ในระดับ น้อย มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.26$) ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารและคณะทำงานด้านประกันคุณภาพภายในจัดทำรายงานในส่วนที่สามารถทำได้ไปเรื่อยๆ ก่อนสิ้นปีการศึกษาโดยไม่รอให้ถึงสิ้นปีการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 2.44$) รองลงมาได้แก่ผู้บริหารและคณะทำงานด้านประกันคุณภาพภายใน จัดทำรายงานโดยนำเสนอข้อมูลพื้นฐาน สภาพการดำเนินงาน ผลการประเมินตามมาตรฐาน และการพัฒนาสถานศึกษาในอนาคต มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.28$) และผู้บริหารและคณะกรรมการการประกันคุณภาพภายในได้ร่วมกันสรุปจุดเด่น และเงื่อนไขที่ทำให้สำเร็จ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 2.18$)

2.2.9 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สภาพปัญหาการผดุงระบบประกันคุณภาพการศึกษา รายข้อ และโดยรวม สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 19

ตารางที่ 19 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัญหาการผดุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา รายข้อและโดยรวม

สภาพปัญหาการผดุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ผู้บริหารส่งเสริมให้คณะครูเข้ารับการศึกษาอบรมเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน	2.14	1.07	น้อย
2. ผู้บริหารสถานศึกษาทำการประเมินสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาอย่างต่อเนื่อง	2.15	0.99	น้อย
3. ผู้บริหารประชุมชี้แจงเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ เรื่องการประกันคุณภาพภายในแก่บุคลากร	2.13	0.99	น้อย
4. สถานศึกษามีการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาทุกปี	2.14	1.09	น้อย
5. ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมมือร่วมใจในการทำงานเป็นทีมซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จ	2.18	1.05	น้อย
6. ผู้บริหารและคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในได้ร่วมกันสรุปจุดที่ต้องปรับปรุงเพื่อหาสาเหตุ และแนวทาง แก้ไขต่อไป	2.22	0.99	น้อย
รวม	2.16	1.03	น้อย

จากตารางที่ 19 พบว่า สภาพปัญหาการผดุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับ น้อย มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.16$) ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าผู้บริหารและคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในได้ร่วมกันสรุปจุดที่ต้องปรับปรุงเพื่อหาสาเหตุ และแนวทาง แก้ไขต่อไป มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 2.22$) รองลงมาได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมมือร่วมใจในการทำงานเป็นทีมซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.18$) และการผดุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ผู้บริหารประชุมชี้แจง เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจเรื่องการประกันคุณภาพภายในแก่บุคลากร มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 2.13$)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นข้อเสนอแนะ ปัญหา อุปสรรค ในการบริหารระบบประกันคุณภาพ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด ในตอนที่ 3 แล้วนำมาสรุป ประเด็นปัญหา อุปสรรค ปรากฏผลดังตารางที่ 20

ตารางที่ 20 ความถี่ และร้อยละของข้อเสนอแนะปัญหาและอุปสรรคในการบริหาร ระบบประกันคุณภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยแยกเป็นรายด้านดังนี้

ข้อ	ข้อเสนอแนะ ปัญหา อุปสรรค	ความถี่	ร้อยละ	ลำดับ
1. การจัดการระบบบริหารและสารสนเทศ				
1.	ควรจัดอบรม/ศึกษาดูงานโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ	15	12.50	1
2.	เขตพื้นที่การศึกษาควรจัดให้มีระบบสารสนเทศของโรงเรียนไปในแนวเดียวกัน	12	10.00	2
3.	ขาดงบประมาณพัฒนาระบบเทคโนโลยี	11	9.17	3
4.	ขาดการร่วมคิดร่วมทำ	10	8.33	4
5.	โครงสร้างการทำงานไม่เอื้อต่อการประสาน	9	7.50	5
6.	ขาดแคลนบุคลากร	7	5.83	6
7.	เปลี่ยนบุคลากรบ่อย	4	3.33	7
2. การพัฒนามาตรฐานการศึกษา				
1.	จัดทำเพื่อรองรับการประเมินเท่านั้น	10	8.33	1
2.	ผู้รับผิดชอบของเขตพื้นที่ควรชี้แจงแนวทางต่อโรงเรียนให้ชัดเจน	8	6.67	2
3.	งบประมาณไม่เพียงพอ	8	6.67	2
4.	ขาดแคลนบุคลากร	7	5.83	3
5.	ผู้ปกครอง ชุมชน ควรเข้ามามีส่วนร่วม	4	3.33	4
6.	บุคลากรส่วนใหญ่ไม่เข้าใจ ทิศทางเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลา	2	1.67	5
3. การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา				
1.	ขาดความชัดเจน ไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติ	16	13.33	1
2.	ควรจัดอบรมเพิ่มความรู้ผู้รับผิดชอบแผนงานและผู้บริหาร	9	7.50	2
3.	ชุมชนไม่มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแผน	9	7.50	2

ตารางที่ 20 (ต่อ)

ข้อ	ข้อเสนอแนะ ปัญหา อุปสรรค	ความถี่	ร้อยละ	ลำดับ
4. การดำเนินการตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา				
1.	งบประมาณไม่เพียงพอ	16	13.33	1
2.	ควรมีการกำกับติดตามโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบ	10	8.33	2
3.	ควรให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วม	9	7.50	3
4.	ผู้บริหารไม่ทำตามแผนที่วางไว้	5	4.17	4
5. การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา				
1.	ควรจัดให้มีการนิเทศเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง	14	11.67	1
2.	ขาดการตรวจสอบและทบทวนอย่างต่อเนื่อง	6	5.00	2
3.	ควรจัดให้มีศูนย์ประสานงานเครือข่าย สมศ. ทุกเขตพื้นที่การศึกษา	5	4.17	3
4.	ควรจัดให้มีคณะกรรมการตรวจสอบทุกระดับ	4	3.33	4
6. การประเมินคุณภาพการศึกษา				
1.	ขาดครูส่งผลให้คุณภาพนักเรียนลดลง	12	10.00	1
2.	เขตพื้นที่การศึกษาควรจัดให้มีการประเมินก่อน สมศ.	8	6.67	2
3.	เครื่องมือวัดผลประเมินผลไม่ได้มาตรฐาน	7	5.83	3
7. การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี				
1.	ขาดการร่วมคิดร่วมทำของบุคลากร	10	8.33	1
2.	สพท.ไม่รายงานผลภาพรวมให้โรงเรียนทราบ	9	7.50	2
8. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา				
1.	ครูมีการรับผิดชอบมาก บุคลากรไม่เพียงพอ	12	10.00	1
2.	ควรจัดอบรม/ศึกษาดูงาน	8	6.67	2
3.	เขตพื้นที่การศึกษาควรจัดให้มีการประเมินก่อน สมศ.	7	5.83	3
4.	ควรทำตามสภาพจริง ไม่ควรทำเพื่อรอรับการประเมิน	4	3.33	4
9. อื่น ๆ				
1.	ควรจัดสัมมนา/ประชุม สร้างความเข้าใจกระตุ้นให้ครูเห็นความสำคัญทุกปีการศึกษา	6	5.00	

จากตารางที่ 20 พบว่า มีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 47 คน จากผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้งหมด 120 คน คิดเป็นร้อยละ 39.16

1. การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ

ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ควรจัดอบรม/ศึกษาดูงานโรงเรียน ที่ประสบความสำเร็จ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ร้อยละ 12.50 รองลงมาได้แก่ เขตพื้นที่การศึกษาควรจัดให้มีระบบสารสนเทศของโรงเรียนไปในแนวเดียวกัน ร้อยละ 10.00 และเปลี่ยนบุคลากรบ่อย มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ร้อยละ 3.33

2. การพัฒนามาตรฐานการศึกษา

ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นสอดคล้องกันว่า บุคลากรส่วนใหญ่ไม่เข้าใจทิศทาง และเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ร้อยละ 11.66 รองลงมาได้แก่ผู้รับผิดชอบของเขตพื้นที่ควรชี้แจงแนวทางต่อโรงเรียนให้ชัดเจน และงบประมาณไม่เพียงพอ ร้อยละ 6.67 และจัดทำเพื่อรอรับการประเมินเท่านั้น มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ร้อยละ 1.67

3. การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ขาดความชัดเจนไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ร้อยละ 13.33 และชุมชนไม่มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแผน และเห็นว่าควรจัดอบรมเพื่อเพิ่มความรู้ผู้รับผิดชอบแผนงานและผู้บริหาร ร้อยละ 7.50

4. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นสอดคล้องกันว่า งบประมาณไม่เพียงพอ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ร้อยละ 13.33 รองลงมาได้แก่ควรมีการกำกับติดตามโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบ ร้อยละ 8.33 และผู้บริหารไม่ทำตามแผนที่วางไว้ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ร้อยละ 4.17

5. การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา

ผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นว่า ควรจัดให้มีการนิเทศเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ร้อยละ 11.67 รองลงมาได้แก่ ขาดการตรวจสอบและทบทวนอย่างต่อเนื่อง ร้อยละ 5.00 และควรจัดให้มีคณะกรรมการตรวจสอบทุกระดับ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ร้อยละ 3.33

6. การประเมินคุณภาพการศึกษา

ผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นว่าครูเป็นปัจจัยหลักการขาดครูส่งผลให้คุณภาพนักเรียนลดลง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ร้อยละ 10.00 รองลงมาได้แก่เขตพื้นที่การศึกษาควรจัดให้มีการประเมินก่อน สมศ. ร้อยละ 10.00 และเครื่องมือวัดผลประเมินผลไม่ได้มาตรฐาน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ร้อยละ 9.16

7. การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี

ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า ขาดการร่วมคิดร่วมทำของบุคลากรมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ร้อยละ 8.33 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาไม่รายงานผลภาพรวมให้โรงเรียนทราบ ร้อยละ 7.50

8. การหตุระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

เห็นว่าครุมีการะรับผิดชอบมาก บุคลากรไม่เพียงพอ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ร้อยละ 10.00 รองลงมาได้แก่ การจัดอบรม/ศึกษาดูงาน ร้อยละ 6.67 และควรทำตามสภาพจริง ไม่ควรทำเพื่ออรับการประเมิน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ร้อยละ 3.33

9. อื่น ๆ

ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าควรจัดสัมมนา/ประชุม สร้างความเข้าใจกระตุ้นให้ครูเห็นความสำคัญทุกปีการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 5.00

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยการบริหารระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารกับสภาพปัญหาในการบริหารระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยมีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้รับผิดชอบระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของราชการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต 1 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 87 โรงเรียน จำนวน 120 คน และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่แบบสอบถามสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม แบบสอบถามเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยการจัดระบบสารสนเทศ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาในระดับสถานศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพการศึกษา การจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีการศึกษา และการผดุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดย การหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Means) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Dization) สามารถสรุปผล อภิปราย และให้ข้อเสนอแนะดังนี้

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยการบริหารระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต 1 สามารถสรุปผล ได้ดังนี้

1. ผลการวิจัยสรุปตามวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังนี้

1.1. ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต 1 โดยสรุปภาพรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไป น้อยที่สุด ได้แก่ สภาพการบริหารด้านการผดุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา สภาพการบริหารด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษา สภาพการบริหารด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา สภาพการบริหารด้านการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี สภาพการบริหารด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ สภาพการบริหารด้านการดำเนินการตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา สภาพการบริหารด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา สภาพการบริหารด้านการตรวจสอบและการทบทวนคุณภาพการศึกษา

โดยสรุป ผลการวิจัยสภาพการบริหารระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาชั้น พื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต 1 ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

1.2. ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาการบริหารระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต 1 สรุปภาพรวม มี สภาพปัญหาในระดับ น้อย และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไป น้อยที่สุด ได้แก่สภาพปัญหาด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา สภาพปัญหาด้านการจัดระบบ บริหารและสารสนเทศ สภาพปัญหาด้านการดำเนินการตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการตรวจสอบและการทบทวนคุณภาพการศึกษา สภาพปัญหาด้านการพัฒนามาตรฐาน การศึกษา และสภาพปัญหาการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี สภาพปัญหาด้านการจัดทำ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา สภาพปัญหาด้านการผดุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

โดยสรุป ผลการวิจัยสภาพปัญหาการบริหารระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต 1 ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ น้อย

2. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นข้อเสนอแนะ ปัญหา อุปสรรคในการบริหารระบบการ ประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 สรุปเป็นรายด้านดังนี้

2.1 ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ มีข้อเสนอแนะ คือควรจัดอบรมศึกษาครู งานโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ เขตพื้นที่การศึกษาควรจัดให้มีระบบสารสนเทศของโรงเรียนไป ในแนวเดียวกัน ส่วนปัญหาอุปสรรคคือ ขาดงบประมาณพัฒนาระบบเทคโนโลยี ขาดการร่วมคิด ร่วมทำเพราะโครงสร้างการทำงานไม่เอื้อต่อการประสานกัน ขาดแคลนบุคลากร และเปลี่ยน บุคลากรบ่อย

2.2 ด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษา ปัญหาและอุปสรรคที่พบ คือบุคลากรส่วน ใหญ่ไม่เข้าใจทิศทางและเปลี่ยนแปลงมาตรฐานการศึกษาอยู่ตลอดเวลา งบประมาณไม่เพียงพอ ขาดแคลนบุคลากร จะจัดทำเพื่อรอรับการประเมินเท่านั้น ข้อเสนอแนะผู้รับผิดชอบของเขตพื้นที่ ควรชี้แจงแนวทางต่อโรงเรียนให้ชัดเจน และให้ผู้ปกครอง ชุมชน ควรเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น

2.3 ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ปัญหา และอุปสรรคที่พบ คือขาด ความชัดเจน ไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติ ชุมชนไม่มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแผน และเห็นว่าควรจัดอบรมเพื่อเพิ่มความรู้ผู้รับผิดชอบแผนงานและผู้บริหาร

2.4 ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ปัญหาและอุปสรรคที่พบคือ งบประมาณไม่เพียงพอ ผู้บริหารไม่ทำตามแผนที่วางไว้ ข้อเสนอแนะ ควรมีการกำกับติดตามโดย หน่วยงานที่รับผิดชอบ และควรให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วม

2.5 ด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา ปัญหา และอุปสรรคที่พบคือ ขาดการตรวจสอบและทบทวนอย่างต่อเนื่อง ข้อเสนอแนะ ควรจัดให้มีการนิเทศเป็นระยะ อย่าง

ต่อเนื่อง ควรจัดให้มีศูนย์ประสานงานเครือข่าย สมศ. ทุกเขตพื้นที่การศึกษา และควรจัดให้มีคณะกรรมการตรวจสอบทุกระดับ

2.6 ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา ปัญหา และอุปสรรคที่พบ คือขาดครูส่งผลให้คุณภาพนักเรียนลดลง เครื่องมือวัดผลประเมินผลไม่ได้มาตรฐาน ข้อเสนอแนะเขตพื้นที่การศึกษา ควรจัดให้มีการประเมินก่อน สมศ.

2.7 ด้านการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี ปัญหา และอุปสรรคที่พบคือ ขาดการร่วมคิดร่วมทำของบุคลากร และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาไม่รายงานผลภาพรวมให้โรงเรียนทราบ

2.8 ด้านการผดุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ปัญหา และอุปสรรคที่พบคือ เห็นว่าครูมีการรับผิดชอบมาก บุคลากรไม่เพียงพอ ข้อเสนอแนะควรจัดอบรม/ศึกษาดูงาน ควรส่งเสริมให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วม และควรทำตามสภาพจริง ไม่ควรทำเพื่อรอรับการประเมิน

2.9 ปัญหาอื่น ๆ ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าควรจัดสัมมนา/ประชุม สร้างความเข้าใจ กระตุ้นให้ครูเห็นความสำคัญทุกปีการศึกษา

อภิปรายผล

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต 1 มีประเด็นที่น่าสนใจควรนำมาวิเคราะห์และอภิปรายผล ดังนี้

1. สภาพการบริหารระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทุกด้านที่ปรากฏผลเช่นนี้อาจเป็นเพราะการประกันคุณภาพการศึกษา ได้มีการระบุไว้อย่างชัดเจนในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา โดยให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก (มาตรา 47) ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายใน เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2546 หมวด 1 ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ให้สถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน (กระทรวงศึกษาธิการ 2544 : 50 – 55) นอกจากนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต 1 ได้กำหนดนโยบาย 4 กลยุทธ์ 12

จุดเน้น สู่การพัฒนาสถานศึกษาในสังกัดให้เกิดความเข้มแข็งและยั่งยืน ในกลยุทธ์ที่ 4 การพัฒนาสู่มาตรฐานสากล จุดเน้นที่ 1 การดำรงคุณภาพอย่างยั่งยืน เป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาทุกแห่งมีการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ต่อจากการประเมินภายนอกรอบแรก มีกระบวนการบริหาร และการจัดการเรียนการสอน มีการวางแผนกิจกรรมการประเมินผลและติดตามตรวจสอบคุณภาพที่เป็นระบบ มีร่องรอยหลักฐานการเตรียมการรองรับการประเมินจากภายนอก ทำให้ผู้บริหารและครูมีการตื่นตัว และให้ความสำคัญกับการประกันคุณภาพ ทำให้ผลการวิจัยมีสภาพการบริหารในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดวงดาว ทองผ่อง (2545 : 109) ที่ศึกษาการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร อิทธิรงค์ ปานะถึก (2549 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาในเขต อำเภอเมืองสระบุรี สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 จันทน์ภา ดวงวิไล (2545 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ของโรงเรียนสาธิต สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นเรศ รณรงค์ฤทธิ์ (2547 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี และชาติรี รัตนพิพิชัย (2547 : 96) ที่ศึกษาการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 พบว่า ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยสภาพการบริหารระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 1 พิจารณาเป็นรายด้านมีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. สภาพการบริหารด้านการจัดระบบบริหาร และสารสนเทศ ผู้บริหารใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ที่มีการร่วมคิด และแก้ปัญหาร่วมกัน มีการกำหนดหน้าที่ไว้อย่างชัดเจน แต่การจัดทำสารสนเทศให้ถูกต้อง สมบูรณ์ และเป็นปัจจุบัน พบว่ามีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในด้านนี้ แสดงว่าผู้บริหารยังให้ความสำคัญในการจัดทำสารสนเทศน้อย
2. สภาพการบริหารด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษา ผู้บริหารได้ทำการประเมินมาตรฐานการศึกษาตามที่หน่วยงานต้นสังกัดกำหนด และร่วมกับทุกฝ่ายกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาด้วย
3. สภาพการบริหารด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารสามารถนำนโยบายของรัฐบาล และหน่วยงาน ต้นสังกัด มากำหนดเป็นแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารมีความรู้ และเข้าใจการจัดทำแผน เป็นอย่างดี
4. สภาพการบริหารด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารมีความรู้ และนำวงจรเดมมิง (PDCA) มาใช้ในการดำเนินงาน จึงสามารถทำให้จัดลำดับความสำคัญ ตามความจำเป็นเร่งด่วนได้เป็นอย่างดี

5. สภาพการบริหารด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษายังไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะผู้ตอบแบบสอบถามที่เห็นว่าควรจัดให้มีการนิเทศเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง ควรจัดให้มีศูนย์ประสานงานเครือข่าย สมศ.ทุกเขตพื้นที่การศึกษา และควรจัดให้มีคณะกรรมการตรวจสอบทุกระดับ

6. สภาพการบริหารด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาร่วมกับหน่วยงานต้นสังกัด ประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนทุกปีการศึกษา แต่ระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนกลับไม่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารไม่นำผลที่ได้จากการประเมินมาเป็นแนวทางในการพัฒนา ประกอบกับเครื่องมือวัดผลประเมินผลไม่ได้มาตรฐาน และขาดอัตราครูจึงส่งผลให้คุณภาพนักเรียนลดลง

7. สภาพการบริหารด้านการจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีการศึกษา สถานศึกษามีการกำหนดผู้รับผิดชอบไว้ชัดเจนจึงส่งผลให้สามารถนำเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด และเผยแพร่ผู้เกี่ยวข้องได้ทุกปี

8. สภาพการบริหารด้านการผดุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด แสดงว่าสถานศึกษามีการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาทุกปี มีการทำงานเป็นทีม ร่วมมือกันในการทำงาน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จ

2. สภาพปัญหาการบริหารระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาการบริหารระบบประกันคุณภาพในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมมีสภาพปัญหาในระดับน้อย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดวงดาว ทองผ่อง (2545 : 109) ที่พบว่าสภาพการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร มีปัญหาในระดับน้อย ซึ่งเมื่อพิจารณาผลการวิจัยสภาพการปฏิบัติในการบริหารระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเป็นรายด้าน มีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

1. สภาพปัญหาด้านการจัดระบบบริหาร และสารสนเทศ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย แต่กลับพบว่าสถานศึกษาจัดทำระบบสารสนเทศที่มีความถูกต้อง สมบูรณ์ และเป็นปัจจุบัน มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากขาดงบประมาณในการพัฒนาเทคโนโลยี และเปลี่ยนบุคลากรบ่อย ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะที่เห็นว่าเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดให้มีระบบสารสนเทศของโรงเรียนไปในทิศทางเดียวกัน จัดทำโครงสร้างที่เอื้อต่อการทำงานร่วมกัน

2. สภาพปัญหาด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษา บุคลากรส่วนใหญ่ไม่เข้าใจในทิศทางเพราะมีการเปลี่ยนแปลงมาตรฐานการศึกษาอยู่ตลอดเวลา งบประมาณมีไม่เพียงพอ ขาดบุคลากร ประกอบกับผู้บริหารสถานศึกษา ให้ความสำคัญในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคณะ

ครู ถึงวิธีการที่จะทำให้สถานศึกษามีลักษณะเด่น หรือแตกต่างจากสถานศึกษาอื่น น้อยกว่าข้ออื่นๆ ในด้านนี้

3. สภาพปัญหาด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา สถานศึกษามีการประมวลผล ข้อมูลทุกฝ่ายนำมาวิเคราะห์ SWOT เพื่อการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีปัญหามากที่สุดในด้านนี้ เป็นเพราะยังขาดความชัดเจน ชุมชนไม่มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแผน

4. สภาพปัญหาด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่ามีปัญหา มากที่สุดในด้านนี้ ได้แก่การจัดหางบประมาณสนับสนุนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในให้ เพียงพอ เนื่องจากผู้บริหารไม่ดำเนินการตามแผนที่วางไว้

5. สภาพปัญหาด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา มีปัญหา มากที่สุดในด้านนี้ ได้แก่ผู้บริหารไม่นำผลการประเมินคุณภาพภายในมาอภิปรายทบทวนในที่ประชุม เพื่อ จัดลำดับความสำคัญของปัญหาและวิธีการแก้ปัญหา แสดงว่าผู้บริหารขาดการนิเทศ ตรวจสอบ และทบทวนอย่างต่อเนื่อง

6. สภาพปัญหาด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยโดยรวมสูง ที่สุด แสดงว่ามีสภาพปัญหามากกว่าด้านอื่นๆ โดยเฉพาะระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนที่มีสภาพ ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับสำนักทดสอบทางการศึกษา (2550 : ออนไลน์) รายงานผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2549 รวมทุกขนาดพบว่า โดยรวมผลการประเมินอยู่ในเกณฑ์พอใช้ ยกเว้นวิชา ภาษาอังกฤษ ที่อยู่ในเกณฑ์ปรับปรุง

7. สภาพปัญหาด้านการจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีการศึกษา ปัญหาที่ พบมากที่สุดในด้านนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร และคณะทำงานด้านการประกันคุณภาพภายใน จัดทำ รายงานโดยการนำเสนอข้อมูลพื้นฐาน สภาพการดำเนินงานผลการประเมินตามมาตรฐาน และ การพัฒนาสถานศึกษาในอนาคต แสดงว่าการจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษายังขาดการร่วมคิด ร่วมทำของบุคลากร

8. สภาพปัญหาด้านการผดุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ย โดยรวมต่ำที่สุด แสดงว่า มีสภาพปัญหาน้อยที่สุด เพราะผู้บริหารประชุม ชี้แจงเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ เรื่องการประกันคุณภาพภายในแก่บุคลากร แต่ผู้บริหารและคณะกรรมการประกัน คุณภาพภายใน ควรร่วมกันสรุปจุดที่ต้องปรับปรุงเพื่อหาสาเหตุ และแนวทางแก้ไข ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยการบริหารระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต 1 สามารถนำมาสรุปเป็นข้อเสนอแนะ ออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อเสนอแนะสำหรับเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน และครู

ผู้รับผิดชอบระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ส่วนที่ 2 เป็นข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้รับผิดชอบระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

1.1 จากการวิจัยพบว่าการบริหารระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต 1 สภาพการบริหารอยู่ในระดับมากในทุก ๆ ด้าน สภาพปัญหาอยู่ในระดับน้อย ในทุก ๆ ด้าน แต่ด้านที่สภาพปัญหามากที่สุดก็คือการประเมินคุณภาพการศึกษา ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน จะต้องให้ความสำคัญกับระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนโดยเฉลี่ยที่ต้องได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน ทบทวนตรวจสอบแผนการประกันคุณภาพภายใน ของตนเองว่าเป็นระบบ และครบวงจรหรือไม่

1.2 ควรจัดให้มีการอบรม ปฏิบัติการให้กับบุคลากรเรื่องการประกันคุณภาพอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนสร้างจิตสำนึกเพื่อสร้างวัฒนธรรมการทำงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ รวมถึงการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ผลการวิจัยการบริหารระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต 1 สามารถนำมาสรุปเป็นข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป ได้ดังนี้

2.1 ควรศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารระบบการประกันคุณภาพภายใน กับประชากรกลุ่มอื่นๆ เช่น คณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง นักเรียน โรงเรียนในสังกัดเอกชน

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัย ความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชน ที่มีต่อการบริหารระบบการประกันคุณภาพภายใน ของโรงเรียนด้วย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กัญญา บุโรทกานนท์. การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ บัณฑิตศึกษา : มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช,2544
- กมล สุดประเสริฐ. การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติงาน. สำนักงานโครงการ
พัฒนาทรัพยากรมนุษย์. กระทรวงศึกษาธิการ,2540.
- กรมวิชาการ. ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา กรอบและแนวการ
ดำเนินงาน. กรุงเทพฯ : อรุณ ,2544.
- _____ลำดับที่ 1. ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา :กรอบและ
แนวการดำเนินงาน. กรุงเทพฯ : สำนักงานทดสอบทางการศึกษา,2544.
- _____ลำดับที่ 2. แนวทางการจัดทำระบบสารสนเทศสถานศึกษา. กรุงเทพฯ :
สำนักงานทดสอบทางการศึกษา,2544.
- _____ลำดับที่ 3. แนวทางบริหารจัดการคุณภาพสถานศึกษา. กรุงเทพฯ :
สำนักงานทดสอบทางการศึกษา,2544.
- _____ลำดับที่ 4. แนวทางการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา.
กรุงเทพฯ : สำนักงานทดสอบทางการศึกษา,2544.
- _____ลำดับที่ 5. แนวทางการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพภายในของสถานศึกษา.
กรุงเทพฯ : สำนักงานทดสอบทางการศึกษา,2544.
- _____ลำดับที่ 6. แนวทางการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีของสถานศึกษา.
กรุงเทพฯ : สำนักงานทดสอบทางการศึกษา,2544.
- _____ลำดับที่ 7.แนวทางการตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถาน
ศึกษาโดยเขตพื้นที่การศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานทดสอบทางการศึกษา,2544
- กรมสามัญศึกษา.การประกันคุณภาพการศึกษากกรมสามัญศึกษา เล่ม 2. แนวทางการประกัน
คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร : อุลกิจออฟเซตการพิมพ์,
2542 ก.
- _____การประกันคุณภาพการศึกษากกรมสามัญศึกษาเล่ม 4. แนวทางการประเมิน
ภายใน เพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร : อุลกิจ
ออฟเซตการพิมพ์,2542 ข.
- กระทรวงศึกษาธิการ. การประกันคุณภาพการศึกษาระดับการศึกษขั้นพื้นฐาน ระบบการ
ประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา:กรอบและแนวการดำเนินงานโครงการ
ประกันคุณภาพการศึกษา ลำดับที่ 1 กรุงเทพมหานคร. สำนักงานทดสอบทางการศึกษา
กรมวิชาการ,2544.

- _____ .การประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาระดับการศึกษขั้นพื้นฐาน : ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา กรุงเทพมหานคร. สำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ,2544 ก.
- _____ .การประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาระดับการศึกษขั้นพื้นฐาน : ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา กรุงเทพมหานคร. สำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ,2544 ข.
- _____ .การประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาระดับการศึกษขั้นพื้นฐาน : ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา กรุงเทพมหานคร. สำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ,2544 ค.
- _____ .การประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาระดับการศึกษขั้นพื้นฐาน : ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา กรุงเทพมหานคร. สำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ,2544 ง.
- _____ .การประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาระดับการศึกษขั้นพื้นฐาน : ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา กรุงเทพมหานคร. สำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ,2544 จ.
- _____ .คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์,2546
- กาญจนา เวชวิฐานและคณะ. การศึกษาความพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี. บทคัดย่อ,2543.
- เกษม วัฒนชัย.การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย,2541.
- เกียรติศักดิ์ ทับจันทร์. การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร,2543.
- เข็มทอง ศิริแสงเลิศ. การวิเคราะห์ระบบประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2540.
- จันทน์นิภา ดวงวิไล. การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาของโรงเรียนสาธิตสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,2545 .
- จรัส นองมาก. ปฏิบัติการประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ชันปรินต์,2544.

- ชาติรี รัตนพิพิธชัย. ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร
โรงเรียน กับการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาราชบุรี เขต 1. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนคริน -
ทรวิโรฒ,2547.
- ดวงดาว ทองผ่อง. สภาพและปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนคริน
ทรวิโรฒ,2545.
- ถวิล อรัญเวศ. นักบริหารมืออาชีพในยุคเขตพื้นที่การศึกษา. วารสารประชาศึกษา. กุมภาพันธ์
- มีนาคม,2544 : 28-32
- ทำเนียบ มหาพรหม. การติดตามการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการประกันคุณภาพ
การศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุทัยธานี.
วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น,
2543.
- นวลจันทร์ ลักษิตานนท์. ศึกษาความพร้อมและปัญหาในการดำเนินการประกันคุณภาพ
การศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5.
วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,2544.
- นเรศ รณรงค์ฤทธิ์. ผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามความ
คิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัด
ราชบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนคริน
ทรวิโรฒ,2547.
- นงลักษณ์ เพ็ชดิษฐ์. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษากับการ
ดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัด
นนทบุรี. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,2546.
- บุรชัย สนธยานนท์. การประกันคุณภาพอันเนื่องมาจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
,2545 (อัดสำเนา)
- ประคอง กรรณสูตร. สถิติเพื่อการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย,2535
- ประทาน คงฤทธิ์ศึกษากร. การบริหารและการจัดระเบียบบริหารราชการไทย.
กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์,2529
- ปัญญา ปรารักษ์ทอง. สภาพและปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาใน

- โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง. สารนิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,2545
- ปราณี สังขะตะววรรณ. การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้น
พื้นฐาน. สุโขทัยธรรมมาธิราช,2543.
- ปรียา ชูโชติ. การศึกษาสภาพการดำเนินงานตามนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษา
ของโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มที่ 7 สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพฯ.วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต (สาขาการบริหารการศึกษา) สถาบันราชภัฏธนบุรี,2544
- ผกา แสงสุวรรณ. การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น .คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,2536.
- พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์ และสุชาติ กิจพิทักษ์. การประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพมหานคร
: ภาพพิมพ์,2545.
- พัฒนาผู้บริหารการศึกษา, สถาบัน. หลักการจัดการศึกษายุคใหม่. กรุงเทพมหานคร :
สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา,2548.
- รัชเนีย พรหมพานิช. QC : การบริหารระบบคุณภาพสำหรับหน่วยงานและสถานศึกษา.
กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท.,2529.
- รุ่ง แก้วแดง. ประกันคุณภาพการศึกษา:ทุกคนทำได้ไม่ยาก. กรุงเทพมหานคร :
วัฒนาพานิช,2544.
- รุ่งเรือง สุชาภิรมย์. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการปฏิรูปการศึกษาไป
ปฏิบัติในระดับสถานศึกษาประสบการณ่นานาประเทศ.วารสารวิชาการ,2544.
- วันชัย ศิริชนะ. การพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาสำหรับ
สถาบันอุดมศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกาอังกฤษญี่ปุ่น ออสเตรเลียสหพันธ์สาธารณรัฐ
เยอรมันและประเทศไทย. ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,2547.
- วิโรจน์ สารรัตน์. การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : ทิพย์สุทธิ์,2546.
- วีระ พลอยครบุรี. สกศ.ยกย่องผู้บริหารสถานศึกษาดันแบบ, ปรัชศน์การศึกษาไทย,2544.
- วุฒิชัย บุญหล้า. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้วิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนกับ
การประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่
การศึกษาราชบุรี เขต 1. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,2547.
- ศิริรัตน์ แอดสกุล. สถาบันการศึกษาของสังคมไทยยุคโลกาภิวัตน์. วารสารทางวิชาการ
ราชภัฏกรุงเทพฯ,2541.
- สงบ ลักษณะ. แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา. ข้าราชการครู สิงหาคม-กันยายน,2541.
- สถาบันพัฒนาครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา. การบริหารการเปลี่ยนแปลง,เอกสาร

อบรม,2549 (อัดสำเนา).

สถาบันส่งเสริมการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ. แนวทางการประกัน

คุณภาพภายในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี,2543.

สยาม สุ่มงาม. กระบวนการดำเนินงาน ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการประกันคุณภาพ

การศึกษา กรณีศึกษาโรงเรียนนาร่อง สำนักงานประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี.

วิทยานิพนธ์ ค.ม.(วิจัยการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย,2541.

สมกุล ถาวรกิจ. รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏ.

ปริญญาโท กศ.ด.(การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ,2543.

สมบัติ บุญประคม. ผู้บริหารยุคปฏิรูปการศึกษาตามคุณลักษณะ. ประชาศึกษา. สิงหาคม-

กันยายน (2544) : 37-39

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ .สมศ.เผยผลการประเมินการศึกษาขั้นพื้นฐานเข้าขั้นโคม่า. เดลินิวส์

(24 สิงหาคม พ.ศ.2549) :14

สัมฤทธิ์ ทางเพ็ง. แนวทางการพัฒนาโรงเรียนเพื่อเตรียมรับการประกันคุณภาพการศึกษา.

วารสารวิชาการ. (ตุลาคม,2544) : 32-42.

สุรัชย์ วังบุญคง. ศึกษาการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาของครูโรงเรียนเอกชน

ประเภทอาชีวศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช.วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(การบริหาร

การศึกษา).สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ,2543.

สุรพันธ์ ยันต์ทอง. การบริหารโรงเรียนนวัตกรรมการเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร :

การศาสนา,2533.

สุรีย์ สุเมธินฤมิตร.ประมวลศัพท์ทางการศึกษา.กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยบูรพา,2528.

สุวรรณ ศรีจันทร์แสง. ความพร้อมของสถาบันราชภัฏเขต กรุงเทพมหานครในการนำระบบ

ประกันคุณภาพ ISO 9000 มาประยุกต์ใช้,2542 (อัดสำเนา)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี. มาตรฐานการศึกษาเพื่อ

การประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ,2544.

_____พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับ

ที่ 2) พุทธศักราช 2545. กรุงเทพฯ : บริษัทพรหวนกราฟฟิคจำกัด,2545.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดี,2544.

_____แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก.

กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ดี,2543.

สำนักพัฒนาการฝึกหัดครู,สภาสถาบันราชภัฏ. เอกสารประกอบการเรียนรู้ชุดวิชาหลักเทคนิค

การบริหารและวางแผน,2546. (อัดสำเนา)

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.). รวมกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา.กรุงเทพมหานคร,2548.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540. กรุงเทพมหานคร,2540.

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : พรินทวาทกราฟฟิค,2542.

สำนักทดสอบทางการศึกษา. รายงานผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : (<http://bet.obec.go.th/>),2550.

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 10. แนวทางพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา : นโยบายสู่การปฏิบัติ. อุบลราชธานี : ออฟเซทการพิมพ์,2543.

_____การประกันคุณภาพการศึกษา กรมสามัญศึกษา เล่ม 1 ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและมาตรฐานตัวบ่งชี้วัดมาตรฐานคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ศุภสภาลาดพร้าว,2542 ก .

_____การประกันคุณภาพการศึกษา กรมสามัญศึกษา เล่ม 2 ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและมาตรฐานตัวบ่งชี้วัดมาตรฐานคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ศุภสภาลาดพร้าว,2542 ข

อรรถพร จินะวัฒน์. การประกันคุณภาพการศึกษา.เอกสารชุดการสอนวิชาประสบการณ์วิชาชีพประกาศนียบัตรบัณฑิตบริหารการศึกษา.นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,2545.

อิทธิรงค์ ปานะถึก. ตัวแปรที่สัมพันธ์กับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในเขต อำเภอเมืองสระบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 วิทยานิพนธ์ มหาบัณฑิต (สาขาการบริหารการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,2549.

อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน. วิธีทำประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร : ฟันนี่,2544.

Cuttance, P. Quality Assurance and Quality Management: Complementary but Different Functions. Evaluation News & Comment 2. July 1993.

- Desautel, Podney Allen. Administrative Role Perceptions of North Dakota Elementary School Principals as Related to Five Selected Dimensions of Administrative Function. [Online] Dissertation Abstracts International. 1977.
- Passmore, W.A. Designing Effective Organizations: The Sociotechnical Systems Perspective. New York : Wiley, 1988
- Fesler, James W., Kettl, Donald F., The Politics Of The Administrative Process. New Jersey : Chatham House Publishers, Inc., 1991
- Krejcie, Robert V. and Daryle W. Morgan. "Determining Sampling Size for Research Activities". Journal of Education and Psychological Measurement. 1970
- _____. "Determining Sampling Size for Research Activities". Education and Psychological Measurement. 1970
- Miller, Stephen Eugene. The applicability of the Malcolm Baldrige National Quality Award Criteria to Assessing the Quality of Student Affairs in Colleges and Universities. Dissertation Abstracts International. Thesis (Ph.d.). OHIO University. 1993.
- Mitchell, Joan M. The Role of Education in Quality Assurance Programs in Health Care Facilities in British Columbia and Washington State. Available : <http://www.buu.ac.th/dao/detail.nsp>, 1992.
- Sallis Edward. Total Quality Management in Education. 2nd. London: Kogan Page. 1996.
- The Grolier International Dictionary Vol 1. Grolier Incorporated Danbury, Connecticut., 1992
- Williams J.D. Public Administration : The People's Business. Boston : Little, Brown and Company., 1980

ภาคผนวก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรายุทธ์ เสงฆฐจักร ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายงานบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
2. รองศาสตราจารย์สุภรณ์ ลิ้มบริบูรณ์ หัวหน้าโปรแกรมวิชาการวัดผลการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
3. ดร.เก็จกนก เอื้อวงศ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพชรราตี จงประดับเกียรติ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
5. นางสาวประภาพรรณ เสิงวงศ์ ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ หัวหน้าหน่วย
ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
สมุทรปราการ เขต 1

ที่ ศธ.0564.11/พิเศษ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

2 พฤศจิกายน 2549

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผศ.ดร.สราวุธ เศรษฐขจร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย ว่าที่ร้อยตรีลมบล บุญมานะ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การบริหารระบบการ
ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1” โดยมี
คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. ดร.วิเชียร	อินทรมหพันธ์	ประธานกรรมการ
2. รศ.ดร.สมกุล	ถาวรกิจ	กรรมการ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของ
เครื่องมือ เพื่อให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ที่สุด ทางบัณฑิตศึกษาได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้
ความสามารถทางด้านการทำวิจัยเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา
ของเครื่องมือดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไทยฐ วัฒนานิมิตกุล)

รองอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

งานประสานงานบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2473-7000 ต่อ 1810

ที่ ศษ.0564.11/พิเศษ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

2 พฤศจิกายน 2549

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน รศ.สุภรณ์ ลิ้มบริบูรณ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย ว่าที่ร้อยตรีสมบัติ บุญมานะ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การบริหารระบบการ
ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1” โดยมี
คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. ดร.วิเชียร	อินทรมพันธ์	ประธานกรรมการ
2. รศ.ดร.สมกุล	ถาวรกิจ	กรรมการ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของ
เครื่องมือ เพื่อให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ที่สุด ทางบัณฑิตศึกษาได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้
ความสามารถทางด้านการทำวิจัยเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา
ของเครื่องมือดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาดังจะเป็พระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไพฐ์ วัฒนานิมิตกุล)

รองอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

งานประสานงานบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2473-7000 ต่อ 1810

ที่ ศธ.0564.11/พิเศษ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

2 พฤศจิกายน 2549

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ดร.เก็จกนก เอื้อวงศ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย ว่าที่ร้อยตรีสมบัติ บุญมานะ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การบริหารระบบการ
ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1” โดยมี
คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. ดร.วิเชียร	อินทรมพันธ์	ประธานกรรมการ
2. รศ.ดร.สมกุล	ถาวรกิจ	กรรมการ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของ
เครื่องมือ เพื่อให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ที่สุด ทางบัณฑิตศึกษาได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้
ความสามารถทางด้านการทำวิจัยเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา
ของเครื่องมือดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาดังกล่าวจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิโพธิ์ วัฒนานิมิตกุล)

รองอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

งานประสานงานบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2473-7000 ต่อ 1810

ที่ ศษ.0564.11/พิเศษ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

2 พฤศจิกายน 2549

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผศ.เพชรวดี จงประดับเกียรติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย ว่าที่ร้อยตรีสมบัติ บุญมานะ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การบริหารระบบการ
ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1” โดยมี
คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. ดร.วิเชียร อินทรสมพันธ์ ประธานกรรมการ
2. รศ.ดร.สมฤต ถาวรกิจ กรรมการ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของ
เครื่องมือ เพื่อให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ที่สุด ทางบัณฑิตศึกษาได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้
ความสามารถทางด้านการทำวิจัยเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา
ของเครื่องมือดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาดังกล่าวจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิโพธิ์ วัฒนานิมิตกุล)

รองอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

งานประสานงานบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2473-7000 ต่อ 1810

ที่ ศษ.0564.11/พิเศษ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

2 พฤศจิกายน 2549

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน นางสาวประภาพรณ เสงี่ยมวงศ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย ว่าที่ร้อยตรีสมบัติ บุญมานะ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การบริหารระบบการ
ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1” โดยมี
คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. ดร.วิเชียร	อินทรสมพันธ์	ประธานกรรมการ
2. รศ.ดร.สมฤต	ถาวรกิจ	กรรมการ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของ
เครื่องมือ เพื่อให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ที่สุด ทางบัณฑิตศึกษาได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้
ความสามารถทางด้านการทำวิจัยเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา
ของเครื่องมือดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาคือจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิใหญ่ วิฒนานิมิตกุล)

รองอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

งานประสานงานบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2473-7000 ต่อ 1810

รายชื่อโรงเรียนจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

รายชื่อโรงเรียน จำนวนประชากรและจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับที่	โรงเรียน	สังกัดเดิม	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	พราณีลวัชระ	สปช	2	2
2	อนุบาลวัดพิชัยสงคราม	สปช	2	2
3	วัดบางนางเกรง	สปช	2	2
4	วัดสุขกร	สปช	2	2
5	วัดบางด้วน	สปช	2	0
6	นิลรัตน์อนุสรณ์	สปช	2	2
7	วัดบางโปรง	สปช	2	2
8	วัดตำนสำโรง	สปช	2	2
9	มหาภาพพระจาดทองฯ	สปช	2	0
10	คลองกระทุ่มราษฎร์อุทิศ	สปช	2	0
11	คลองสำโรง	สปช	2	2
12	อินทรมพรรยอนุสรณ์	สปช	2	2
13	วัดไตรสามัคคี	สปช	2	2
14	คลองมหาวงศ์	สปช	2	2
15	วัดแพรเกษ	สปช	2	2
16	นาคดีอนุสรณ์	สปช	2	0
17	คลองใหม่	สปช	2	0
18	วัดคลองเก่า	สปช	2	0
19	คลองบางปีง	สปช	2	2
20	วัดราษฎร์โพธิ์ทอง	สปช	2	2
21	คลองแสนสุข	สปช	2	0
22	พิบูลประชาบาล	สปช	2	2
23	คลองบางปู	สปช	2	2
24	ชุมชนวัดราษฎร์บำรุง	สปช	2	2
25	คลองเสาธง	สปช	2	2
26	วัดตำหรุ (มิตรภาพที่ 65)	สปช	2	0

ตารางที่ 21 (ต่อ)

ลำดับที่	โรงเรียน	สังกัดเดิม	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
27	บ้านคลองหลวง	สปช	2	2
28	เอี่ยมสุรีย์	สปช	2	2
29	วัดมหาวัน	สปช	2	2
30	วัดบางหญ้าแพรก	สปช	2	2
31	วัดสวนส้ม	สปช	2	2
32	วัดสำโรงเหนือ	สปช	2	2
33	วัดปูนหังสนาวาส	สปช	2	2
34	วัดโยธินประดิษฐ์	สปช	2	2
35	วัดบางหัวเสือ	สปช	2	2
36	วัดบางฝ้าย	สปช	2	2
37	วัดคันลัด	สปช	2	0
38	วัดบางขมิ้น	สปช	2	0
39	วัดป่าเกด	สปช	2	0
40	วัดท้องคุ้ง	สปช	2	2
41	ฉัตรทิพย์เทพวิทยา	สปช	2	2
42	วัดแหลม	สปช	2	0
43	พลอยจตุรจินดา	สปช	2	2
44	วัดขมนิมิตร	สปช	2	2
45	บ้านบางจาก	สปช	2	0
46	อนุบาลสุขสวัสดิ์	สปช	2	2
47	วัดครุнок	สปช	2	2
48	วัดครุใน	สปช	2	2
49	บางครุ	สปช	2	0
50	วัดกลาง	สปช	2	2
51	วัดรวก	สปช	2	0
52	วัดบางกะเจ้ากลาง	สปช	2	0
53	วัดราษฎร์รังสรรค์	สปช	2	0

ตารางที่ 21 (ต่อ)

ลำดับที่	โรงเรียน	สังกัดเดิม	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
54	วัดทองแก้ว	สปช	2	2
55	วัดบางกระสอบ	สปช	2	2
56	วัดบางกอบัว	สปช	2	2
57	วัดบางน้ำผึ้งใน	สปช	2	2
58	วัดบางน้ำผึ้งนอก	สปช	2	0
59	ชุมชนวัดสาขลา	สปช	2	2
60	วัดศรีคงคาราม	สปช	2	0
61	วัดคลองสวน	สปช	2	2
62	บ้านขุนสมุทร	สปช	2	0
63	วัดคลองมอญ	สปช	2	0
64	บ้านขุนสมุทรไทย	สปช	2	0
65	วัดแหลมฟ้าผ่า	สปช	2	2
66	วัดคู่สร้าง	สปช	2	0
67	คลองนาเกลือน้อย	สปช	2	2
68	วัดใหญ่	สปช	2	2
69	วัดแค	สปช	2	0
70	วัดไตรมิตรวราราม	สปช	2	2
71	ป้อมพระจุลจอมเกล้า	สปช	2	2
72	อนุบาลพระสมุทรเจดีย์	สปช	2	2
73	คลองสองพี่น้อง	สปช	2	2
74	สมุทรปราการ	สามัญ	2	2
75	สตรีสมุทรปราการ	สามัญ	2	0
76	มัธยมด่านสำโรง	สามัญ	2	2
77	บางเมืองเขียนผ่องอนุสรณ์	สามัญ	2	2
78	หาดอมราอักษรลักษณ์วิทยา	สามัญ	2	2
79	นวมินทรราชินูทิศสวนกุหลาบวิทยาลัย	สามัญ	2	0
80	วัดทรงธรรม	สามัญ	2	2

ตารางที่ 21 (ต่อ)

ลำดับที่	โรงเรียน	สังกัดเดิม	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
81	วิสุทธิกษัตริ	สามัญ	2	2
82	ราชประชาสมาสัยฯ ฝ่ายมัธยม รัชดาภิเษก	สามัญ	2	2
83	เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า สมุทรปราการ	สามัญ	2	2
84	สาขาสุทธธีราอุปถัมภ์	สามัญ	2	2
85	ป้อมนาคราชสวาทยานนท์	สามัญ	2	2
86	มัธยมวัดใหม่สมุทรกิจวิทยาคม	สามัญ	2	0
87	มัธยมวัดศรีจันทร์ประดิษฐ์	สามัญ	2	2
รวม			174	120

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การบริหารระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

คำชี้แจง

1. ผู้ตอบแบบสอบถามฉบับนี้คือผู้อำนวยการโรงเรียนหรือรองผู้อำนวยการโรงเรียน และผู้รับผิดชอบระบบงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน

2. แบบสอบถามที่ใช้การวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ตำแหน่ง หน้าที่ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และระดับช่วงชั้นที่จัดการศึกษา เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพการบริหาร และสภาพปัญหาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำนวน 48 ข้อ ทั้ง 8 ด้านผู้วิจัยได้นำมาจัดทำเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) โดยกำหนดค่าคะแนนออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีสภาพการบริหารหรือมีสภาพปัญหา มากที่สุด
- 4 หมายถึง มีสภาพการบริหารหรือมีสภาพปัญหา มาก
- 3 หมายถึง มีสภาพการบริหารหรือมีสภาพปัญหา ปานกลาง
- 2 หมายถึง มีสภาพการบริหารหรือมีสภาพปัญหา น้อย
- 1 หมายถึง มีสภาพการบริหารหรือมีสภาพปัญหา น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นคำถามชนิดปลายเปิด (Open - ended) แสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะในการบริหารระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

3. โปรดตอบแบบสอบถามตามสภาพจริง เพื่อประโยชน์ต่อการนำผลข้อมูลที่ได้จากท่านในครั้งนี้ ใช้สำหรับการวิจัยเท่านั้นจะไม่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ราชการของท่านแต่อย่างใด ผู้วิจัยจะเก็บรักษาไว้เป็นความลับ

4. ขอความร่วมมือท่านตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ที่ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

ว่าที่ร้อยตรีลมบล บุญมานะ

นักศึกษาปริญญาโท การบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ตอนที่ 1

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง () หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

1. เพศ

- () ชาย
() หญิง

2. ตำแหน่งหน้าที่ปฏิบัติงานในปัจจุบัน

- () ผู้อำนวยการโรงเรียน
() รองผู้อำนวยการโรงเรียน
() ผู้รับผิดชอบงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

3. วุฒิการศึกษาสูงสุด

- () ต่ำกว่าปริญญาตรี
() ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
() สูงกว่าปริญญาตรี

4. ประสบการณ์ในการรับผิดชอบระบบการประกันคุณภาพภายใน

- () ต่ำกว่า 2 ปี
() ระหว่าง 3 - 4 ปี
() มากกว่า 5 ปี

5. ระดับช่วงชั้นที่โรงเรียนจัดการศึกษา

- () ช่วงชั้นที่ 1 - 2
() ช่วงชั้นที่ 1 - 3
() ช่วงชั้นที่ 3 - 4

[illegible]

ตอนที่ 3

ความคิดเห็นข้อเสนอแนะ ปัญหา อุปสรรคในการบริหารระบบการประกันคุณภาพ
การศึกษาภายในสถานศึกษา

1. การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ

.....

.....

2. การพัฒนามาตรฐานการศึกษา

.....

.....

3. การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

.....

.....

4. การดำเนินการตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

.....

.....

5. การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา

.....

.....

6. การประเมินคุณภาพการศึกษา

.....

.....

7. การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี

.....

.....

8. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

.....

.....

9. อื่น ๆ

.....

ประวัติย่อผู้วิจัย

วิทยานิพนธ์

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล	:	ว่าที่ร้อยตรีลมบล บุญมานะ
วัน เดือน ปีเกิด	:	28 พฤศจิกายน 2510
ประวัติการศึกษา	:	พ.ศ.2533 ครุศาสตรบัณฑิต วัดผลการศึกษา วิทยาลัยครูเทพสตรี พ.ศ.2547 ประกาศนียบัตรบัณฑิตการบริหารการศึกษา (ป.บัณฑิต) สถาบันราชภัฏธนบุรี
ประวัติการทำงาน	:	พ.ศ.2535 โรงเรียนศิษย์เก่าวังหลังวัฒนา จังหวัดอุบลราชธานี พ.ศ.2536 โรงเรียนพุกแก้ววิทยา จังหวัดสระบุรี พ.ศ.2539 โรงเรียนหาดอมราอักษรลักษณ์วิทยา จังหวัดสมุทรปราการ พ.ศ.2549 รองผู้อำนวยการโรงเรียนวัดโยธินประดิษฐ์ จ.สมุทรปราการ
ที่อยู่ปัจจุบัน	:	369/59 ม.8 ถ.เทพารักษ์ ตำบลเทพารักษ์ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ 10270